

A vidékfejlesztési miniszter 47/2014. (IV. 24.) VM rendelete a 2014. évi körzeti erdőtervezésre vonatkozó tervezési alapelvekről, valamint az érintett körzeti erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodásról

Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény 112. § (3) bekezdés 2. pontjában, a 13. § tekintetében az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény 112. § (2) bekezdés 5. pontjában

kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 94. § e) és l) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

- 1. §**
- (1) E rendelet hatálya az erdőterv-rendelet előkészítésének, és a körzeti erdőterv készítésének szabályairól szóló 11/2010. (II. 4.) FVM-rendelet 2. számú mellékletében foglalt ütemezés szerint 2014. évre meghatározott erdőtervezési körzetek körzeti erdőtervezésére, valamint a körzeti erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodásra terjed ki.
  - (2) A körzeti erdőtervezésnek az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (a továbbiakban: Evt.) 31. § (1) bekezdésében foglaltak szerinti egyedi alapelveit, valamint az érintett körzeti erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodás egyedi szabályait erdőtervezési körzetenként az 1–14. mellékletek tartalmazzák.

1. Az erdőrészek kialakítására vonatkozó erdőtervezési alapelvek

- 2. §**
- (1) A körzeti erdőtervezés során az erdő faállomány-, termőhelyi-, tulajdon-, illetve erdőgazdálkodási viszonyok, továbbá közérdekű funkciók, rendeltetések tekintetében jelentősen eltérő részeit lehetőség szerint a természetben jól fellelhető határok mentén önálló erdőrészekként kell elhatárolni.
  - (2) A körzeti erdőtervezés során az erdészeti hatósági nyilvántartások folytonossága, illetve az erdőgazdálkodási tevékenységek nyomon követhetősége és értékelhetősége érdekében az erdőrészek határai, illetve az erdőtagok és erdőrészek erdőgazdasági azonosítói kizárólag az alábbi esetekben módosíthatók:
    - a) az erdőrészek határainak természetbeni változása esetén,
    - b) az Evt. 16. § (5) és (6) bekezdésében foglalt, az erdőtag és az erdőreszlet kialakítása szempontjainak teljesülése érdekében,
    - c) az erdőrészek erdészeti hatósági nyilvántartási adatok vonatkozásában történő egyértelmű besorolhatósága, vagy
    - d) a száraló és átalakító üzemmódú erdőtümbök optimális kialakítása érdekében, illetve a faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódú állományrészek erdőreszletként való elhatárolása érdekében, az erdőgazdálkodóval történő egyeztetés alapján.
  - (3) A jogszabályokban erdőtervi jellel elhatárolt, védett, illetve fokozottan védett természeti területen található erdők, továbbá az erdőrezervátumok erdőtag és erdőreszlet azonosítói csak a védetté nyilvánító jogszabályban foglalt területi elhatárolás Országos Erdőállomány Adattárban (a továbbiakban: Adattár) való egyértelmű nyomon követhetőségének biztosításával változtathatók meg.

2. Az erdőgazdálkodás üzemmódjának megállapítására, megváltoztatására vonatkozó szabályok

- 3. §**
- (1) Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód állapítható meg azokra az erdőkre vonatkozóan:
    - a) amelyek termőhelyi okok miatt gyenge fejlődésűek, de hosszú távon állékonyak és önfelújulásra képesek,
    - b) amelyekben a terepviszonyok az erdőgazdálkodást nagymértékben korlátozzák,
    - c) amelyek kiemelt közösségi jelentőségű jelölő faj, továbbá védett illetve fokozottan védett faj jelentős, a 7. § (4) és (5) bekezdés alapján meghatározott állományának élőhelyei,
    - d) amelyek fokozottan védett természeti területen helyezkednek el, és a természetvédelmi cél a bolygatatlanság fenntartása,
    - e) amelyekben a környezeti adottságok miatt a vízvédelmi, partvédelmi vagy árvízvédelmi cél más módon nem érhető el, vagy

- f) amelyek esetében az erdőgazdálkodó azt kéri,
és az erdők védelmét, fennmaradását nem veszélyezteti, valamint az a)–c) pontban foglalt esetekben az erdő rendeltetéséből következő védelmi célok más üzemmód mellett nem biztosíthatóak.
- (2) Szálaló üzemmódú erdőgazdálkodás rendszeres magtermő kort elért, elsősorban természetes, természetszerű és származék erdőkben folytatható.
- (3) Átalakító üzemmódot lehet megállapítani, illetve engedélyezni azokban az erdőkben, amelyekben az erdőgazdálkodó hosszú távon szálaló üzemmódban kíván gazdálkodni, de annak alapfeltételei a kérelem benyújtásakor teljes körűen még nem adóttak.

3. A fakitermelésekre vonatkozó erdőtervezési alapelvek

- 4. §**
- (1) Vágásérettségi kort csak a vágásos és az átalakító üzemmódú erdők faállományára kell meghatározni, az adott erdőre vonatkozóan e rendeletben meghatározott vágásérettségi szakasz határértékei között, az erdő termőhelyi viszonyai, fafajösszetétele, egészségi állapota valamint felújulóképessége figyelembevételével.
- (2) A vágásérettségi szakasz felső határértékénél magasabb vágásérettségi kort meghatározni csak az erdőgazdálkodó egyetértésével, vagy az adott határértéknél idősebb erdőben lehet. Az erdőgazdálkodó egyetértése kell az utóbbi esetben akkor is, ha a vágásérettségi kor a körzeti erdőtervezés ciklusán túlmutat.
- (3) A vágásérettségi szakasz alsó határértékénél alacsonyabb vágásérettségi kort meghatározni, és ahhoz kapcsolódóan rendkívüli véghasználatot tervezni – a mellékletekben szereplő eltéréseken túl – csak vis maior esetben, az erdő egészségi állapotának jelentős romlása, vagy fafajcserével járó erdőszerkezet-átalakítás tervezése esetén lehet. Ebben az esetben a véghasználat területét az 1–14. mellékletekben rögzített, az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámait tekintetében nem kell számításba venni.
- (4) Tarvágást – fafajcserével járó erdőszerkezet-átalakítás esetét kivéve – csak az erdő azon fafajára lehet tervezni, amelynek a kora a körzeti erdőterv időbeli hatálya alatt eléri a vágásérettségi kort.
- (5) E rendelet alkalmazásában véghasználati időszak a fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás esetén az első és az utolsó véghasználati fakitermelés között eltelt idő.
- (6) Fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás esetén a vágásérettségi kort úgy kell megállapítani, hogy az a véghasználati időszak közepére essen.
- (7) Természetes, természetszerű és származék erdőben a holt faanyag megfelelő mértékű előfordulásának biztosítása érdekében egészségügyi termelés csak akkor tervezhető, ha legalább 5 m³/ha mennyiségű holt faanyag már jelen van az erdőben. Ez alól kivételt képezhetnek az egészséges egyedekre is veszélyt jelentő, fertőző károsítások megelőzése érdekében szükséges fakitermelések, valamint a nagyvízi meder elsődleges, másodlagos és átmeneti levezető sávjában lévő erdők, ahol fekvő holtfát visszahagyni csak az árvízvédelmi szempontok figyelembevételével lehet.
- (8) A körzeti erdőtervezés során egyéb termelés
- kiemelt közjóléti, természetvédelmi, örökségvédelmi vagy árvízvédelmi cél elérése érdekében, amennyiben az adott fakitermelés más tervezett fakitermelés keretében nem oldható meg,
  - faanyagtermelést nem szolgáló erdőkben szükségessé váló fakitermelések esetében,
  - az engedélyezett igénybevételek végre nem hajtott fakitermelései esetében tervezhető.

4. A fakitermelésekre vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

- 5. §**
- (1) A véghasználatok során fakitermelési korlátozás alá eső, vagy kitermelni nem szándékozott faegyedeket – hagyásfákat – 2,0 ha-nál nagyobb végvágott vagy tarvágott területen lehetőség szerint 0,1–0,3 hektár területű hagyásfa csoportokban, egyéb esetekben egyenletes térbeli elhelyezkedés mellett kell visszahagyni. A hagyásfákat, hagyásfa csoportokat – amennyiben található a területen – őshonos fafajokból, idősebb, de még állékony, illetve böhöncös, odvas faegyedekből kell visszahagyni. A hagyásfa csoportokat továbbá úgy kell kialakítani, hogy azok a természetvédelmi vagy közjóléti jelentőségű, ismert pontszerű helyszíneket (így különösen fokozottan védett madár fészke, forrás, barlang bejárata, erdei emlékmű vagy közjóléti létesítmény, berendezés) is tartalmazzák.
- (2) A hagyásfák, hagyásfa csoportok erdészeti tájban honos fafajú egyedei csak különleges, indokolt esetben, így különösen veszélyelhárítás, az erdő védelme és fenntartása érdekében termelhetők ki.
- (3) A hagyásfa csoportokban található holtfát, valamint a (2) bekezdés szerint kitermelt faanyagot vissza kell hagyni a területen.

5. Természetvédelmi célú erdőtervezési alapelvek

- 6. §**
- (1) E rendeletben szereplő előírásokat védett természeti területek esetében az adott területre vonatkozó, jogszabályban kihirdetett természetvédelmi kezelési tervben, illetve a vonatkozó természetvédelmi jogszabályokban foglalt sajátos előírásoknak megfelelő eltérésekkel kell alkalmazni.
  - (2) Az Evt. 33. § (2) bekezdés e), f) és i) pontjában foglaltakat védett természeti területeken álló erdők esetében a természetvédelmi kezelési állásfoglalás, a Natura 2000 hálózat részét képező területen (a továbbiakban: Natura 2000 terület) található erdő esetén a Natura 2000 fenntartási terv, vagy annak hiányában a Natura 2000 javaslat figyelembevételével kell meghatározni.
  - (3) Védett természeti területen, illetve a Natura 2000 területen található erdő körzeti erdőtervezése során kiemelt figyelemmel kell lenni az alábbi védelmi célok teljesülésére:
    - a) az erdők – különösen a közösségi jelentőségű vagy kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyek – természetességi állapotának, biológiai és genetikai sokféleségének, fajkészletének fenntartása, illetve lehetőség szerinti javítása vagy bővítése,
    - b) a védett vagy fokozottan védett, illetve a közösségi jelentőségű vagy kiemelt közösségi jelentőségű fajok élőhelyének, és az egyéb természeti értékeknek a védelme, valamint
    - c) az erdő által meghatározott tájképi értékek megőrzése, táji léptékben az erdőtársulások sokszínűségének fenntartása.
  - (4) A (3) bekezdésben foglaltak érvényesülése érdekében az érintett erdőkben
    - a) ahol a természetvédelmi szempontok indokolják – kiemelten a Natura 2000 elsődleges rendeltetésű, illetve a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelynek minősülő erdőkben –, és ahol a természeti feltételek arra adták, törekedni kell az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására, amit a védelmi célok, és az erdő természeti állapota függvényében hosszabb véghasználati időszakú, egyenlőtlen bontáson alapuló fokozatos felújítógátás vagy szálalógátás alkalmazásával, a tarvágás végrehajtásának térbeli és időbeli tagolásával, illetve a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódú erdőgazdálkodással lehet elérni;
    - b) tarvágás véghasználatként csak akkor tervezhető, ha az erdő felújítása más erdészeti módszerrel nem, vagy – természetvédelmi szempontból is – legcélszerűbben így kivitelezhető, azonban ebben az esetben is törekedni kell az egybefüggő vágásterület kiterjedésének csökkentésére;
    - c) az erdőneveléseket úgy kell megtervezni, hogy azok a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen elegyfajok, különös tekintettel az intenzíven terjedő fajok visszaszorítását, az őshonos fajok elegyarányának az emelését, valamint az elegyesség fenntartását, növelését szolgálják;
    - d) a vágásérettségi kort természetes, természetszerű vagy származékterületen a természetvédelmi célok, a hozamvizsgálat eredményeinek, a természetes felújítás követelményeinek és az erdő egészségi állapotának együttes figyelembevételével, lehetőség szerint a vágásérettségi szakasz felső felében kell meghatározni;
    - e) a véghasználatok tervezése során arra kell törekedni, hogy a védett természeti területen, illetve Natura 2000 területen az erdészeti tájban honos fajokkal jellemezhető faállomány típusok, illetve a közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelytípusok esetében a korosztályviszonyok kiegyenlítettek legyenek, mindig legyen idős erdő;
    - f) a 2,0 hektár vagy annál nagyobb területű, természetes, természetszerű vagy származék erdő véghasználatát az erdészeti tájban honos fajfajú hagyásfák, illetve hagyásfa csoportok visszahagyásával kell megtervezni, melynek során a korábban hagyásfa csoport célból megosztással leválasztott, faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódú erdőrészeket is figyelembe kell venni;
    - g) az erdőfelújítások tervezése során intenzíven terjedő fajfaj még elegyfajként sem alkalmazható, kivéve az akác főfajfajú, vagy legalább 30% elegyarányban akác fajfajból álló erdőt, ahol legfeljebb a korábbi fajfajösszetétel mellett tervezhető az akác egyes célállománnyal történő felújítás;
    - h) a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen főfajfajú erdők véghasználatát a fajcserével járó erdőszerkezet-átalakítást alternatív lehetőségként minden esetben meg kell tervezni;
    - i) az erdőszerkezet-átalakítás kizárólagos módon történő tervezése védett természeti területen a természetvédelmi célok és az erdei haszonvételi lehetőségek együttes figyelembevételével, ütemezetten történhet.

6. Természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

- 7. §** (1) Védett természeti területen, illetve a Natura 2000 területen található erdő kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása, és lehetőség szerinti javítása érdekében, a természetvédelmi szempontokkal összhangban
- a) az erdőnevelések során
    - aa) természetes, természetszerű és származék erdőkben a termőhelynek nem megfelelő, vagy az erdészeti tájidegen elegyfajfajokat – különös tekintettel az intenzíven terjedő fajokra – lehetőség szerint teljes mértékben vissza kell szorítani;
    - ab) az átmeneti és kultúrerdőkben, valamint a faültetvényekben – ahol arra lehetőség van, de különösen a fekete- és erdeifenyves főfafajú erdőkben – megfelelő csoportos jellegű gyérítési módszerek alkalmazásával elő kell segíteni az őshonos fajok előretörését;
    - ac) a nagy kiterjedésű, egykorú és kevés fajfajból álló erdők lombkorona-, cserje-, valamint lágyszárú szintjében elő kell segíteni a faji, életkori és szerkezeti változatosság növekedését;
  - b) a fakitermelések során
    - ba) természetes, természetszerű és származék erdőkben lehetőség szerint egyenletes eloszlásban böhöncös, odvas faegyedeket, valamint álló és fekvő holtfát kell visszahagyni a területen;
    - bb) az erdőszegélyek kialakulására, valamint a meglévő erdőszegélyek kíméletére különös hangsúlyt kell fektetni;
    - bc) az erdészeti tájban őshonos fajokból álló cserjeszintet legalább olyan mértékben meg kell hagyni, vagy a cserjeszint szükségessé váló átmeneti eltávolítását olyan módon kell végrehajtani, hogy az adott erdőtársulásra jellemző cserjeszint kialakulásának feltételei biztosítottak legyenek;
    - bd) a készletező helyek és a közelítő nyomok kijelölése során a természeti értékek és a természetes újulat lehetséges legkisebb mértékű károsítására kell törekedni;
    - be) a vágástéri maradék égetéssel történő megsemmisítését – amennyiben a vágásterületen történő visszahagyása egyéb védelmi célokat nem veszélyeztet – lehetőség szerint kerülni kell;
  - c) az erdőfelújítás során
    - ca) erdőszerkezet-átalakítás esetén biztosítani kell az idős faállomány alatt felverődött, a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos fajfajokból álló természetes újulat megmaradását, kivéve ha az akadályozza az erdőszerkezet-átalakítást, vagy az idegenhonos, illetve intenzíven terjedő fajfajok hatékony visszaszorítását;
    - cb) a természetszerű és származék erdők felújítása során teljes talajelőkészítés csak akkor végezhető, ha az erdőfelújítás sikeressége érdekében az elengedhetetlen;
    - cc) tuskózás csak az erdőfelújítás – elsősorban az erdőszerkezet-átalakítás – sikerességének biztosítása céljából végezhető;
    - cd) tuskóprizma őshonos fajfajokból álló erdővel, valamint gye-, illetve vizes területtel határosan csak kivételesen indokolt esetben helyezhető el;
  - d) fokozottan védett madár, vagy védett ragadozó madár életfeltételeinek biztosítása érdekében
    - da) a lakott fészkek legalább 100 méteres környezetében az erdőőrzési és az előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység szaporodási és utódnevelési időszakban csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a (7) bekezdésben foglaltak szerint végezhető;
    - db) a (6) bekezdés szerint nyilvántartott fészkek – ide nem értve a nem foglalt műfészkeket – környezetében további korlátozás is elrendelhető.
- (2) A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.) 23. § (2) bekezdése alapján védett – a természetvédelmi hatóság határozatában kijelölt – természeti értékek és területek, továbbá a Tvt. 48. § (2) bekezdésében meghatározott, védetté nyilvánított mesterséges üregek, és a Tvt. 19. § (1) bekezdésében meghatározott, védetté nyilvánított földtani természeti értékek, valamint védett természeti területen az Evt. 13. § (1) bekezdés a) pont af) alpontja, és az érintett erdőrészt leírólapján is feltüntetett, Evt. 13. § (1) bekezdés b) pontja szerinti erdei vízfolyások és az erdei tavak védelme érdekében, azok földfelszíni elhelyezkedéséhez 25 méternél közelebb fakitermelés és faanyag készletezés csak a természetvédelmi célokkal összhangban végezhető.
- (3) Védett növény élőhelyeként szolgáló tisztáson, különösen ha az védett természeti területen, vagy Natura 2000 területen, jelölő élőhelytípusba sorolható növénytársulás élőhelyén található, faanyag mozgatás, illetve faanyag készletezés – e rendelet hatálybalépésekor már meglévő, akár csak időszakosan használt erdei farakodó és készletező hely, valamint erdei feltáró hálózat kivételével – csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a (7) bekezdésben foglaltak szerint végezhető.

- (4) Közösségi jelentőségű vagy kiemelt közösségi jelentőségű jelölő faj kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése érdekében előírt korlátozás csak a faj monitorozott adatok alapján megállapított jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyeként szolgáló erdőkre vonatkozik.
- (5) Védett, fokozottan védett faj megőrzése, védelme érdekében előírt korlátozás csak a faj bizonyítottan előforduló és populáció kialakítására képes állománya erdőtervben rögzített élőhelyeként szolgáló erdőre vonatkozik.
- (6) A fészekvédelmi korlátozások a védett természeti terület természetvédelmi kezeléséért felelős szerv által az erdőgazdálkodóval, valamint az erdészeti hatósággal ismertetett, és erdőrésztlet szinten az erdőtervben is rögzített elhelyezkedésű fészkek környezetére vonatkoznak.
- (7) Ha e rendelet szerint valamely erdőgazdálkodási tevékenységet a természetvédelmi célokkal összhangban kell elvégezni, az erdőgazdálkodó a tevékenység megkezdése előtt legalább 15 nappal megkeresi a védett természeti terület természetvédelmi kezeléséért felelős szervet, amely 15 napon belül írásban tájékoztatja az erdőgazdálkodót a tevékenység végzésének természetvédelmi feltételeiről.
- (8) A (7) bekezdés szerinti tájékoztatást a védett természeti terület természetvédelmi kezeléséért felelős szerv egyidejűleg megküldi az illetékes környezetvédelmi és természetvédelmi felügyelőségnek és erdészeti hatóságnak is.

7. Közjóléti célú erdőtervezési alapelvek

- 8. §** A közjóléti rendeltetésű erdők közül a parkerdőkben és a gyógyerdőkben a közjóléti – kiemelten a sport, turisztikai, üdülési, egészségügyi, valamint egészségvédelmi funkciók megfelelő érvényesülése érdekében
- a) törekedni kell a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódú erdőgazdálkodásra való áttérésre;
  - b) vágásos üzemmód esetén az erdő egészségi állapotának, továbbá az idős erdő alatt megtelepedett újulat életfeltételeinek figyelembevételével a vágásérettségi kor emelésére kell törekedni, a véghasználatot több ütemben indokolt végrehajtani, valamint fokozatos felújítógátás esetén hosszabb véghasználati időszakot kell alkalmazni;
  - c) az erdőfelújítás és az erdőnevelés során változatos korú, fafajösszetételű és szerkezetű, hosszú távon állékony faállományt kell kialakítani, amely érdekében – az erdő természetességi állapotának fenntartása mellett – az erdők esztétikai értékét növelő, vagy oktatási célokat szolgáló, idegenhonos, intenzíven nem terjedő, allergiás kockázatot nem növelő fafajú vagy fajtájú faegyedek szálankénti elegyítése, vagy visszahagyása is megengedett.

8. Közjóléti célú erdőgazdálkodási szabályok

- 9. §**
- (1) A turisták által sűrűn látogatott erdőben, különösen a közjóléti létesítmények és nyomvonalak környezetében folytatott erdőgazdálkodás során törekedni kell a turisták zavarásának mérséklésére és a balesetveszély csökkentésére. Ennek érdekében ezeken a területeken az erdőgazdálkodási tevékenységeket lehetőség szerint látogatási csúcsidezőszakokon kívüli – elsősorban téli – időszakban, az erdő látogatását rövid ideig korlátozva, az erdők esztétikai értékének fenntartására, valamint az allergiás kockázatok mérséklésére törekedve, a közjóléti berendezésekben és létesítményekben keletkező károk gyors felszámolásával kell végrehajtani, továbbá a balesetveszély elkerülése érdekében álló holtfát nem szabad visszahagyni.
  - (2) A közjóléti nyomvonalak mentén folytatott erdőgazdálkodás során
    - a) a kijelölt vagy bejelentett turistautak, a lovaglás és kerékpározás célját szolgáló utak jelzéseit hordozó fákat kímélni kell,
    - b) az a) pont szerinti nyomvonalak közelítésre, készletezésre történő használatát lehetőség szerint kerülni kell, valamint
    - c) az a) pont szerinti nyomvonalakon történő közlekedés akadályoztatása esetén (így különösen kerítés építése, fakitermelés) gondoskodni kell figyelmeztető táblák kihelyezéséről és a megfelelő elkerülő útvonalak kijelöléséről.

9. Vízvédelmi, partvédelmi, és árvízvédelmi célú erdőtervezési alapelvek

- 10. §**
- (1) A körzeti erdőtervezés során a nagyvízi meder, azon belül az egyes levezető sávok határvonalai a nagyvízi mederkezelési tervek elkészültéig a vízügyi igazgatási szervnek az erdészeti hatósággal, valamint természetvédelmi

vagy Natura 2000 rendeltetésű erdő esetén a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett szakvéleménye alapján kerül meghatározásra.

- (2) A folyók hullámtereinek árvízvédelmi szempontok szerint elkülönített egyes részein található erdők körzeti erdőtervezését az adott területkategóriákra érvényes árvízvédelmi szempontokkal és korlátozásokkal összhangban kell végrehajtani.

10. Vízvédelmi, partvédelmi, és árvízvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

- 11. §** (1) A nagyvízi meder lefolyási viszonyainak javítása érdekében
- a) az elsődleges és másodlagos levezető sávokban az erdőnevelések során törekedni kell
    - aa) az árvízi folyásiránnyal párhuzamosan futó sorok, illetve pásztaák kialakítására;
    - ab) a mértékadó árvízszinthez igazodva törzskiválasztó gyéritési kortól a faegyedek magasságának egyharmadáig, 12 méteres magasságot meghaladó faegyedeknél legalább 4 méteres törzsmagasságig ágtiszta állapotban tartására;
    - ac) a fa- és cserjefélék cserjeszintben történő visszaszorítására;
  - b) a nagyvízi meder teljes területén a fakitermelések során
    - ba) a vágástéren feldolgozatlan faanyag és ágdarabok nem maradhatnak;
    - bb) hagyásfák, hagyásfa csoportok, valamint holt faanyag visszahagyása során az árvízvédelmi szempontokat is figyelembe kell venni;
  - c) az elsődleges és másodlagos levezetési sávokban az erdőfelújítás során
    - ca) a tuskózást lehetőség szerint tuskófúrással kell kivitelezni, ha ez nem lehetséges, a kiemelt tuskókat a területről el kell szállítani, vagy az árvízi folyásiránnyal párhuzamosan kialakított prizmákba rakva kell deponálni;
    - cb) mesterséges vagy alátelepítéssel kombinált természetes erdőfelújítás során a sorokat az árvízi folyásiránnyal párhuzamosan kell kialakítani.
- (2) Az árvízvédelmi töltések szabadon tartandó védősávjában, illetve a töltéseket keresztező rámpákon történő faanyagmozgatás és készletezés során a töltések kíméletére kiemelt figyelmet kell fordítani, az árvízi biztonság csökkenésével járó mechanikai sérülésük esetén a helyreállításról haladéktalanul gondoskodni szükséges.
- (3) A vízbázisok védelmét szolgáló erdők esetében törekedni kell az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására, valamint a víztermelő helyek környékén a megfelelő cserjeszint kialakítására és fenntartására. A folyamatos erdőborítás mielőbbi elérése érdekében az erdőfelújításokat – egyéb jogszabályi korlátozások hiányában, és a termőhelyi adottságok figyelembevételével – lehetőség szerint különböző vágásérettségi korú fafajok elegyes erdősítésével kell végrehajtani.
- (4) A síkvidéki, mezőgazdasági művelés alatt álló területekkel körülvett ivóvízbázisokat határoló vízvédelmi erdők tarvágás jellegű véghasználatát csak több ütemben, lehetőség szerint minél kisebb területi kiterjedésű tarvágásokkal lehet végrehajtani.

11. Záró rendelkezések

12. § Ez a rendelet a kihirdetését követő nyolcadik napon lép hatályba.

13. § Az erdőterv rendelet előkészítésének, és a körzeti erdőterv készítésének szabályairól szóló 11/2010. (II. 4.) FVM rendelet (a továbbiakban: R.) 1. számú melléklete a 15. melléklet szerint módosul.

Dr. Fazekas Sándor s. k.,
vidékfejlesztési miniszter

1. melléklet a 47/2014. (IV. 24.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Budai-hegyek erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzet a Budai-hegységben, a Mezőföld északi részén, valamint kisebb részben a Duna árterén található. A hegyvidéki területeken jellemzően természetes úton kialakult, az ártéren természetes úton kialakult erdők, faültetvények, a mezőföldön telepített kultúrerdők találhatóak.

A védett természeti és a Natura 2000 területek aránya jelentős (57% és 71%), amire a körzeti erdőtervezés során kiemelt figyelemmel kell lenni. A táj, az erdők, a kultúrtörténeti emlékek sokakat vonzanak a térségbe, így az erdők jelentős közjóléti szerepet is betöltenek.

Ennek megfelelően a körzeti erdőtervezés elsődleges célja azon erdőgazdálkodási tevékenységek meghatározása, amelyek a faanyagtermelési célkitűzéseket a környezet- és természetvédelmi, valamint a közjóléti szempontok – gyakran együttes – érvényre juttatásával összhangban szolgálják. Az erdőtervezés és az erdőgazdálkodás során így fokozottan törekedni kell az őshonos fafajokból álló, és a természeteshez közelálló szerkezetű erdők megőrzésére, az erdők természetes úton való felújítására, valamint az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására.

Az érintett területeken a természeti értékekre, illetve azok megőrzésére vonatkozó adatokat és előírásokat tartalmazó természetvédelmi kezelési terv jelenleg mindössze a védett erdők 3%-ára vonatkozóan áll rendelkezésre, Natura 2000 fenntartási terv pedig még nem készült.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Az erdőrészetek határainak a termőhelyi viszonyokhoz és erdőtípusokhoz való szoros illesztésére különösen a természetvédelmi, valamint Natura 2000 rendeltetésű, természetes erdőtípusba tartozó erdők – különösen a véderdő jellegű karsztbokorerdők, melegkedvelő tölgyesek, sziklaerdők, szurdokerdők és törmeléklejtő-erdők – esetében kell kiemelt figyelmet fordítani. Ennek érdekében a 0,5 hektárnál nagyobb, kiemelt természetvédelmi jelentőségű erdőfoltokat lehetőség szerint külön erdőrészetbe kell sorolni.

3.2. Szálaló vagy átalakító üzemmódú erdőben nagyobb területű erdőrészetek, erdőtömbök kialakítására kell törekedni.

3.3. Villamos vezetékek mellett elhelyezkedő erdőrészetek határvonalainak kialakítása során a vezetékek biztonsági övezetét – az erdő igénybevételi engedélyekkel összhangban – figyelembe kell venni.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. A folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódra való áttérés elsősorban a kiemelt védelmi vagy közjóléti célokat szolgáló erdők esetében javasolt.

4.2. Faanyagtermesztést nem szolgáló üzemmódot, valamint szükség szerint teljes erdőgazdálkodási korlátozást elsősorban a kiemelt természetvédelmi jelentőségű felnyíló erdőkben javasolt megállapítani, ha az élőhely folyamatos fennmaradása csak így biztosítható.

5. A védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.1.1. Az erdőszerkezet-átalakítások tervezését az alábbi szempontok figyelembe vételével kell elvégezni:

- a) Az akácok kivételével az intenzíven terjedő fafajokból álló erdőket a soron következő erdőfelújítás során át kell alakítani a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos fafajokból álló erdőkké.
- b) A véghasználatra tervezett akác főfafajú, 100 %-os állami tulajdonban lévő erdők területének 15 %-án – elsősorban az őshonos fafajú erdőtömbökben található, illetve a magas természeti értékű, erdő- és gyepterületeket veszélyeztető akácokban – az erdőfelújítást kizárólagosan erdőszerkezet-átalakítással kell tervezni.
- c) A fenyvesek erdőszerkezet-átalakítását, amennyiben egészségi állapotuk lehetővé teszi, elsősorban a természetes folyamatokra alapozva, több tervezési ciklus alatt kell végrehajtani.

5.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.2.1. Az erdőtervezési körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása, illetve megteremtése szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, jelölő erdei élőhelytípusok:

- a) a kiemelt közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelytípusok közül a lejtők és sziklatörmelékek *Tilio-Acerion*-erdői (9180), a pannon gyertyános tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulus*-sal (91G0), a pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens*-szel (91H0), az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0),
- b) a közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelyek közül a szubmontán- és montán bükkösök (*Luzulo-fagetum*) (9130), keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (91F0), valamint a pannon cseres-tölgyesek (91M0).

5.2.2. A körzeti erdőtervezés során kiemelt figyelemmel kell lenni a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (6210), mészkősziklás lejtők sziklanövényzettel (8210), pannon sziklagyepek (6190), szubkontinentális peripannon cserjések (40A0), szubpannon sztyeppék (6240), mészkedvelő vagy bazofil varjúhájas gyepek (6110), síksági pannon löszgyepek (6250) fennmaradásának és kedvező természetvédelmi helyzetének biztosítására.

5.2.3. A nem védett, Natura 2000 területen elhelyezkedő erdők esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetésként indokolt megállapítani, és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőrészletre vonatkozóan:

- a) amely kiemelt közösségi jelentőségű jelölő faj jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyéül szolgál,
- b) amelyben kiemelt közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdő található, vagy
- c) amelyben közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó, természetes, természet szerű, vagy származék erdő természetességi állapotú erdő található.

5.2.4. A kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő élőhellyel határos erdő intenzíven terjedő fő vagy elegyfajjal történő felújítását lehetőség szerint az erdészeti tájban őshonos fa-, illetve cserjefajokból álló, legalább 20 méter széles védőzóna létesítésével kell megtervezni.

5.2.5. Holt faanyagot lehetőség szerint az erdészeti tájban honos fafajú faegyedekből kell visszahagyni a területen.

5.2.6. A puhafás ligeterdőkben (91E0) véghasználat csak akkor tervezhető, ha a jelölő élőhely megújításának feltételei adottak, továbbá egyéb fahasználat az élőhelyek sérülékenysége miatt csak fenntartási vagy helyreállítási célból tervezhető.

6. A védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.1.1. A változatos felszíni formák, a sziklaalakzatok, a sziklafalak, a sziklagyepek, a szurdokvölgyek, a források, a természetes vízfolyások, valamint a természetes tisztások megőrzésére különös figyelmet kell fordítani.

6.1.2. A kék pattanóbogár (*Limoniscus violaceus*) védelme érdekében tölgyes és cseres faállománytípusú erdőkben idősebb sarj eredetű tölgy csoportok fenntartásával, illetve a véghasználatot követően a tölgy és cser tuskók egy részén – 1-5 % elegyarányban – a felferődött sarjak visszahagyásával és megőrzésével kell elősegíteni a talajszintű faodúk fennmaradását és kialakulását.

6.1.3. A díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) élőhelyein a cserjeszint kímélete szükséges.

6.1.4. A havasi cincér (*Rosalia alpina*) élőhelyein az erdőből és az erdőterület 100 m-es körzetéből a kitermelt bükk faanyagot lehetőség szerint május 31-ig el kell szállítani.

6.1.5. Az erdőfelújításokban a mesterséges erdősítések végrehajtása során törekedni kell az erdők elegyességének fokozására.

6.1.6. Az erdei tisztásokat természetvédelmi célból indokolt hosszú távon fenntartani.

6.1.7. Teljes talajelőkészítés csak a kultúrerdő vagy faültetvény természetességi állapotú erdő felújítása, valamint a természetvédelmi kezeléssel összhangban végzett erdőszerkezet átalakítások során végezhető.

6.1.8. A holtfához kötötten fejlődő, védett erdei rovarfajok például a skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), a szarvasbogár (*Lucanus cervus*), a nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*) és a havasi cincér (*Rosalia alpina*), valamint védett erdei madár- és denevérfajok, például fekete harkály (*Dryocopus martius*), közép tarkaharkály (*Dendrocopos medius*), pisedenevér (*Barbastella barbastellus*), nagyfülű denevér (*Myotis bechsteini*) védelme érdekében az egy évnél régebben elhalt faanyagot a természetszerű és származék erdőben a fakitermelések során vissza kell hagyni az erdőrészletben. Kivételt jelentenek azok a cseres, illetve tölgyes véghasználatok, ahol az erdőfelújítások, az első kivitelek sikerességének biztosítása érdekében e korlátok maradéktalanul nem érvényesíthetők.

6.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.2.1. A cserjeszint védelmére különösen a pannon molyhos tölgyes *Quercus pubescens*szel (91H0) élőhelytípusba tartozó erdőkben kell kiemelt figyelmet fordítani.

6.2.2. A közösségi jelentőségű, jelölő kék pattanóbogár (*Limoniscus violaceus*) védelme érdekében tölgyes és cseres faállománytípusú erdőkben idősebb sarj eredetű tölgy csoportok fenntartásával, illetve a véghasználatot követően a tölgy és cser tuskók egy részén – 1-5 % elegyarányban – a felverődött sarjak visszahagyásával és megőrzésével kell elősegíteni a talajszerkezet fennmaradását és kialakulását.

6.2.3. A közösségi jelentőségű, jelölő díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) élőhelyein a cserjeszint kímélete szükséges.

6.2.4. A kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő havasi cincér (*Rosalia alpina*) élőhelyein az erdőből és az erdőterület 100 m-es körzetéből a kitermelt bükk faanyagot lehetőség szerint május 31-ig el kell szállítani.

6.2.5. Az erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterületeken előforduló, közösségi jelentőségű jelölő élőhelytípusok – pannon sziklagyeppek (*Stipo-Festucetalia pallentis*) (6190), meszes alapközetű féltermészetes száraz gyeppek és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*) (6210), sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) (6510), hegyi kaszálórétek (6520), mészkősziklás lejtők sziklanövényzettel (8210), szubkontinentális peripannon cserjések (40A0), szubpannon sztyeppék (6240), síksági pannon löszgyeppek (6250) – területének, illetve a közösséges ürge (*Spermophilus citellus*) állományok előfordulási helyének erdősítése tilos.

6.2.6. A szubkontinentális peripannon cserjések (40A0) területén cserjeritkítás nem végezhető.

6.2.7. Az élő vagy holtfához kötötten fejlődő, védett, közösségi jelentőségű, jelölő erdei rovarfajok például a skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), a szarvasbogár (*Lucanus cervus*), a nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*) és a havasi cincér (*Rosalia alpina*), valamint a védett, közösségi jelentőségű, jelölő erdei madár- és denevérfajok például fekete harkály (*Dryocopus martius*), közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*), pisedenevér (*Barbastella barbastellus*), nagyfülű denevér (*Myotis bechsteini*) kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása érdekében a böhöncös, odvas fák, valamint az álló és fekvő holt faanyag visszahagyására kiemelt figyelmet kell fordítani. A természetszerű és származék erdőben az egy évnél régebben elhalt faanyagot a fakitermelések során vissza kell hagyni az erdőrészletben.

Kivételt jelentenek azok a cseres, illetve tölgyes véghasználatok, ahol az erdőfelújítások, az első kivitelek sikerességének biztosítása érdekében e korlátok maradéktalanul nem érvényesíthetőek.

6.3. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

6.3.1. Honvédelmi rendeltetésű erdőkben erdőgazdálkodás csak a honvédelmi érdekekkel összhangban folytatható.

6.4. Az erdő rendeltetésétől független, természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

6.4.1. Talajhoz kötődő védett vagy közösségi jelentőségű jelölő fajok élőhelyeül szolgáló erdőben teljes talajelőkészítés csak kivételes esetben, a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

6.4.2. A bíboros sallangvirág (*Himantoglossum caprinum*), a fénylő zsoltina (*Serratula lycopifolia*), valamint a nőszőfű fajok (*Epipactis spp.*) erdőtervben rögzített élőhelyén és annak 50 méteres környezetében erdőgazdálkodási tevékenység csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint folytatható.

6.4.3. Védett és/vagy közösségi jelentőségű geofiton növények (például hóvirág (*Galanthus nivalis*)) jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyeül szolgáló erdőben február 15-től március 14-ig fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

6.4.4. A természetvédelmi szempontból jelentősebb védett vagy fokozottan védett madárfajok szaporodási és utódnevelési időszakai, valamint az egyes madárfajok élőhelyeül szolgáló erdőben folytatott erdőgazdálkodás egyedi szempontjai:

a) Vándorsólyom (*Falco peregrinus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – július 31.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek e rendelet 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-300 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészektől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

b) Rétság (*Haliaeetus albicilla*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: január 1. – július 15.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-400 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészektől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

c) Fehérhátú fakopáncs (*Dendrocopos leucotos*), közép fakopáncs (*Dendrocopus medius*), fekete harkály (*Dryocopus martius*), hamvas küllő (*Picus canus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – július 31.

A felsorolt fajok élőhelyein a fakitermelési munkák során lehetőség szerint idős állományrészeket és facsoportokat kell visszahagyni, valamint kímélni kell az odvas-korhadó törzseket.

A fehérhátú fakopáncs (*Dendrocopos leucotos*) élőhelyein – amennyiben a faállományviszonyok lehetővé teszik – a keletkező és elbomló holtfaanyag egyensúlya mellett hektáronként legalább 15 m³ mennyiségű fekvő holtfaanyag jelenlétét kell biztosítani.

A fehérhátú fakopáncs fészektől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

d) Fekete gólya (*Ciconia nigra*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 1. – augusztus 15.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-400 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészektől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

e) Kígyászölyv (*Circaetus gallicus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 31.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek e rendelet 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-400 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés nem végezhető.

A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, fagyönggyel fertőzött fákat kell visszahagyni.

f) Uhu (*Bubo bubo*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – július 31.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek e rendelet 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészektől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

g) Darázsölyv (*Pernis apivorus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: április 15. – augusztus 31.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek e rendelet 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-200 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészektől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

h) Bajszos sármány (Emberiza cia), lappantyú (Caprimulgus europaeus):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 15.

A bokorerdő-jellegű területeken, karsztbokorerdőkben, sziklakibúvásos részeken, sziklagyepeken és melegkedvelő tölgyes erdőkben erdőgazdálkodási tevékenységre lehetőség szerint ne kerüljön sor. Fent kell tartani az idős állományrészeket, karsztbokorerdőket. Kímélni kell az odvas-korhadó törzseket.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1. A vágásos és átalakító üzemmódú, valamint természetes, természetszerű, származék vagy átmeneti erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

	A	B	C
1.	Előhasználati mód	m ³ /ha	
		min.	max.
2.	Törzskiválasztó gyérítés	10	50
3.	Növedékfokozó gyérítés	20	85

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Az erdőnevelési tevékenységeket úgy kell tervezni, hogy azok elősegítsék az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fafajok visszaszorítása mellett a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos elegyfajok (például házi, madár-, barkóca berkenye, madárcseresznye, tatárjuhar, rezgőnyár, kecskefűz, kis- és nagylevelű hárs, vadvadkörte, vadalma, mézgás éger, mezei szil, hegyi szil), valamint cserje fajok (például húsos som, mogyorós hólyagfa) megfelelő arányú megőrzését.

7.2.2. Faültetvény természetességű erdőkben erdőnevelésként csak törzskiválasztó gyérítést lehet tervezni.

7.3. Az erdőtervezés során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

	A	B	C	D	E
1.	Faállománytípus neve	V á g á s é r e t t s é g i s z a k a s z o k (é v)			
		Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
				Természetvédelmi	egyéb védelmi
elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan					
2.	Mageredetű Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	100-130	100-150	110-150	100-150
3.	Sarj eredetű Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	90-120	90-140	100-140	90-140

4.	Mageredetű kocsánytalan tölgyesek	90-120	90-150	100-150	90-150
5.	Sarj eredetű kocsánytalan tölgyesek	85-110	85-140	90-140	85-140
6.	Mageredetű cseresek	80-100	80-140	90-140	80-140
7.	Sarj eredetű cseresek	80-100	80-140	85-140	80-140
8.	Bükkösök	90-130	90-150	100-150	90-150
9.	Körisesek	70-120	70-140	75-140	70-140
10.	Gyertyánosok; hársasok	70-110	70-120	80-120	70-120
11.	Nemes nyárasok	15-35	15-45	15-40	15-45
12.	Egyéb lombosok	20-120	20-150	20-150	20-150
13.	Akácosok	25-50	25-65	30-65	25-65
14.	Fenyvesek	40-80	40-120	40-120	40-120

7.3.1. A korábban kialakult nagyobb egykorú erdőtömbök felújítása esetén, különösen átalakító üzemmód mellett az újabb egykorú erdőtömb kialakulása megakadályozása érdekében, különleges esetben a fenti vágásérettségi szakaszoktól eltérően alacsonyabb vágásérettségi kor is megállapítható, természetvédelmi és Natura 2000 elsődleges rendeltetésű erdők esetén a természetvédelmi kezelésért felelős szervvel egyeztetett módon.

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

	A	B
1.	Véghasználat módja	hektár
2.	Tarvágással érintett terület	1650
	Fokozatos felújítógátás és szálalógátás tervezett redukált területe	
3.	Összesen	1650

7.4.1. A nagy területen érintett állami erdőgazdálkodók a természetes felújítások támogatása és a tartamosság követelményeinek megfelelően a területükre vonatkozóan a bővebb véghasználati előírásból évente maximálisan csak a 30 éves vágásérettség átlagának megfelelő arányos részt hajthatják végre.

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. A körzetben előforduló természetes, természetszerű vagy származék erdők esetében a véghasználatok és erdőfelújítások tervezése során az alábbi táblázatban foglalt lehetőségeket kell irányadónak tekinteni azzal, hogy tarvágás, illetve mesterséges erdőfelújítás csak az adott termőhelyi viszonyok mellett az elvárt célállománnyal természetes úton igazolhatóan nem felújítható erdőben, valamint az őshonos, de az adott termőhelynek nem megfelelő fafajokból álló erdő (konszociációk) erdőszerkezet-átalakítása esetében, azok rendeltetéseivel összhangban tervezhető.

	A	B	C
	Faállománytípus	Véghasználat	Felújítás (erdősítés) módja
1.	kocsánytalantölgyesek, molyhos tölgyesek, bükkösök, cseresek	Szálalóvágás, Felújítóvágás	Természetes felújítás magról
2.	Kocsányos tölgyesek	Szálalóvágás, Felújítóvágás	Természetes felújítás magról
3.		Tarvágás	Mesterséges felújítás
4.	Kőrisesek	Szálalóvágás, Felújítóvágás	Természetes felújítás magról
5.		Tarvágás	Mesterséges felújítás (szerkezetátalakítás)
6.	Gyertyánosok, Juharosok, Hársasok	Tarvágás	Mesterséges felújítás (szerkezetátalakítás)
7.		Szálalóvágás, Felújítóvágás	Természetes felújítás magról
8.	Égeresek	Szálalóvágás, Felújítóvágás	Természetes felújítás sarjról
9.		Tarvágás	Természetes felújítás sarjról vagy mesterséges felújítás
10.	Hazai nyárasok	Tarvágás	Mesterséges felújítás
11.		Tarvágás	Természetes felújítás sarjról
12.	Fűzesek	Tarvágás	Mesterséges felújítás

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. Az erdőnevelési munkák során a második lombkoronaszintet és a cserjeszintet kímélni kell.

8.2. Az erdőnevelési munkák során az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen elegyfajok visszaszorítása mellett elő kell segíteni a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos, értékes elegyfajok (például vadgyümölcsök, különös tekintettel a védett dunai berkenye (*Sorbus danubialis*), illetve a szintén védett más állandósult berkenye kis fajok (*Sorbus spp.*) további fejlődését.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. A feltáró hálózat bővítése – védett természeti, valamint Natura 2000 területen a természetvédelmi szempontok figyelembe vétele mellett – elsősorban a szálaló, valamint az átalakító üzemmódú erdőkezelés érdekében javasolt.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

10.1. A faanyagmozgatás során a közelítő nyomokból kiinduló eróziót meg kell akadályozni.

10.2. Az állandó vagy időszakos vízfolyásokon keresztül történő anyagmozgatást lehetőség szerint kerülni kell, arra csak olyan módszerrel vagy időszakban kerülhet sor, ami a lehető legkisebb mértékben eredményezi a meder erodálódását, vagy a vízfolyás élővilágának károsodását.

10.3. Az erdei vízfolyásokban történő hosszirányú faanyagmozgatás, valamint közlekedés tilos.

10.4. Védett természeti és Natura 2000 területeken faanyagmozgatásra a 11.1. pontban foglalt időszakban csak a rakodókon, illetve az erdészeti feltáró hálózat részét képező területeken kerülhet sor.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak a körzetben március 15-től augusztus 15-ig tart.

11.2. A kultúrerdő és faültetvény természetességi állapotú erdőkben fakitermelés a vegetációs időszakban is engedélyezhető.

11.3. A tisztítások és törzskiválasztó gyéritések esetében a gépi eszközt nem igénylő – ide értve a motorfűrész munkákat is - munkaműveletek elsősorban július 15. és augusztus 15. közötti időszakban engedélyezhetőek.

12. A 100 %-os állami tulajdonban lévő erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

12.1. Védelmi vagy közjóléti elsődleges rendeltetésű erdőben tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a) a természetszerű vagy származék erdő természetességi állapotú erdőben, amennyiben az természetes úton magról igazolhatóan nem újítható fel (például egyes elegyes vagy elegyetlen égeres, kocsányos tölgyes, hazai nyáras, hazai fűzes faállománytípusú erdők – védett természeti, valamint Natura 2000 területeken kocsányos tölgyesek esetében elsősorban származékerdőben –, valamint az erősen károsodott erdők),
- b) a származék erdő természetességi állapotú, a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú erdőben, ha a véghasználatot követően fafajcserés erdőszerkezet-átalakításra kerül sor, valamint
- c) az átmeneti, kultúrerdő vagy faültetvény természetességi állapotú erdőben.

2. melléklet a 47/2014. (IV. 24.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Bugaci erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzet erdeinek meghatározó hányada (76%-a) jelenleg elsődlegesen faanyagtermelést szolgál. A 23%-nyi védelmi elsődleges rendeltetésű erdők hozzávetőlegesen fele természetvédelmi rendeltetésű. A Natura 2000 hálózat részeként a körzet erdeinek 15%-a került kijelölésre. Ennek megfelelően az erdőtervezés, illetve az erdőgazdálkodás során általános esetben az Alföldön már hagyományos és bevált tarvágásos véghasználaton, valamint mesterséges erdőfelújításon alapuló módszereket, akácosok és hazai nyárasok esetében pedig – amennyiben annak feltételei adottak – a sarjztatást lehet és célszerű alkalmazni.

A körzetben nagy hányadban található határ termőhelyeken az erdő talajvédelmi funkcióit indokolt a jövőben hangsúlyosabban érvényesíteni.

A természetvédelmi érintettségű területeken a természeti értékekre, illetve azok megőrzésére vonatkozó adatokat és előírásokat tartalmazó természetvédelmi kezelési terv, illetve Natura 2000 fenntartási terv még nem készült.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. A faanyagtermelő elsődleges rendeltetésű erdőkben 2,0 hektárnál kisebb erdőrészetek lehetőség szerint ne keletkezzenek.

3.2. Az erdőtervezés során a 0,5 hektárnál nagyobb, összefüggő területű, kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó, illetve az őshonos fafajokból álló erdőfoltokat lehetőség szerint külön erdőrészetbe kell sorolni.

4. Az üzem módok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. Faanyagtermelést nem szolgáló üzem mód megállapítása különösen

- a) az V-VI. fatermési osztályba tartozó, gyenge termőhelyen álló, védelmi rendeltetésű, természetes, természetszerű vagy származék erdők,
- b) a kubikgörökben található, őshonos fafajokból álló erdők,
- c) a part menti puhafás galéria erdők, valamint
- d) a határ termőhelyeken álló, kiemelt természetvédelmi jelentőségű nyáras-borókás valamint erdőssztyepp tölgyes felnyíló erdők

esetében indokolt.

5. A védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.1.1. Az erdészeti tájidegen főfafajú erdőket a véghasználatukat követően – amennyiben az lehetséges – a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos fafajokkal kell felújítani. Amennyiben az adott termőhelyen az erdészeti tájban őshonos fafajokból várhatóan csak alacsonyabb záródású felnyíló erdő létesíthető, az invazív fajok visszaszorítása érdekében szükséges záródás fenntartása céljából az erdőfelújítás során tájidegen, de nem intenzíven terjedő fafajok alkalmazása is megengedett.

5.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.2.1. A körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, jelölő erdei élőhelytípusok:

- a) a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0);
- b) a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül a keményfás ligeterdők nagy folyók mentén kocsányos tölgy (*Quercus robur*), vénic (*Ulmus laevis*) és mezei szil (*Ulmus minor*), magas (*Fraxinus excelsior*) vagy magyar kőris (*Fraxinus angustifolia*) fafajokkal (*Ulmion minoris*) (91F0).

5.2.2. A nem védett, Natura 2000 területen elhelyezkedő erdők esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetesként indokolt megállapítani és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőrészletre vonatkozóan:

- a) amely kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő faj jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyeként szolgál,
- b) amelyben kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhely-típusba tartozó erdő található, vagy
- c) amelyben közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhely-típusba tartozó, természetes vagy természetszerű erdő található.

5.2.3. A határ termőhelyeken álló, kiemelt természetvédelmi jelentőségű borókás-nyáras (91N0) és erdőssztyepp tölgyes (91I0), vágásos üzemmódú felnyíló erdőkben az erdőnevelési tevékenység – az erdőtársulás fenntartása érdekében – csak az idegenhonos fajok eltávolítására, valamint a sarjadásra képes őshonos faegyedek kivágására terjedhet ki.

5.2.4. Puhafás ligeterdőkben (91E0), valamint Keményfás ligeterdőkben (91F0) véghasználat csak akkor tervezhető, ha jelölő élőhely megújításának feltételei adottak, továbbá egyéb fahasználat az élőhelyek sérülékenysége miatt csak fenntartási vagy helyreállítási célból tervezhető.

5.2.5. A közösségi jelentőségű, illetve kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdők esetében – élőhelytípusonként külön vizsgálva – egyenletes korosztályszerkezet elérésére kell törekedni.

5.2.6. A közösségi jelentőségű, illetve kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő élőhellyel határos erdő intenzíven terjedő fő vagy elegyfajjal történő felújítását lehetőség szerint az erdészeti tájban őshonos fa-, illetve cserjefajokból álló, legalább 20 méter széles védőzóna létesítésével kell megtervezni.

5.2.7. Idegenhonos, intenzíven nem terjedő fajokból álló erdő felújítását intenzíven nem terjedő, lehetőség szerint őshonos fajokból álló célállománytípussal kell megtervezni.

5.3. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

5.3.1. A sarjaztatásra szakmailag már nem javasolható, talajvédelmi rendeltetésű erdő felújítását – amennyiben arra lehetőség van – mesterséges módon, első változatként őshonos lombos főfafajú célállomány-típussal, második változatként feketefenyves vagy egyes feketefenyves célállomány-típussal indokolt megtervezni.

5.3.2. A partvédelmi erdőkben hosszú távú védelemre alkalmas, zárt, többszintű faállományt indokolt fenntartani, lehetőség szerint hosszabb vágásérettségi kor alkalmazásával. A kiritkult vagy előregedett, a védelmi funkcióját már betölteni nem képes partvédelmi erdők – különösen a korábban fejesfa üzemmódban használt fűzesek – véghasználatát és erdőfelújítását meg kell tervezni.

5.3.3. A nagyvízi meder elsődleges, másodlagos és átmeneti levezető sávjaiban található erdők felújítása során a tág hálózatban is fenntartható fajok alkalmazását kell előtérbe helyezni. Amennyiben a természetvédelmi szempontok őshonos fajokból álló erdőfelújítás megtervezését teszik szükségessé, de a természetes állapottól jelentősen eltérő vízjárási viszonyok miatt ennek jelentős kockázatával kell számolni, akkor a kizárólag őshonos fajokból álló távlati célállománytípus rögzítése mellett a soron következő erdőfelújítást őshonos fajok legalább 30%-os elegyarányát biztosító, intenzíven nem terjedő, idegenhonos főfafajú célállománytípussal is meg lehet tervezni.

6. A védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.1.1. Az erdőnevelések során az intenzíven terjedő elegyfa- és cserjefajok közül különösen az amerikai kőris, a zöld juhar, az akác, a gyalogakác és az amerikai vadszőlő visszaszorítására kiemelt figyelmet kell fordítani. Ez nem vezethet azonban a záródás olyan mértékű megbontásához, amely ugyanezen fajok újulatának megtelepedését eredményezi.

6.1.2. A többségében őshonos fajokból visszahagyott hagyásfa csoportban az intenzíven terjedő fa- és cserjefajok megtelepedését az őshonos fajok újulatának kímélete mellett végzett rendszeres – akár vegyszeres – ápolással meg kell akadályozni.

6.1.3. A mesterséges erdősítések, pótlások végrehajtása során törekedni kell az erdők elegyességének fokozására.

6.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.2.1. A böhöncös, odvas fák, valamint álló és fekvő holt faanyag visszahagyására különösen az élő, vagy holtfához kötötten fejlődő, közösségi jelentőségű jelölő erdei rovarfajok – kiemelten a skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), a szarvasbogár (*Lucanus cervus*) és a nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*) –, valamint erdei madár- és denevérfajok – kiemelten a fekete harkály (*Dryocopus martius*) és a tavi denevér (*Myotis dasycneme*) – kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása érdekében kell kiemelt figyelemmel lenni.

6.2.2. A hullámtéri magas kórós növénytársulásokkal meghatározott területek kiterjedése az erdőgazdálkodási tevékenység hatására nem csökkenhet, ezek kialakulására és fennmaradására különösen a nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) valamint egyéb, az ilyen élőhelyekhez kötődő védett fajok fenntartása érdekében kell kiemelt figyelmet fordítani.

6.3. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

6.3.1. A nagyvízi meder elsődleges, másodlagos és átmeneti levezető sávjai területén végzett sarjzatatás során 20-30 méterenként 4 m széles, az árvízi vízáramlással párhuzamos, az árvízi levonulást elősegítő pásztákat kell kialakítani, és azokat az erdő felső szintjében található faegyedek törzsének megfelelő feltisztulásáig fás szárú aljnövényzettől mentesen kell tartani. A nagyvízi mederben az erdőfelújításhoz kapcsolódóan tereprendezési tevékenységet csak a vízügyi kezelő szervvel egyeztetett módon lehet végezni.

6.4. Az erdő rendeltetésétől független, természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

6.4.1. Védett és/vagy közösségi jelentőségű geofiton növények (pl. hóvirág (*Galanthus nivalis*)) jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyeül szolgáló erdőben fakitermelés február 15-től március 14-ig csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

6.4.2. A védett és közösségi jelentőségű jelölő növényfaj, a homoki kikerics (*Colchicum arenarium*) és a homoki nőszirm (*Iris humilis ssp. arenaria*) állományának erdőtervben rögzített élőhelyein teljes talajelőkészítés nem végezhető.

6.4.3. A védett, fokozottan védett madárfajok szaporodási és utódnevelési időszakai, valamint az egyes madárfajok élőhelyeül szolgáló erdőben folytatott erdőgazdálkodás egyedi szempontjai:

a) Rétisas (*Haliaeetus albicilla*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: január 1. – július 15.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-400 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészektől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

b) Közép fakopáncs (*Dendrocopus medius*), fekete harkály (*Dryocopus martius*), hamvas küllő (*Picus canus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – július 31.

A felsorolt fajok élőhelyein a fakitermelési munkák során lehetőség szerint idős állományrészeket és facsoportokat kell visszahagyni, valamint kímélni kell az odvas-korhadó törzseket.

c) Fekete gólya (Ciconia nigra):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 1. – augusztus 15.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés *d)* pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-400 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészektől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

d) Barna kánya (Milvus migrans):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 1. – július 31.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés *d)* pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-300 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 50 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1. A gazdasági rendeltetésű, vágásos és átalakító üzemmódú, valamint természetes, természetszerű, származék vagy átmeneti erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

	A	B	C
1.	Előhasználati mód	m ³ /ha	
2.		min.	max.
3.	Törzskiválasztó gyérítés	5	35
4.	Növedékfokozó gyérítés	20	45

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Az erdőneveléseket úgy kell tervezni, hogy azok elősegítsék az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fafajok visszaszorítása mellett a termőhelynek megfelelő és az erdészeti tájban őshonos elegy-fafajok (például magyar kőris, magas kőris, hegyi juhar, mezei juhar, feketegyűrű (tatár) juhar, vénic szil, mezei szil, feketenyár, rezgőnyár, vadkörte) megőrzését.

7.2.2. Folyamatban lévő, jól záródott erdősítések esetén – elsősorban gyorsan nöövő lombos faállományú erdőkben – tisztítás tervezése javasolt.

7.2.3. Egészséges, fenyves faállomány-típusú erdőben két alkalommal történő kis erélyű tisztítás is tervezhető.

7.2.4. A jó növekedésű, gyorsan nöövő, lágy lombos faállomány-típusú erdőkben, valamint akácokban a törzskiválasztó gyérités csökkentett eréllyel, két alkalommal is tervezhető.

7.2.5. Egészséges, jó növekedésű faállományok esetében növedékfokozó gyérités a véghasználatot megelőzően nemes nyár esetén 5 éves, akác, hazai nyár, szilek és fenyők esetén 8 éves, tölgyek esetén 15 éves időszakra vonatkozóan már nem tervezhető.

7.3. Az erdőtervezés során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

	A	B	C	D	E
Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)				
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi		
			Természetvédelmi	Egyéb védelmi	
elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan					
1.	Kocsányos tölgyesek	80–100	90–120	100–120	100–120
2.	Akácok	30–40	30–45	25–40	30–45
3.	Juharosok	60–80	70–90	70–90	70–90
4.	Kőrisesek	60–80	70–100	70–100	70–100
5.	Egyéb kemény lombosok	45–80	45–80	45–80	45–80
6.	Nemes nyárasok	20–25	20–30	20–30	20–30
7.	Hazai nyárasok	30–40	35–60	40–60	35–60
8.	Nemes nyáras – hazai nyárasok	30–35	30–60	30–60	30–60
9.	Fenyő elegyes – hazai nyárasok	35–50	40–70	40–70	40–70
10.	Füzesek	35–50	50–65	40–60	40–60
11.	Égeresek	50–70	60–80	60–80	60–80
12.	Egyéb lágy lombosok	30–70	30–70	30–70	30–70
13.	Erdeifenyvesek	35–50	40–60	40–60	40–60
14.	Erdeifenyő elegyes feketefenyvesek	40–60	45–70	45–70	45–70
15.	Feketefenyvesek	45–60	50–70	50–70	50–70
16.	Egyéb fenyvesek	40–60	40–70	40–70	40–70

7.3.1. Gazdasági rendeltetésű, 150 m³-nél nagyobb hektáronkénti fatömegű akácokban, illetve a részletben előforduló hazai nyár faegyedek sarjzatására alkalmatlan termőhelyen álló és 35 %-nál nagyobb nemes nyár elegyarányú nemes nyár elegyes hazai nyárasokban véghasználat már 25 éves kortól tervezhető.

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

	A	B
1.	Véghasználat módja	hektár
2.	Tarvágással érintett terület	7200
	Fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás tervezett redukált területe*	
3.	Összesen	7200

* Hiteles, és szakmailag megalapozott gazdálkodói igény esetén kísérleti jelleggel előfordulhat.

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. A nagy, összefüggő, egykorú erdőtömbök újbóli kialakulásának elkerülése érdekében a véghasználatokat megfelelő térbeli és időbeli ütemezéssel kell megtervezni.

7.5.2. Az elmúlt időszak károsításai eredményeképpen túlzottan kiritkult, visszazáródásra már nem képes erdőkben a további erdőfelújítási kockázatok elkerülése érdekében indokolt alacsonyabb vágásérettségi kort meghatározni.

7.5.3. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a) a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen fafajokból álló, így különösen az akácos, elegenden erdei- és feketefenyves, valamint nemes nyáras faállomány-típusú erdőben,
- b) természetes, természetszerű vagy származékerdőben, amennyiben az termőhelyi okok miatt az idős erdőre jellemző főfafajjal természetes úton magról igazolhatóan nem újítható fel, így különösen egyes hazai nyáras és fűzes faállománytípusú erdőkben,
- c) a sarjzatható állapotú, égeres faállomány-típusú erdőben, valamint
- d) a kis területű erdőfolt, zárvány vagy erdősáv jellegű, elsősorban többségében nem őshonos fafajú erdőben.

7.5.4. Megfelelő termőhelyi adottságok esetén az erdőfelújítást alternatív lehetőség biztosításával kell előírni.

7.5.5. A faanyagtermelő elsődleges rendeltetésű, feketefenyves faállománytípusú erdők felújítását – amennyiben azt a termőhely lehetővé teszi – elsősorban őshonos fafajokból álló, esetleg akácos vagy erdei fenyves célállománytípussal kell megtervezni.

7.5.6. A feketefenyő főfafajjal történő erdőfelújításokat – amennyiben a termőhely azt lehetővé teszi – egyéb lomb -, vagy erdeifenyő elegyes feketefenyő célállomány-típussal kell megtervezni.

8. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. Fakitermelések során a faanyag felkészítését és készletezését lehetőség szerint a fakitermeléssel érintett erdőrészlet területén, az azt határoló úton illetve nyiladékon, rakodókon, vagy a rendkívüli helyzetek (például árvíz, erdőtűz és egyéb erdőkárok) alkalmával kialakított ideiglenes rakodókon kell végezni.

9. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

9.1. A vegetációs időszak a körzetben március 15-től augusztus 31-ig tart.

9.2. Vegetációs időszakban elsősorban az alábbi fakitermelések engedélyezhetők:

- a) tisztítások, továbbá nemes nyáras és nemes fűzes faállomány-típusú erdők gyérítése,
- b) az erdészeti tájidegen főfafajú erdőkben történő erdőszerkezet-átalakítás érdekében szükséges fakitermelés augusztus 1. és augusztus 31. közötti időszakban,
- c) az intenzíven terjedő (különösen akác, bálványfa) főfafajú erdőkben, a téli sarjelfagyás elősegítése, illetve az akác visszaszorítását célzó vegyszeres tuskókezelés hatékonyságának biztosítása érdekében augusztus 1. és augusztus 31. közötti időszakban végzett fakitermelés, valamint
- d) az erdő károsodását, kiemelten a árvízkárt, viharkárt, tűzkárt követően a károsodott vagy elhalt faegyedek erdővédelmi okból történő kitermelése és felkészítése.

10. A kizárólagos állami tulajdonú erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

10.1. Védelmi vagy közjóléti elsődleges rendeltetésű, természetes, természetszerű vagy származék erdőben véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a) amennyiben az idős erdőnek megfelelő főfafajjal természetes úton magról igazolhatóan nem újítható fel (például egyes hazai nyáras, kocsányos tölgyes, magas kőrises, magyar kőrises faállománytípusú erdők – védett természeti valamint Natura 2000 területeken elsősorban származékterületen –, valamint az erősen károsodott erdőfoltok), valamint
- b) a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, ha abban a véghasználatot követően fafajcserés erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például kőrises, gyertyános, juharos, hársas, valamint egyes cseres faállománytípusú erdők).

3. melléklet a 47/2014. (IV. 24.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Dél-Vértesi erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

Az erdőtervezési körzet a Vértess-hegység déli részén helyezkedik el, jellemzően természetes úton kialakult erdőket foglal magában. Az erdők 90 %-a természetszerű vagy származékerdő.

A körzet erdeiben a védett természeti valamint Natura 2000 területek aránya jelentős (69% és 95 %). A táj, az erdők, a kultúrtörténeti emlékek sokakat vonzanak a térségbe, így az erdők jelentős közjóléti szerepet is betöltenek.

Ennek megfelelően a körzeti erdőtervezés elsődleges célja azon erdőgazdálkodási tevékenységek meghatározása, amelyek a faanyagtermelési célkitűzéseket a környezet- és természetvédelmi, valamint a közjóléti szempontok – gyakran együttes – érvényre juttatásával összhangban szolgálják. Az erdőtervezés és az erdőgazdálkodás során így fokozottan törekedni kell az őshonos fafajokból álló, és a természeteshez közelálló szerkezetű erdők megőrzésére, az erdők természetes úton való felújítására, valamint az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására.

Az érintett területeken a természeti értékekre, illetve azok megőrzésére vonatkozó adatokat és előírásokat tartalmazó természetvédelmi kezelési terv, illetve Natura 2000 fenntartási terv még nem készült.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Az erdőrészetek határainak a termőhelyi viszonyokhoz és erdőtípusokhoz való szoros illesztésére különösen a természetvédelmi, valamint Natura 2000 rendeltetésű, természetes erdőtípusba tartozó erdők – különösen a véderdő jellegű karsztbokorerdők, melegkedvelő tölgyesek, sziklaerdők, szurdokerdők és törmeléklejtő-erdők – esetében kell kiemelt figyelmet fordítani. Ennek érdekében a 0,5 hektárnál nagyobb, kiemelt természetvédelmi jelentőségű erdőfoltokat lehetőség szerint külön erdőrészetbe kell sorolni.

3.2. Az Evt. 5. § 12. pontja szerinti felnyíló erdőket az erdőrészet leírólapján fel kell tüntetni

4. Az üzem módok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. A folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzem módra való áttérés elsősorban a kiemelt védelmi vagy közjóléti célokat szolgáló erdők esetében javasolt.

4.2. Faanyagtermesztést nem szolgáló üzem módot, valamint szükség szerint teljes erdőgazdálkodási korlátozást elsősorban a kiemelt természetvédelmi jelentőségű felnyíló erdőkben javasolt megállapítani, ha az élőhely folyamatos fennmaradása csak így biztosítható.

5. A védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.1.1. Az erdőszerkezet-átalakítások tervezését az alábbi szempontok figyelembe vételével kell elvégezni:

- a) Az akácok kivételével az intenzíven terjedő fafajokból álló erdőket a soron következő erdőfelújítás során át kell alakítani a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos fafajokból álló erdőkké.
- b) A véghasználatra tervezett akác főfafajú, 100 %-os állami tulajdonban lévő erdők területének 15 %-án – elsősorban az őshonos fafajú erdőtömbökben található, illetve a magas természeti értékű, erdő- és gyepterületeket veszélyeztető akácokban – az erdőfelújítást kizárólagosan erdőszerkezet-átalakítással kell tervezni.
- c) A fenyvesek erdőszerkezet-átalakítását, amennyiben egészségi állapotuk lehetővé teszi, elsősorban a természetes folyamatokra alapozva, több tervezési ciklus alatt kell végrehajtani.

5.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.2.1. Az erdőtervezési körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása, illetve megteremtése szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, jelölő erdei élőhelytípusok:

- a) a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül a lejtők és sziklatörmelékek *Tilio-Acerion*-erdői (9180), a pannon gyertyános tölgyesek *Quercus petraeával* és *Carpinus betulusszal* (91G0), a pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescensszel* (91H0),
- b) a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyek közül a szubmontán- és montán bükkösök (*Luzulo-fagetum*) (9130), valamint a pannon cseres-tölgyesek (91M0).

5.2.2. A körzeti erdőtervezés során kiemelt figyelemmel kell lenni a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (6210), a mészkősziklás lejtők sziklanövényzettel (8210), a lejtőssztyeppék és sziklafüves lejtők (6190), a szubpannon sztyeppék (6240), a varjúhájas sziklanövényzet (6110), a barlangok (8310), a kontinentális cserjések (40A0), a sík és dombvidéki kaszálórétek (6510) és a hegyvidéki kaszálórétek (6520) fennmaradásának és kedvező természetvédelmi helyzetének biztosítására.

5.2.3. A nem védett, Natura 2000 területen elhelyezkedő erdők esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetesként indokolt megállapítani, és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőrészletre vonatkozóan:

- a) amely kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő faj jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyéül szolgál,
- b) amelyben kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdő található, vagy

c) amelyben közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó, természetes, természetszerű, vagy származék erdő természetességi állapotú erdő található.

5.2.4. A kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő élőhellyel határos erdő intenzíven terjedő fő vagy elegyfajjal történő felújítását lehetőség szerint az erdészeti tájban őshonos fa- illetve cserjefajokból álló, legalább 20 méter széles védőzóna létesítésével kell megtervezni.

5.2.5. Holt faanyagot lehetőség szerint az erdészeti tájban honos fafajú faegyedekből kell visszahagyni a területen.

5.2.6. A puhafás ligeterdőkben (91E0) véghasználat csak akkor tervezhető, ha a jelölő élőhely megújításának feltételei adottak.

6. A védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.1.1. A változatos felszíni formák, a sziklaalakzatok, a sziklafalak, a sziklagyepek, a szurdokvölgyek, a források, a természetes vízfolyások, valamint a hegyi rétek megőrzésére különös figyelmet kell fordítani.

6.1.2. A kék pattanóbogár (*Limoniscus violaceus*) védelme érdekében tölgyes és cseres faállománytípusú erdőkben idősebb sarj eredetű tölgy csoportok fenntartásával, illetve a véghasználatot követően a tölgy és cser tuskók egy részén – 1-5 % elegyarányban – a felverődött sarjak visszahagyásával és megőrzésével kell elősegíteni a talajszínti faodúk fennmaradását és kialakulását.

6.1.3. A díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) élőhelyein a cserjeszint kímélete szükséges.

6.1.4. A sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*) élőhelyein az erdőszegélyek galagonyás cserjéseit eltávolítani csak szakaszosan lehet úgy, hogy megfelelő arányban biztosítani kell 0,5-1,5 méter magasságú bokorcsoportok fennmaradását.

6.1.5. A havasi cincér (*Rosalia alpina*) élőhelyein az erdőből és az erdőterület 100 m-es körzetéből a kitermelt bükk faanyagot lehetőség szerint május 31-ig el kell szállítani.

6.1.6. Az erdőfelújításokban a mesterséges erdősítések végrehajtása során törekedni kell az erdők elegyességének fokozására.

6.1.7. Az erdei tisztásokat és hegyi kaszálókat természetvédelmi célból indokolt hosszú távon fenntartani.

6.1.8. Teljes talajelőkészítés csak a kultúrerdő vagy faültetvény természetességi állapotú erdő felújítása során végezhető.

6.1.9. Fokozottan védett, növedékfokozó gyérítési korú vagy annál idősebb erdőben végzett fakitermelés során – amennyiben a faállományviszonyok lehetővé teszik – a keletkező és elbomló holtfaanyag egyensúlya mellett hektáronként legalább 15 m³ mennyiségű álló vagy fekvő holtfát kell visszahagyni a területen.

6.1.10. A holtfához kötötten fejlődő, védett erdei rovarfajok (például a skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), a szarvasbogár (*Lucanus cervus*), a nagy höscincér (*Cerambyx cerdo*) és a havasi cincér (*Rosalia alpina*)), valamint védett erdei madár- és denevérfajok (például fekete harkály (*Dryocopus martius*), közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*), piszedenevér (*Barbastella barbastellus*), nagyfülű denevér (*Myotis bechsteini*)) védelme érdekében az egy évnél régebben elhalt faanyagot a természetszerű és származék természetességű erdőkben a fakitermelések során vissza kell hagyni. Kivételt jelentenek azok a cseres, illetve tölgyes véghasználatok, ahol az erdőfelújítások, az első kivitelek sikerességének biztosítása érdekében e korlátok maradéktalanul nem érvényesíthetők.

6.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.2.1. A cserjeszint védelmére különösen a pannon molyhos tölgyes *Quercus pubescens*szel (91H0) élőhelytípusba tartozó erdőkben kell kiemelt figyelmet fordítani.

6.2.2. A közösségi jelentőségű kék pattanóbogár (*Limonicus violaceus*) védelme érdekében tölgyes és cseres faállománytípusú erdőkben idősebb sarj eredetű tölgy csoportok fenntartásával, illetve a véghasználatot követően a tölgy és cser tuskók egy részén – 1-5 % elegyarányban – a felverődött sarjak visszahagyásával és megőrzésével kell elősegíteni a talajszintű faodúk fennmaradását és kialakulását.

6.2.3. A közösségi jelentőségű díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) élőhelyein a cserjeszint kímélete szükséges.

6.2.4. A közösségi jelentőségű sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*) élőhelyein az erdőszegélyek galagonyás cserjéseit eltávolítani csak szakaszosan lehet úgy, hogy megfelelő arányban biztosítani kell 0,5-1,5 méter magasságú bokorcsoportok fennmaradását.

6.2.5. A kiemelt közösségi jelentőségű havasi cincér (*Rosalia alpina*) élőhelyein az erdőterület 100 m-es körzetéből a kitermelt bükk faanyagot lehetőség szerint május 31-ig el kell szállítani.

6.2.6. Az erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterületen előforduló, közösségi jelentőségű jelölő élőhelytípusok – pannon sziklagyepek (*Stipo-Festucetalia pallentis*) (6190), meszes alapközetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*) (6210), sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) (6510), hegyi kaszálórétek (6520), mészkösziklás lejtők sziklanövényzettel (8210), szubkontinentális peripannon cserjések (40A0), szubpannon sztyeppék (6240), síksági pannon löszgyepek (6250) – területének, illetve a közönséges ürge (*Spermophilus citellus*) állományok előfordulási helyének erdősítése tilos. A szubkontinentális peripannon cserjések (40A0) területén cserjeritkítást nem szabad végezni.

6.2.7. Az élő vagy holtfához kötötten fejlődő, védett, közösségi jelentőségű, jelölő erdei rovarfajok például a skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), a szarvasbogár (*Lucanus cervus*), a nagy höscincér (*Cerambyx cerdo*) és a havasi cincér (*Rosalia alpina*), valamint a védett, közösségi jelentőségű, jelölő erdei madár- és denevérfajok például fekete harkály (*Dryocopus martius*), közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*), piszedenevér (*Barbastella barbastellus*), nagyfülű denevér (*Myotis bechsteini*)) kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása érdekében a böhöncös, odvas fák, valamint az álló és fekvő holt faanyag visszahagyására

kiemelt figyelmet kell fordítani. A természetszerű és származék erdőben az egy évnél régebben elhalt faanyagot a fakitermelések során vissza kell hagyni az erdőrésztben. Kivételt jelentenek azok a cseres, illetve tölgyes véghasználatok, ahol az erdőfelújítások, az első kivitelek sikerességének biztosítása érdekében e korlátok maradéktalanul nem érvényesíthetők.

6.3. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

6.3.1. Honvédelmi rendeltetésű erdőkben erdőgazdálkodás csak a honvédelmi érdekekkel összhangban folytatható.

6.4. Az erdő rendeltetésétől független, természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

6.4.1. Talajhoz kötődő védett vagy közösségi jelentőségű jelölő fajok élőhelyül szolgáló erdőben teljes talajelőkészítés csak kivételes esetben, a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

6.4.2. A bíboros sallangvirág (*Himantoglossum caprinum*), a fénylő zsoltina (*Serratula lycopifolia*), valamint a nőszőfű fajok (*Epipactis spp.*) erdőtervben rögzített élőhelyén és annak 50 méteres környezetében erdőgazdálkodási tevékenység csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint folytatható.

6.4.3. Védett és/vagy közösségi jelentőségű geofiton növények (például hóvirág (*Galanthus nivalis*)) jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyül szolgáló erdőben február 15-től március 14-ig fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

6.4.4. A természetvédelmi szempontból jelentősebb védett vagy fokozottan védett madárfajok szaporodási és utódnevelési időszakai, valamint az egyes madárfajok élőhelyül szolgáló erdőben folytatott erdőgazdálkodás egyedi szempontjai:

a) Vándorsólyom (*Falco peregrinus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – július 31.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-300 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

b) Parlagi sas (*Aquila heliaca*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – augusztus 15.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek e rendelet 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-300 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

- c) Rétisas (*Haliaeetus albicilla*):
Szaporodási és utódnevelési időszak: január 1. – július 15.
Az erdőgazdálkodási tevékenységek e rendelet 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-400 méteren belül is fenn kell tartani.
A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.
- d) Közép fakopáncs (*Dendrocopus medius*), fekete harkály (*Dryocopus martius*), hamvas küllő (*Picus canus*):
Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – július 31.
A felsorolt fajok élőhelyein a fakitermelési munkák során lehetőség szerint idős állományrészeket és facsoportokat kell visszahagyni, valamint kímélni kell az odvas-korhadó törzseket.
- e) Fekete gólya (*Ciconia nigra*):
Szaporodási és utódnevelési időszak: március 1. – augusztus 15.
Az erdőgazdálkodási tevékenységek e rendelet 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-400 méteren belül is fenn kell tartani.
A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.
A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.
- f) Kígyászölyv (*Circaëtus gallicus*):
Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 31.
Az erdőgazdálkodási tevékenységek e rendelet 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-400 méteren belül is fenn kell tartani.
A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés nem végezhető.
A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, fagyönggyel fertőzött fákat kell visszahagyni.
- g) Darázsölyv (*Pernis apivorus*):
Szaporodási és utódnevelési időszak: április 15. – augusztus 31.
Az erdőgazdálkodási tevékenységek e rendelet 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-200 méteren belül is fenn kell tartani.
A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.
A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1. A gazdasági rendeltetésű, vágásos és átalakító üzemmódú, valamint természetes, természetserű, származék vagy átmeneti erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

	A	B	C
1.	Előhasználati mód	m ³ /ha	
		min.	max.
2.	Törzskiválasztó gyérités	10	40
3.	Növedékfokozó gyérités	20	70

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Az erdőnevelési tevékenységeket úgy kell tervezni, hogy azok elősegítsék az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fafajok visszaszorítása mellett a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos elegyfajok (így különösen a házi-, madár- és barkóca berkenye, madárcseresznye, tatárjuhar, rezgőnyár, kecskefűz, kis- és nagylevelű hárs, vadkörte, vadalma, mézgás éger, mezei- és hegyi szil), valamint cserje fajok (így különösen a húsos som, mogyorós hólyagfa) megfelelő arányú megőrzését.

7.2.2. Az erdőnevelési munkák során a második lombkoronaszintet és a cserjeszintet kímélni kell.

7.2.3. Faültetvény természetességű erdőkben erdőnevelésként csak törzskiválasztó gyéritést lehet tervezni.

7.3. Az erdőtervezés során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

	A	B	C	D	E
1.	Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
		Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
				Természetvédelmi	Egyéb védelmi
elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan					
2.	Mageredetű Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	90-120	90-150	110-150	90-150
3.	Sarj eredetű Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	80-110	90-140	100-140	90-140
4.	Mageredetű kocsánytalan tölgyesek	90-120	90-150	100-150	90-150
5.	Sarj eredetű kocsánytalan tölgyesek	85-110	85-140	90-140	85-140
6.	Mageredetű cseresek	80-100	80-140	90-140	80-140
7.	Sarj eredetű cseresek	70-100	80-140	85-140	80-140
8.	Bükkösök	90-120	90-150	100-150	90-150
9.	Kőrisesek	70-100	70-140	90-140	70-140
10.	Gyertyánosok; hársasok	70-100	70-120	80-120	70-120

11.	Nemes nyárasok	15-35	15-40	15-40	15-40
12.	Egyéb lombosok	20-100	20-150	20-150	20-150
13.	Akácosok	20-50	20-65	30-65	20-65
14.	Fenyvesek	40-80	40-120	40-120	40-120

7.3.1. A korábban kialakult nagyobb egykorú erdőtömbök felújításának megtervezése során az újabb egykorú erdőtömb kialakulásának megakadályozása érdekében a nagyobb üzemi területen gazdálkodók esetében a fenti vágásérettségi szakaszoktól eltérően alacsonyabb vágásérettségi kor is megállapítható, természetvédelmi és Natura 2000 elsődleges rendeltetésű erdők esetén a természetvédelmi kezelésért felelős szervvel egyeztetett módon.

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

	A	B
1.	Véghasználat módja	hektár
2.	Tarvágással érintett terület	1600
	Fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás tervezett redukált területe	
3.	Összesen	1600

7.4.1. A nagy területen érintett állami erdőgazdálkodó a természetes felújítások támogatása és a tartamosság követelményeinek megfelelően a területükre vonatkozóan a bővebb véghasználati előírásból évente maximálisan csak a 30 éves vágásérettség átlagának megfelelő arányos részt hajthatja végre.

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. A körzetben előforduló természetes, természetszerű vagy származék erdők esetében a véghasználatok és erdőfelújítások tervezése során az alábbi táblázatban foglalt lehetőségeket kell irányadónak tekinteni azzal, hogy tarvágás, illetve mesterséges erdőfelújítás csak az adott termőhelyi viszonyok mellett az elvárt célállománnyal természetes úton igazolhatóan nem felújítható erdőben, valamint az őshonos, de az adott termőhelynek nem megfelelő fafajokból álló erdő (konszociációk) erdőszerkezet-átalakítása esetében, azok rendeltetéseivel összhangban tervezhető.

	A	B	C
	Faállománytípus	Véghasználat módja	Felújítás (erdősítés) módja
1.	Kocsánytalantölgyesek, molyhos tölgyesek, bükkösök, cseresek	Szálalóvágás, felújítóvágás	Természetes felújítás magról
2.	Kocsányos tölgyesek	Szálalóvágás, felújítóvágás	Természetes felújítás magról
3.		Tarvágás	Mesterséges felújítás
4.	Kőrisesek	Szálalóvágás, felújítóvágás	Természetes felújítás magról
5.		Tarvágás	Mesterséges felújítás (szerkezetátalakítás)

6.	Gyertyánosok, Juharosok, Hársasok	Tarvágás	Mesterséges felújítás (szerkezetátalakítás)
7.		Szálalóvágás, felújítóvágás	Természetes felújítás magról
8.	Égeresek	Szálalóvágás, felújítóvágás	Természetes felújítás sarjról
9.		Tarvágás	Természetes felújítás sarjról vagy mesterséges felújítás
10.	Hazai nyárasok	Tarvágás	Mesterséges felújítás
11.		Tarvágás	Természetes felújítás sarjról
12.	Füzesek	Tarvágás	Mesterséges felújítás

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. Az erdőnevelési munkák során az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen elegyfajok visszaszorítása mellett elő kell segíteni a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos, értékes elegyfajok (például vadgyümölcsök különös tekintettel a védett dunai berkenye (*Sorbus danubialis*), illetve a szintén védett más állandósult berkenye kis fajok (*Sorbus spp.*)) további fejlődését.

9. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

9.1. A faanyagmozgatás során a közelítő nyomokból kiinduló eróziót meg kell akadályozni.

9.2. Az állandó vagy időszakos vízfolyásokon keresztül történő anyagmozgatást lehetőség szerint kerülni kell, arra csak olyan módszerrel vagy időszakban kerülhet sor, ami a lehető legkisebb mértékben eredményezi a meder erodálódását, vagy a vízfolyás élővilágának károsodását.

9.3. Az erdei vízfolyásokban történő hosszirányú faanyagmozgatás, valamint közlekedés tilos.

9.4. Védett természeti, illetve Natura 2000 területeken faanyagmozgatásra a 10.1. pontban foglalt időszakban csak a rakodókon, illetve az erdészeti feltáró hálózat részét képező területeken kerülhet sor.

10. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

10.1. A vegetációs időszak a körzetben március 15-től augusztus 15-ig tart.

10.2. A kultúrerdő és faültetvény természetességi állapotú erdőkben fakitermelés a vegetációs időszakban is engedélyezhető.

10.3. A tisztítások és törzskiválasztó gyérítések esetében a gépi eszközt nem igénylő – ide értve a motorfűrész munkákat is – munkaműveletek elsősorban július 15. és augusztus 15. közötti időszakban engedélyezhetőek.

4. melléklet a 47/2014. (IV. 24.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Devecseri erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzetben a védelmi és közjóléti elsődleges rendeltetésű erdők aránya jelenleg az országos átlaghoz képest alacsony, mindössze 20%. A védelmi rendeltetésű erdők közül nagyobb arányban honvédelmi rendeltetésű erdők fordulnak elő. A védett természeti területen álló erdők aránya mindössze 7%. A Natura 2000 hálózat részeként a körzet erdeinek 29%-a került kijelölésre. A körzeti erdőtervezés során így elsősorban a fenntartható erdőgazdálkodás szempontjaira kell nagyobb hangsúlyt fektetni, azaz az erdőkkel kapcsolatos általános elvárások, illetve az erdő egyéb funkcióinak szem előtt tartása mellett viszonylag nagyobb teret kaphatnak az erdő gazdasági funkciói. A körzeti erdőtervben az erdők hozamainak gazdaságos kihasználása mellett lehetővé kell tenni az erdők természetességi állapotának javítását. Ennek érdekében az erdőtervezés kiemelt feladata a fenyvesek és a gyenge termőhelyen álló nemes nyárasok átalakítását jelentő előírás-javaslatok megállapítása, a távlati célállomány és a természetességi állapot minél pontosabb megállapítása, valamint a gazdálkodó által választott üzemmódon belül a legcélravezetőbb tevékenységek meghatározása.

A természetvédelmi érintettségű területeken a természeti értékekre, illetve azok megőrzésére vonatkozó adatokat és előírásokat tartalmazó természetvédelmi kezelési terv, illetve Natura 2000 fenntartási terv még nem készült.

3. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

3.1. Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód állapítható meg azokra a vízvédelmi, vagy partvédelmi rendeltetésű erdőkre, ahol a cél a bolygatatlanság fenntartása.

3.2. Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód nem állapítható meg a fenyves, az akácos és a nemes nyáras faállománytípusú erdőkre, illetve csak kivételes okból állapítható meg a jelenős környezeti kockázatoknak kitett, vízhatáshoz kötődő termőhelyeken álló égeres és füzes faállománytípusú erdők esetében.

3.3. Szálaló üzemmódú erdőgazdálkodás elsősorban az elegyes, természetes úton felújulni képes faállománnyal borított, lehetőleg vegyes korú és változatos térbeli szerkezetű erdőkben folytatható, javasoltan a nagyobb kiterjedésű és megfelelően feltárt erdőtömbökben.

3.4. Átalakító üzemmódot akkor indokolt megállapítani, ha a szálaló üzemmódra való végleges átállás előtt még sor kerül véghasználatra és/vagy erdőfelújításra, így elsősorban középkorú, vagy idősebb erdők esetében.

3.5. A 100%-os állami tulajdonban lévő erdőkben a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódra való áttérés elsősorban a természetvédelmi, a Natura 2000, valamint a közjóléti rendeltetésű erdők esetében javasolt.

4. A védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

4.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

4.1.1. Erdőszerkezet átalakítás kizárólagos előírása ebben a tervezési időszakban a rendelkezésre álló adatok alapján nem szükséges.

4.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

4.2.1. A körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, jelölő erdei élőhelytípusok:

- a) a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül a pannon gyertyános-tölgyesek (91G0);
- b) a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül a pannon cseres-tölgyesek (91M0).

4.2.2. A nem védett, Natura 2000 területen elhelyezkedő erdők esetében – amennyiben az erdő egyéb rendeltetései azt nem zárják ki – a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetesként indokolt megállapítani és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőrészletre vonatkozóan:

- a) amely közösségi jelentőségű, jelölő faj jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyeként szolgál, vagy
- b) amelyben kiemelt közösségi jelentőségű vagy közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdő található.

4.2.3. A körzeti erdőtervezések során arra kell törekedni, hogy a nagyobb területi kiterjedésű Natura 2000 erdőtömbökön belül a jelölő erdei élőhelytípusokból arányos mértékben és eloszlásban mindig legyen idős erdő. A cseres és a tölgyes faállománytípusú, 80 évnél idősebb erdők aránya a jelenlegi mértékhez viszonyítva nem csökkenhet.

4.2.4. Hagyásfa csoportokat különösen a Felső-Nyírádi-erdő és Meggyes-erdő Natura 2000 területen található jelölő erdei élőhelyek véghasználata során indokolt visszahagyni, az eredeti fakészlet 10%-os mértékéig.

5. A védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

5.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.1.1. A hagyásfa csoportok kijelölése során a természetvédelmi, tájképvédelmi és talajvédelmi szempontokra figyelemmel kell lenni. A hagyásfa csoportok legyenek összhangban a terepalakzatokkal és a környező erdőszegélyekkel, lehetőség szerint biztosítsák a vízmosások és gerincek takarását, illetve járuljanak hozzá az eróziós kockázatok csökkentéséhez. Több, szomszédosan elhelyezkedő, véghasználatra tervezett erdőrészlet esetén a hagyásfa csoportokat nem erdőrészletenként, hanem a véghasználattal érintett teljes erdőtömb és környezetének figyelembe vételével javasolt kijelölni. A hagyásfákat és hagyásfa

csoporthoz a természetvédelmi célokkal összhangban, már az első növedékfokozó gyérítés végrehajtása előtt ki kell jelölni, majd a további fakitermelések során elő kell segíteni a kijelölt faegyedek állékonyságának növekedését.

5.1.2. Az erdőnevelések során különös tekintettel a hársak, kőrisek, szilvek, berkenyék és a madárcseresznye kíméletére kell kiemelt figyelmet fordítani.

5.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.2.1. Az élő vagy holtfához kötötten fejlődő, védett, közösségi jelentőségű, jelölő erdei rovarfajok, például a szarvasbogar (*Lucanus cervus*), a nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*) és remetebogar (*Osmoderma eremita*) kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása érdekében a böhöncös, odvas fák, valamint az álló és fekvő holt faanyag visszahagyására kiemelt figyelmet kell fordítani.

5.2.2. A Felső-Nyírádi-erdő és Meggyes-erdő Natura 2000 területen található jelölő erdei élőhelyek véghasználatát során hagyásfaként vagy hagyásfa csoportként elsősorban az erdőszegélyeken található, szélálló faegyedekből kell visszahagyni.

5.3. Az erdő rendeltetésétől független, természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

5.3.1. A felsorolt védett növények jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyeül szolgáló erdőben a feltüntetett időszakban fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető:

Hóvirág (<i>Galanthus nivalis</i>)	február 1-től március 31-ig,
Csillagvirág (<i>Scilla bifolia</i> aggr.)	február 1-től március 31-ig,
Tavaszi tőzike (<i>Leucojum vernum</i>)	február 15-től március 31-ig,
Májvirág (<i>Anemone hepatica</i>)	február 15-től március 31-ig,
Tavaszi kankalin (<i>Primula veris</i>)	február 15-től március 31-ig,
Farkasboroszlán (<i>Daphne mezereum</i>)	február 15-től március 31-ig,
Erdei ciklámen (<i>Cyclamen purpurascens</i>)	szeptember 1-től szeptember 30-ig.

5.3.2. A természetvédelmi szempontból jelentősebb védett vagy fokozottan védett madárfajok szaporodási és utódnevelési időszakai, valamint az egyes madárfajok élőhelyeül szolgáló erdőben folytatott erdőgazdálkodás egyedi szempontjai:

a) Fekete gólya (*Ciconia nigra*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 1. – augusztus 15.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-400 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészkek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

b) Réti sas (*Haliaeetus albicilla*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: január 1. – július 15.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-400 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

c) Darázsölyv (*Pernis apivorus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: április 15. – augusztus 31.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-200 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

d) Kígyászölyv (*Circaetus gallicus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 31.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-300 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, fagyönggyel fertőzött fákat kell visszahagyni.

6. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

6.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

6.1.1. A gazdasági rendeltetésű, vágásos és átalakító üzemmódú, valamint természetes, természetszerű, származék vagy átmeneti erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

	A	B	C
1.	Előhasználati mód	m ³ /ha	
		min.	max.
2.	Törzskiválasztó gyérités	10	60
3.	Növedékfokozó gyérités	30	90

6.1.2. Átalakító üzemmódú erdők esetében az előzőekben foglaltak az irányadók, annyi eltéréssel, hogy felső határértékként a táblázatban feltüntetett maximális értékek 150%-át kell tekinteni.

6.1.3. A legyengült egészségi állapotú fenyvesekben, különösen alacsony záródás esetén erélyesebb egészségügyi termelés tervezése indokolt.

6.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

6.2.1. A lomb elegyes fenyvesekben és lomb elegyes akácosokban a nevelővágások során a nem intenzíven terjedő lombos fafajok kíméletével azok elegyarányának növelésére kell törekedni.

6.2.2. Az erdőneveléseket az elegyfafajok – különösen az őshonos elegyfafajok, mint a berkenyék, a madárcseresznye, a vadalma, a vadkörte, a szilek, a fehér nyár valamint a sűrke nyár –kíméletének elősegítésével kell tervezni.

6.3. Az erdőtervezés során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

	A	B	C	D	E
1.	Faállománytípus neve	V á g á s é r e t t s é g i s z a k a s z o k (é v)			
		Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
				Természetvédelmi	Egyéb védelmi
		elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
2.	Bükkösök	100-110	100-120	110-130	100-130
3.	Gyertyános-tölgyesek	90-110	90-110	100-120	100-120
4.	Kocsánytalan tölgyesek	90-100	90-110	100-120	100-110
5.	Kocsányos tölgyesek	85-105	90-110	100-120	95-110
6.	Cseresek	80-95	80-100	90-100	90-110
7.	Molyhos tölgyesek	90-140	90-150	100-170	100-170
8.	Akácosok	25-45	35-45	20-40	20-50
9.	Gyertyánosok	70-80	70-90	80-90	80-100
10.	Juharosok	60-80	70-90	80-100	70-90
11.	Kőrisesek	80-90	80-100	90-110	80-100
12.	Egyéb keménylombosok	70-90	70-90	80-100	80-100
13.	Nemes nyárasok	25-35	25-40	25-40	30-45
14.	Hazai nyárasok	40-50	40-60	50-70	50-70
15.	Füzesek	40-50	40-60	50-60	40-60
16.	Égeresek	55-75	60-75	60-80	60-80
17.	Hársasok	70-85	70-90	80-100	80-100
18.	Nyíresek	50-70	60-80	50-70	60-80

19.	Egyéb lágylombosok	60-80	70-90	70-90	70-90
20.	Erdeifenyvesek	60-80	60-80	70-90	70-90
21.	Feketefenyvesek	60-80	70-90	70-90	70-90
22.	Lucfenyvesek	50-70	60-80	60-80	60-80
23.	Egyéb fenyvesek	70-90	70-90	70-90	70-90

6.3.1. A honvédelmi elsődleges rendeltetésű erdőknél a vágásérettségi kor megállapításakor az erdő további rendeltetéseit is figyelembe kell venni.

6.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

	A	B
1.	Véghasználat módja	hektár
2.	tarvágással érintett terület	1150
3.	fokozatos felújítógátás és szálalógátás tervezett redukált területe	1200
4.	Összesen	2350

6.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

6.5.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a) a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen fajokból álló, így különösen az akác, elegendően erdei- és feketefenyves, lucfenyves, egyéb fenyves, valamint nemes nyáras faállománytípusú erdőben,
- b) természetes, természetszerű vagy származékerdőben, amennyiben az erdőhelyi okok miatt a véghasználatra kerülő erdőnek megfelelő főfafajjal természetes úton magról igazolhatóan nem újítható fel (így különösen egyes hazai nyáras és hazai fűzes faállománytípusú erdőkben),
- c) a sarjzatható állapotú, égeres faállománytípusú erdőben, valamint
- d) a 3 ha-nál kisebb véghasználatot érintett, illetve zárvány vagy erdősáv jellegű erdőben.

6.5.2. Az erdőfelújítások tervezése során lehetőség szerint egyes célállománytípusokat kell alkalmazni.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

7.1. Az erdőnevelési munkák során az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen elegyfajok visszaszorítása mellett elő kell segíteni a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos fajok (különösen a berkenyék, a madárcseresznye, a vadalma, a vadkörte, a szil, a fehér nyár és a szürke nyár), valamint az értékes elegyfajok további fejlődését.

8. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

8.1. A körzetben a vegetációs időszak április 1-től augusztus 31-ig tart.

5. melléklet a 47/2014. (IV. 24.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Fonyi erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A Fonyi körzet erdőterületeinek szinte teljes egésze (96,4 %-a) a Zempléni Tájvédelmi Körzet része.

A közösségi és kiemelt közösségi jelentőségű erdei élőhelyek és fajok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése céljából az erdőterület 99,7 %-a a Natura 2000 hálózat részeként is kijelölésre került.

A körzetben található nagyobb települések környékén fekvő erdők jelentős közjóléti funkciót töltenek be.

Ennek megfelelően az erdőgazdálkodás során a fenntartható használat követelményeinek megfelelően olyan módszerek alkalmazására kell törekedni, amelyek biztosítják, hogy az erdő megőrizze a biológiai sokféleségét, természetességét, valamint, termő-, felújuló- és életképességét, betöltse természet- és környezetvédelmi, közjóléti (egészségügyi-szociális, turisztikai, valamint oktatási és kutatási) célokat szolgáló szerepét, továbbá az erdővagyonnal való gazdálkodás lehetőségei a jövő nemzedékei számára is fennmaradjanak.

A természetvédelmi érintettségű területeken a természeti értékekre, illetve azok megőrzésére vonatkozó adatokat és előírásokat tartalmazó természetvédelmi kezelési terv, illetve Natura 2000 fenntartási terv még nem készült.

Az elmúlt időszak tapasztalatai alapján a körzet erdőállományainak jelentős része alkalmas a természetes felújításra, ennek megfelelően a körzeti erdőtervezés során szinte kizárólagos szerepet kaphatnak a természetes felújítási módok, és az ezeket szolgáló véghasználati eljárások.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Az erdőrészetek határainak a termőhelyi viszonyokhoz és erdőtípusokhoz való szoros illesztésére a természetvédelmi, valamint Natura 2000 rendeltetésű, természetes erdőtípusba tartozó erdők esetében a természetvédelmi célokkal összhangban – különösen a karsztbokorerdők, melegkedvelő tölgyesek, sziklaerdők, szurdokerdők és törmeléklejtő-erdők, a meredek, sekély, kőkibúvásos talajú erdők, valamint az égerligetek – esetében kell kiemelt figyelmet fordítani.

4. A védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

4.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

4.1.1. A Nagy-sertéshegy Erdőrezervátumnak a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság illetékességi területén lévő védett természeti területek erdőrezervátummá nyilvánításáról szóló

3/2000. (III. 24.) KöM rendelet 20. számú mellékletével kihirdetett magterületén (Regéc 70/A, ÚT, 87/B-F, H, I, TI2, ÚT2, 88/C, D erdőrészetek) semmilyen fakitermelési tevékenység nem tervezhető.

4.1.2. Patakkísérő égerligetek 7. § (2) bekezdésében meghatározott védősávjában – a fiatal, sűrű állományrészekben esedékes, őshonos lombos elegyfajokat megtartó tisztítási munkákat leszámítva – fakitermelési tevékenység nem tervezhető.

4.1.3. A nem éger dominanciájú (pl. gyertyános, juharos, bükkös) patak menti ligeterdők 7. § (2) bekezdésében meghatározott védősávjában nevelővágás tervezhető, de a 90 év feletti állományok érintetlenül visszahagyandók.

4.1.4. Vágásos vagy átalakító üzemmódú, természetes vagy természetszerű erdőkben, illetve a jellemzően őshonos fajokból álló, de idegenhonos fajokkal szórt elegyes erdőkben, amennyiben az idegenhonos faj aránya nem éri el a 40%-ot, véghasználatként elsősorban szálalóvágás tervezhető. Amennyiben a szálalóvágás sikeres alkalmazása a faállomány záródása, kora vagy egészségi állapota miatt kétséges, a lehetőségekhez mérten hosszú felújítási időszakokkal fokozatos felújítóvágás is tervezhető.

4.1.5. Erdőfelújítások tervezésekor fő- és elegyfajként kizárólag az erdészeti tájban őshonos fajok tervezhetők.

4.1.6. A fakitermelések tervezése során az intenzíven terjedő fajok (pl. akác, bálványfa) lehetséges mértékű visszaszorítására kiemelt figyelmet kell fordítani.

4.1.7. Természetes, természetszerű vagy származék erdőkben az idős faállományok, illetve faegyedek megfelelő előfordulásának biztosítása érdekében a véghasználatok során őshonos fajú faegyedekből az eredeti fakészlet 10%-os mértékéig hagyásfa csoportokat vagy hagyásfákat kell visszahagyni a területen.

4.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

4.2.1. Az erdőtervezési körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása, illetve megteremtése szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelytípusok a mészkerülő bükkösök (*Deschampsio-Fagetum*) (9110), valamint a szubmontán és montán bükkösök (*Asperulo-Fagetum*) (9130).

4.2.2. Natura 2000 területen elhelyezkedő erdők esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetésként indokolt megállapítani és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőrészletre vonatkozóan:

- a) amely kiemelt közösségi jelentőségű jelölő faj jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyéül szolgál,
- b) amelyben kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdő található, vagy
- c) amelyben közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó, természetes, vagy természetszerű erdő található.

4.2.3. A nevelővágások tervezése során az őshonos elegyfajok kíméletére kiemelten a magyar kőris, hegyi- és mezei juhar, kislevelű hárs, madárcseresznye, barkócaberkenye és a törékeny fűz fafajok, valamint az idősebb faegyedek esetében kell törekedni.

4.2.4. A csarabosok, borókás fenyérek és a boróka (*Juniperus communis*) formációk fenyérekén vagy mézskedvelő gyepeken élőhelyeket egyéb részletként (így elsősorban TI, CE) kell nyilvántartani.

5. A védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

5.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.1.1. A termőhelynek megfelelő és az erdészeti tájban honos fafajú, idős, böhöncös faegyedek (a korábbi véghasználat során visszahagyott hagyásfák, famatuzsálemek), valamint álló és fekvő, vastag holt faanyag, illetve odvas fák fakitermelések végrehajtása során való visszahagyása különösen az odúlakó madarak és emlősök fészkelő- és élőhelyének megóvása érdekében indokolt.

5.1.2. A felújítívágások végrehajtása során lehetőség szerint az egyenlőtlen bontáson alapuló eljárásokat kell alkalmazni.

5.1.3. A cserjeszinttel rendelkező erdőrészletekben a nevelővágások során csak azok a cserjék távolíthatók el, melyek a közelítési, kiszállítási munkákat közvetlenül akadályozzák.

5.1.4. A fokozottan védett gömböskosbor (*Traunsteinera globosa*) élőhelyéül szolgáló tisztásokon (Gyertyán-kúti rét), valamint a fokozottan védett hegyi szirtipáfrány (*Woodsia ilvensis*) élőhelyéül szolgáló tisztásokon (Nagy-Szárkő) erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.

5.1.5. Az erdei tisztásokat természetvédelmi célból indokolt hosszú távon fenntartani.

5.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.2.1. Böhöncös, odvas faegyedek, valamint az álló és fekvő, vastag holt faanyag visszahagyására különösen az odvas fatörzsekhez, illetve lábon álló holtfához kötődő közösségi jelentőségű, jelölő fajok élőhelyén (különösen a harkályfélék, légykapók és urali bagoly (*Strix uralensis*) fészkelő helyén, továbbá a nagy höscincér (*Cerambyx cerdo*), havasi cincér (*Rosalia alpina*), szarvasbogár (*Lucanus cervus*), skarlátbogár (*Cucujus cinnabarinus*), valamint a pisze denevér (*Barbastella barbastellus*) és nagyfülü denevér (*Myotis bechsteini*) előfordulási helyein) kell kiemelt figyelemmel lenni.

5.2.2. A „Zempléni-hegység a Szerencsi-dombsággal és a Hernád-völgygel” különleges madárvédelmi területen (HUBN10007) előforduló közösségi jelentőségű, jelölő madárfajok szaporodási és utódnevelési időszakai, valamint az egyes madárfajok élőhelyéül szolgáló erdőben folytatott erdőgazdálkodás egyedi szempontjai:

a) Darázsölyv (*Pernis apivorus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: április 15. – augusztus 15.

A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni. Biztosítani kell a középkorú-idős tölgyes erdőfoltok folyamatos jelenlétét a körzet nem ártéri területein.

b) Fekete gólya (*Ciconia nigra*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 15.

Biztosítani kell a hegységperemi és ártéri idős erdők jelenlétét. A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

c) Közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*), fehérhátú fakopáncs (*Dendrocopos leucotos*), fekete harkály (*Dryocopus martius*), hamvas küllő (*Picus canus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – július 15.

A fehérhátú fakopáncs (*Dendrocopos leucotos*) élőhelyein – amennyiben a faállományviszonyok lehetővé teszik – a keletkező és elbomló holtfaanyag egyensúlya mellett hektáronként legalább 15 m³ mennyiségű fekvő holtfaanyagot kell visszahagyni.

d) Lappantyú (*Caprimulgus europaeus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: április 15. – augusztus 15.

A faj kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása érdekében nyílt élőhelyeket (például felnyíló erdők, bokorerdő-jellegű, melegkedvelő tölgyesek) szükséges fenntartani.

e) Örvös légykapó (*Ficedula albicollis*), kis légykapó (*Ficedula parva*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: április 1. – július 15.

A fakitermelési munkák során idős állományrészeket és facsoportokat kell visszahagyni, valamint kímélni kell az odvas-korhadó törzseket.

f) Parlagi sas (*Aquila heliaca*), Szirti sas (*Aquila chrysaetos*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – augusztus 15.

Biztosítani kell az idős erdők és erdősávok-fasorok jelenlétét. A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

g) Urali bagoly (*Strix uralensis*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – július 15.

A fakitermelési munkák során idős állományrészeket, facsoportokat, valamint odvas, vagy széthasadt fatörzseket kell visszahagyni.

h) Uhu (*Bubo bubo*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – július 31.

i) Vándorsólyom (*Falco peregrinus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – augusztus 15.

5.2.3. Parlagi sas, szirti sas, vándorsólyom, fekete gólya és darázsölyv fészkelése esetén az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – domborzattól függően, a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközök nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-300 (darázsölyv esetében 100-200) méteren belül is fenn kell tartani. Az időbeli korlátozást az erdőrészlet-lapok „megjegyzés” rovatában fel kell tüntetni.

5.2.4. Parlagi sas, szirti sas, vándorsólyom, fekete gólya és darázsölyv esetében a fészkek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

5.2.5. A közösségi jelentőségű, jelölő zempléni futrinka (*Carabus zawadzskii*) előfordulási helyeit jelentő patak kísérelő füzes-égeres állományok cserjés szegélyeit fenn kell tartani.

5.2.6. A közösségi jelentőségű, jelölő vízi futrinka (*Carabus variolosus*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), sárgahasú unka (*Bombina variegata*) előfordulási helyeit jelentő patak kísérelő füzes-égeres állományokban a fakitermelési és közelítési munkálatokat kíméletes módon kell végrehajtani.

5.2.7. A közösségi jelentőségű, jelölő farkas (*Canis lupus*) és hiúz (*Lynx lynx*) védelme érdekében az erdőgazdálkodási tevékenységek lehetséges koncentráálásával törekedni kell arra, hogy mindig legyenek összefüggő, viszonylag háborítatlan erdőtömbök az elterjedési területen.

5.2.8. A közösségi jelentőségű, jelölő csengettyűvirág (*Adenophora lilifolia*), magyar nőszirm (*Iris aphylla subsp. hungarica*), leánykőkörcsin (*Pulsatilla grandis*) és piros kígyószisz (*Echium maculatum*) élőhelyeül szolgáló tisztásokon az erdészeti tájidegen fafajok – különösen a bálványfa, az akác és a fenyőfajok – eltávolítása kivételével erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető. A fajok élőhelyén faanyag készletezése és rakodása tilos. A csengettyűvirág élőhelyén (Gyertyán-kúti rét) a tisztások kaszálása csak szeptember 15. után engedélyezett.

5.2.9. Az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartása különösen a közösségi jelentőségű, jelölő zöld seprőmoha (*Dicranum viride*) előfordulási helyén indokolt, melynek során a jelentős mohagyepéket hordozó fákat hagyásfacsoportok részeként vissza kell hagyni a területen, és törekedni kell az erdő belső mikroklímájának megőrzésére.

5.3. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

5.3.1. A nagyvízi meder elsődleges, másodlagos és átmeneti levezető sávjaiban található erdők esetében a nagyterületű végvágások részterületeinek kijelölése alkalmával figyelembe kell venni, hogy a felújítás során a sorokat a nagyvízi folyásiránnyal párhuzamosan lehessen kialakítani.

5.4. Az erdő rendeltetésétől független, természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

5.4.1. Védett és/vagy közösségi jelentőségű geofiton növények (pl. hóvirág (*Galanthus nivalis*)) jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyeül szolgáló erdőben fakitermelés február 15-től a vegetációs időszak kezdetéig csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

6. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

6.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

6.1.1. A vágásos és átalakító üzemmódú, valamint természetes, természetszerű, származék vagy átmeneti erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

	A	B	C
1.	Előhasználati mód	m ³ /ha	
		min.	max.
2.	Törzskiválasztó gyérités	20	35
3.	Növedékfokozó gyérités	35	60

6.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

6.2.1. Azokban az erdőrészekben ahol az adott erdőnevelési tevékenység tervezését a faállomány kora lehetővé teszi, de annak erélye nem érné el a 6.1.1. táblázatban foglalt alsó határértéket, erdőnevelési tevékenység nem, vagy csak részterülettel tervezhető.

6.2.2. Az erdőnevelési tevékenységeket úgy kell tervezni, hogy azok elősegítsék az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fafajok visszaszorítása mellett a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos elegyfajok (például gyertyán, hegyi juhar, mezei juhar, korai juhar, hegyi szil, mezei szil, madárcseresznye, kislevelű hárs, mézgas éger, házi berkenye, barkócaberkenye, rezgő nyár és fehér fűz stb.) megőrzését.

6.3. Az erdőtervezés során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

	A	B	C	D	E
1.	Faállománytípus neve	V á g á s é r e t t s é g i s z a k a s z o k (é v)			
		Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
				Természetvédelmi	Egyéb védelmi
		elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
2.	Mageredetű bükkösök	90-140	100-150	100-150	100-150
3.	Sarj eredetű bükkösök	90-120	90-120	90-130	100-130
4.	Mageredetű gyertyános-tölgyesek	90-120	90-130	90-130	100-150
5.	Sarj eredetű gyertyános-tölgyesek	80-110	80-110	90-120	90-150
6.	Mageredetű kocsánytalan tölgyesek	90-120	90-130	90-130	100-140
7.	Sarj eredetű kocsánytalan tölgyesek	80-110	80-110	90-130	90-130
8.	Gyertyánosok	70-100	80-100	80-100	90-120
9.	Erdei- és fekete fenyvesek	60-70	60-70	60-70	60-70
10.	Égeresek	50-70	60-70	60-80	60-70
11.	Luc és egyéb fenyvesek	60-80	60-80	60-80	60-80
12.	Hazai nyarasok	50-70	50-70	50-70	50-70
13.	Nemes nyarasok, fűzesek	20-40	20-40	20-40	20-40

6.3.1. A korábban kialakult nagyobb, egykorú erdőtömbök felújítása esetén, átalakító üzemmód mellett az újabb egykorú erdőtömb kialakulása megakadályozása érdekében, különleges esetben a fenti vágásérettségi szakaszoktól eltérően alacsonyabb vágásérettségi kor

is megállapítható, természetvédelmi és Natura 2000 elsődleges rendeltetésű erdők esetén a természetvédelmi kezelésért felelős szervvel egyeztetett módon.

6.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

	A	B
1.	Véghasználat módja	hektár
2.	tarvágással érintett terület	900
3.	fokozatos felújítógátás és szálalógátás tervezett redukált területe	
4.	Összesen	900

6.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

6.5.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a) természetyszerű vagy származék erdőben, amennyiben az termőhelyi okok miatt az idős erdőnek megfelelő főfafajjal, természetes úton, magról igazolhatóan nem újítható fel,
- b) a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, amennyiben abban a véghasználatához kapcsolódóan erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például elegyes vagy elegyetlen gyertyános, juharos, kőrises illetve hársas faállománytípusú erdők),
- c) átmeneti erdő, kultúrerdő vagy faültetvény természetességű erdőben.

6.5.2. A fenyőszáradással érintett lucosokban előírt egészségügyi termelések mellett további sürgősséggel a véghasználat is megtervezhető, azzal a megjegyzéssel, hogy az csak az állomány egészségi állapotának függvényében hajtható végre.

6.5.3. A hozamok hosszú távú kiegyenlítése érdekében, elsősorban bükk és tölgy főfafajú erdők esetében, egészségi állapottól függően, a vágásérettségi kor emelésére kell törekedni.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

7.1. Átalakító üzemmódú erdőben az erdőnevelési tevékenységeket – különösen a növedékfokozó gyéritéseket – részterületenként eltérő eréllyel kell végrehajtani.

8. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

8.1. A természetkímélő erdőgazdálkodás nagy volumenű, szakszerű megvalósíthatósága érdekében – védett természeti, valamint Natura 2000 területen a természetvédelmi szempontok figyelembe vétele mellett – indokolt az erdők, különösen a szálaló és átalakító

üzemmódú erdők feltártságának bővítése, valamint a meglévő erdészeti feltáró hálózat javítása.

8.2. Az időjárástól függetlenül használható utak kialakításakor, illetve javításakor idegen anyag (pl. kő, zúzalék stb.) felhasználása is indokolt lehet.

9. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

9.1. Új erdei rakodó és készletező hely nyilvántartására ott kerülhet sor, ahol az előző időszakban is gyakran készleteztek, vagy a fakitermelési lehetőségek szerint a következő években is rendszeres használatra kerül.

9.2. Védett természeti, illetve Natura 2000 területeken faanyagmozgatásra a 10.1. pontban foglalt időszakban csak a rakodókon, illetve az erdészeti feltáró hálózat részét képező területeken kerülhet sor.

10. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

10.1. A vegetációs időszak a körzetben:

- a) a 153/2009. (XI. 13.) FVM rendelet 1.§ (1) bekezdés a) és l) pontja szerinti sík- és dombvidéki erdőkben március 15-től augusztus 15-ig,
- b) a 153/2009. (XI. 13.) FVM rendelet 1.§ (1) bekezdés f) pontja szerinti hegyvidéki erdőkben április 1-től augusztus 15-ig

tart.

6. melléklet a 47/2014. (IV. 24.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Igali erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

Az Igali erdőtervezési körzetben az országos átlaghoz képest kevés, jelenleg mindössze 7 százaléknyi védelmi rendeltetésű erdő található. A védett természeti területen található erdők aránya mindössze 0,4%. A körzet erdeinek 47%-a ugyanakkor a Natura 2000 hálózat részeként kijelölésre került. Erre való tekintettel a körzeti erdőtervezés célja az erdőállományok elsődleges és további rendeltetéseinek egymással is összhangban történő érvényesülését biztosító erdőgazdálkodási tevékenységek meghatározása, kiemelt figyelemmel a Natura 2000 területeken található jelölő fajok és élőhelyek kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartására és javítására. A körzeti erdőtervnek ugyanakkor a közjóléti és védelmi szempontok megfelelő érvényesítése mellett az erdei haszonvételek lehetséges mértékű gyakorlását is lehetővé kell tennie. A természetvédelmi érintettségű területeken a természeti értékekre, illetve azok megőrzésére vonatkozó adatokat és előírásokat tartalmazó természetvédelmi kezelési terv, illetve Natura 2000 fenntartási terv még nem készült.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészletek, erdőtagok) kialakításának

3.1. Az erdőtagok és erdő részletek erdőgazdasági azonosítói új közlekedési utak (autópálya, autópálya, stb.) építésekor a tömbök megosztottsága miatt egyes részletek más tagba történő besorolása esetén is módosítható.

3.2. Az erdő részletek határainak a termőhelyi viszonyokhoz és erdőtípusokhoz való szoros illesztésére különösen a természetvédelmi, vagy Natura 2000 rendeltetésű, természetes erdőtípusba tartozó erdők esetében kell kiemelt figyelmet fordítani.

3.3. Vágásos üzem módú, véghasználati korú erdőben az erdő részletek kialakítása során tekintettel kell lenni a véghasználat területi korlátaira is, így törekedni kell a legfeljebb 3 vagy 5 hektár területű erdő részletek kialakítására.

3.4. Az átalakító üzem módú erdőben nagyobb területű, lehetőség szerint 5-15 hektáros erdő részletek kialakítására kell törekedni.

4. Az üzem módok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. A 100%-os állami tulajdonban lévő erdőben a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzem módra való áttérés elsősorban a fiatal, illetve középkorú, lehetőség szerint vegyes faállomány szerkezetű, védett természeti területen, valamint a Natura 2000 területen álló erdők esetében javasolt.

4.2. Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódot különösen a források és vízfolyások védőzónáját képező erdők esetében, a lápokon és a lápok védőzónájában található erdők esetében indokolt megállapítani.

4.3. A szálaló vagy átalakító üzemmód alkalmazásának alapvető feltétele az erdő természetes felújulását nem akadályozó vadlétszám biztosítása a területen.

5. A védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.1.1. A körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelytípusok az illír bükkösök (91K0), az illír gyertyános-tölgyesek (91L0) és a pannon cseres tölgyesek (91M0).

5.1.2. A nem védett, Natura 2000 területen elhelyezkedő erdők esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetesként indokolt megállapítani és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőrésztletre vonatkozóan:

- a) amely kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő faj jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyeként szolgál,
- b) amelyben kiemelt közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdő található, vagy
- c) amelyben közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó, természetes, természetszerű, vagy származék erdő természetességi állapotú erdő található.

5.1.3. A közjóléti elsődleges rendeltetésű erdőrésztletek esetében a Natura 2000 rendeltetés csak további rendeltetesként kerülhet megállapításra.

5.2. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. A gyenge termőhelyen álló, talajvédelmi rendeltetésű erdőkben

- a) az erdőneveléseket mérsékelt eréllyel kell tervezni;
- b) a véghasználatok tervezése során a természetes felújításra alkalmas állományokban elsősorban elnyújtott fokozatos felújítógáást vagy szálalógáást kell alkalmazni;
- c) az akácok erdőszerkezet-átalakítását javasolt két vágásfordulóra elnyújtva – első erdőfelújításként akác elegyes célállománytípus tervezésével – előírni.

5.2.2. A mezővédő rendeltetésű erdőkben az erdőnevelések tervezésekor az elegyességet, valamint a zárt erdőszerkezet és az erdő állékonyságának megőrzését kell elsődlegesen figyelembe venni.

5.2.3. A településvédelmi rendeltetésű erdőkben a funkcióhoz illő fafajválasztás (tájesztétikai szempontok miatt például tájidegen, de nem intenzíven terjedő elegyfajok alkalmazása), elegyes állományok létrehozása, a véghasználatok térben és időben több ütemben történő végrehajtása, valamint a vágásérettségi szakaszon belüli magasabb vágásérettségi kor meghatározása a fő tervezési szempontok.

5.2.4. Műtárgyvédelmi rendeltetésű erdőkben a faállomány funkcióhoz illeszkedő szerkezetének megőrzése, valamint a közlekedés biztonságának a folyamatos fenntartása az elsődleges erdőtervezési szempontok. Ennek érdekében mérsékelt erélyű nevelővágások, részterületes véghasználatok, valamint szükség esetén egészségügyi termelések tervezése indokolt.

6. A védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.1.1. Az erdőnevelések során az erdőtársulásokat kísérő őshonos elegyfajok közül különösen a hársak, kőrisek, szilek, berkenyék és a madárcseresznye kíméletére kell fokozottan figyelemmel lenni.

6.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.2.1. A böhöncös, odvas faegyedek, valamint az álló és fekvő holt faanyag visszahagyása különösen az élő, vagy holtfához kötötten fejlődő, védett, illetve jelölő erdei rovar-, madár- és denevérfajok kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása érdekében indokolt.

6.2.2. Amennyiben nem eredményez balesetveszélyt, a döntések során felrepedt fák csonkjait javasolt holtfaként visszahagyni a területen.

6.2.3. Természetes, természetszerű, származék vagy kultúrerdő természetességi állapotú erdőben egészségügyi termelés vegetációs időszakban csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

6.3. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

6.3.1. Talajvédelmi rendeltetésű erdőben a véghasználatot az erdőfelújítások sikerességét is figyelembe véve, több ütemben javasolt végrehajtani.

6.4. Az erdő rendeltetésétől független, természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

6.4.1. A természetvédelmi szempontból jelentősebb, védett vagy fokozottan védett madárfajok szaporodási és utódnevelési időszakai, valamint az egyes madárfajok élőhelyeül szolgáló erdőben folytatott erdőgazdálkodás egyedi szempontjai:

*a) Réti sas (*Haliaeetus albicilla*):*

Szaporodási és utódnevelési időszak: január 1. – július 15.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-400 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

b) Fekete gólya (*Ciconia nigra*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 1. – augusztus 15.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészekről számított 100-400 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

c) Darázsölyv (*Pernis apivorus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: április 15. – augusztus 31.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészekről számított 100-400 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

6.4.2. Védett és/vagy közösségi jelentőségű geofiton növények (pl. hóvirág (*Galanthus nivalis*)) jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyül szolgáló erdőben fakitermelés február 15-től március 31-ig csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1. A gazdasági rendeltetésű, vágásos és átalakító üzemmódú, valamint természetes, természetszerű, származék vagy átmeneti erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

	A	B	C
1.	Előhasználati mód	m ³ /ha	
		min.	max.
2.	Törzskiválasztó gyérítés	15	50
3.	Növedékfokozó gyérítés	25	75

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Növedékfokozó gyérítés a hosszú vágásfordulójú fafajoknál (tölgy, cser, bükk, gyertyán) a véghasználat előtt 15-20, a rövid vágásfordulójúaknál pedig 10 éven belül nem tervezhető.

7.2.2. Növedékfokozó gyérités a körzeti erdőterv érvényességi időszakára vonatkozóan több ütemben csak rendkívüli okból, például átalakító üzemmódú erdőrészek esetében a megfelelő erdőszerkezet kialakítása érdekében, alkalmanként kisebb eréllyel tervezhető.

7.2.3. Növedékfokozó gyérités és egészségügyi fakitermelés egy területre vonatkozóan, egy erdőtervezési cikluson belül nem tervezhető.

7.2.4. Lomb elegyes akácokban és lomb elegyes fenyvesekben a nevelővágásokat a meglévő őshonos lombos elegyfajok kíméletét biztosító módon kell megtervezni.

7.2.5. Az erdőnevelések tervezése során az intenzíven terjedő elegyfajok (különösen bálványfa) visszaszorítására fokozott figyelemmel kell lenni. A már magtermőre fordult bálványfák és bálványfa foltok visszaszorítását idősebb erdők esetében többszöri visszatérést biztosító egyéb termelésként indokolt megtervezni.

7.2.6. A 100 %-os állami tulajdonban lévő erdőkben készletgondozó használat nem tervezhető.

7.2.7. Az erdőnevelési munkák során az értékes elegyfajok, például berkenyék, madárcseresznye, vadalma, vadvadkörte, szilek, esetenként a hazai nyárok faegyedeit kímélni kell.

7.3. Az erdőtervezés során alkalmazandó vágásértésségi szakaszok

	A	B	C	D	E
1.	Faállománytípus neve	V á g á s é r t é s s é g i s z a k a s z o k (é v)			
		Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
				Természetvédelmi	Egyéb védelmi
		elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
2.	Bükkösök	90-110	100-150	110-150	110-150
3.	Gyertyános-tölgyesek	90-110	100-150	110-150	100-150
4.	Kocsánytalan tölgyesek	85-105	90-150	100-150	90-150
5.	Kocsányos tölgyesek	80-100	90-150	100-150	90-150
6.	Cseresek	70-90	85-130	100-150	85-130
7.	Akácok	30-40	35-50	30-45	35-55
8.	Gyertyánosok	70-90	90-150	90-150	90-120
9.	Juharosok	70-95	100-150	100-150	85-130
10.	Kőrisesek	70-95	100-150	100-150	85-130
11.	Egyéb kemény lombosok (nem intenzíven terjedő)	60-80	80-100	70-100	80-100
12.	Egyéb kemény lombosok (intenzíven terjedő)	35-50	40-60	30-40	40-60
13.	Nemes nyárasok - nemes fűzesek	15-40	20-40	15-30	20-40
14.	Hazai nyárasok	40-55	40-65	45-65	40-65
15.	Fűzesek	30-45	40-60	40-60	40-60
16.	Égeresek	50-65	60-70	60-80	55-65
17.	Hársasok	60-90	80-120	80-120	70-100
18.	Nyíresek	30-50	40-60	40-60	40-60

19.	Egyéb lágy lombosok (Bálványfa is)	15-40	15-45	15-50	15-50
20.	Erdeifenyvesek	50-80	60-90	50-80	60-90
21.	Feketefenyvesek	50-70	60-90	50-70	60-90
22.	Lucfenyvesek	35-45	40-60	30-40	35-50
23.	Egyéb fenyvesek	50-70	60-90	40-60	50-80

7.3.1. A vágásérettségi kort sarjeredetű faállományok esetében a vágásérettségi szakasz alsó, mageredetű faállományok esetében pedig a felső határértékéhez közelítve indokolt meghatározni.

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámjai

	A	B
1.	Véghasználat módja	hektár
2.	Tarvágással érintett terület	2000
3.	Fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás tervezett redukált területe	
4.	Összesen	2000

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a) természetes, természetszerű vagy származék erdőben, amennyiben az idős erdőnek megfelelő főfafajjal az természetes úton magról igazolhatóan nem újítható fel (például egyes kocsányos tölgyes, mézgás égeres, nyíres, hazai nyáras és fűzes faállománytípusú erdők – védett természeti valamint Natura 2000 területeken kocsányos tölgyesek esetében elsősorban származékerdőben –, valamint az erősen károsodott erdőfoltok),
- b) a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, ha abban a véghasználatot követően fafajcserés erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például egyes cseres, hársas, kocsányos tölgyes, gyertyános, juharos, hársas, kőrises faállománytípusú erdők),
- c) az átmeneti erdő, kultúrerdő és faültetvény természetességi állapotú erdőben.

7.5.2. A tölgyes és cseres főfafajú erdőkben fokozatos felújítóvágást az erdők fafajösszetétele és termőhelyi viszonyai függvényében általában egyszeri, egyenletes, legfeljebb 50%-os bontással, majd az újulat megjelenését követően egy menetben történő végvágással – célszerűen a fokozatos felújítóvágás teljes folyamatát egy erdőtervi időszakra vonatkozóan – indokolt megtervezni.

7.5.3. Az erdei- és feketefenyves faállományok erdőszerkezet-átalakítása, ha abban a gyertyán, a cser, a hárs, vagy az erdészeti tájban őshonos egyéb kemény lombos fafaj megjelent, több vágásérettségi ciklusra elnyújtottan is tervezhető.

7.5.4. A védelmi vagy közjóléti rendeltetésű, kultúrerdő vagy faültetvény természetességi állapotú erdő véghasználata során hagyásfákat, illetve hagyásfa csoportokat lehetőség szerint őshonos fafajokból kell visszahagyni. Amennyiben az őshonos fafajok elegyaránya nem éri el az 5%-ot, hagyásfaként minden őshonos fafajú faegyedet vissza kell hagyni a területen.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. A hagyásfa csoportok kijelölése során a természetvédelmi, tájképvédelmi és talajvédelmi szempontokra figyelemmel kell lenni. A hagyásfa csoportok legyenek összhangban a terepalakzatokkal és a környező erdőszegélyekkel, lehetőség szerint biztosítsák a vízmosságok és gerincek takarását, illetve járuljanak hozzá az eróziós kockázatok csökkentéséhez. Több, szomszédosan elhelyezkedő, véghasználatra tervezett erdőrészlet esetén a hagyásfa csoportokat nem erdőrészletenként, hanem a véghasználattal érintett teljes erdőtömb és környezetének figyelembe vételével javasolt kijelölni.

8.2. A vágásos üzemmódú erdőkben a leendő hagyásfa csoportokat már az utolsó nevelővágások során ki kell alakítani, amelyekben a további erdőnevelési feladat a visszahagyandó fák állékonyságának növelése.

8.3. 2,0 hektárnál kisebb véghasználat esetén hektáronként 4-6 darab hagyásfát javasolt kijelölni.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. A védelmi és közjóléti szempontoknak megfelelő erdőgazdálkodási módszerek szakszerű, és gazdasági értelemben is eredményes folytatása érdekében indokolt az erdők feltártságának a növelése, és a meglévő feltáró hálózat állapotának javítása.

9.2. Az átalakító üzemmódú vagy felújító- és szálalóvágással érintett vágásos üzemmódú erdőkben az erdőtalaj és a természetes újulat kímélete érdekében megfelelő sűrűségű közelítő nyomhálózat kialakítása szükséges.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

10.1. Vizes élőhelyeken keresztül közelítés és szállítás nem végezhető.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak a körzetben április 1-től augusztus 31-ig tart.

12. A 100 %-os állami tulajdonban lévő erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

12.1. Védelmi vagy közjóléti elsődleges rendeltetésű, természetes, természetszerű vagy származék erdőben véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a)* amennyiben az idős erdőnek megfelelő főfafajjal természetes úton magról igazolhatóan nem újítható fel (például egyes hazai nyáras, hazai füzes, égeres, nyíres faállománytípusú erdők, valamint az erősen károsodott erdőfoltok), továbbá
- b)* a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, ha abban a véghasználatot követően fafajcserés erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például egyes cseres, hársas vagy kocsányos tölgyes faállománytípusú erdők).

7. melléklet a 47/2014. (IV. 24.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Kelet-Zselic erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A Kelet-Zselici erdőtervezési körzet erdei jelenleg 84%-ban gazdasági elsődleges rendeltetésűek. A körzetben mindössze 64 hektár területű természetvédelmi rendeltetésű erdő található, melyek helyi védettség alatt állnak. A körzet erdeinek 56%-a ugyanakkor a Natura 2000 hálózat részeként kijelölésre került. Erre való tekintettel a körzeti erdőtervezés célja az erdőállományok elsődleges és további rendeltetéseinak egymással is összhangban történő érvényesülését biztosító erdőgazdálkodási tevékenységek meghatározása, kiemelt figyelemmel a Natura 2000 területeken található jelölő fajok és élőhelyek kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartására és javítására.

A körzeti erdőtervnek ugyanakkor a közjóléti és védelmi szempontok megfelelő érvényesítése mellett az erdei haszonvételek lehetséges mértékű gyakorlását is lehetővé kell tennie.

A természetvédelmi érintettségű területeken a természeti értékekre, illetve azok megőrzésére vonatkozó adatokat és előírásokat tartalmazó természetvédelmi kezelési terv, illetve Natura 2000 fenntartási terv még nem készült.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészletek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Az erdőtagok és erdő részletek erdőgazdasági azonosítói új közlekedési utak (autópálya, autótűt, stb.) építésekor a tömbök megosztottsága miatt egyes részletek más tagba történő besorolása esetén is módosítható.

3.2. Az erdő részletek határainak a termőhelyi viszonyokhoz és erdőtípusokhoz való szoros illesztésére különösen a természetvédelmi, vagy Natura 2000 rendeltetésű, természetes erdőtípusba tartozó erdők esetében kell kiemelt figyelmet fordítani.

3.3. Vágásos üzem módú, véghasználati korú erdőben az erdő részletek kialakítása során tekintettel kell lenni a véghasználat területi korlátaira is, így törekedni kell a legfeljebb 3 vagy 5 hektár területű erdő részletek kialakítására.

3.4. Az átalakító üzem módú erdőben nagyobb területű, lehetőség szerint 5-15 hektáros erdő részletek kialakítására kell törekedni.

4. Az üzem módok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. A 100%-os állami tulajdonban lévő erdőben a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzem módra való áttérés elsősorban a fiatal, illetve középkorú,

lehetőség szerint vegyes faállomány szerkezetű, védett természeti területen, valamint a Natura 2000 területen álló erdők esetében javasolt.

4.2. Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódot különösen a források és vízfolyások védőzónáját képező erdők esetében, a lápokon és a lápok védőzónájában található erdők esetében indokolt megállapítani.

4.3. A szálaló vagy átalakító üzemmód alkalmazásának alapvető feltétele az erdő természetes felújulását nem akadályozó vadlétszám biztosítása a területen.

5. A védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.1.1. Azokban az átmeneti és kultúrerdőkben, ahol a természetes felújulási folyamatok a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos fafajokkal megindultak, erdőszerkezet-átalakítás tervezése indokolt, lehetőség szerint természetes mag eredetű erdőfelújítással.

5.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.2.1. A körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, jelölő erdei élőhelytípusok:

- a) a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0);
- b) a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül a keményfás ligeterdők nagy folyók mentén kocsányos tölgy (*Quercus robur*), vénic (*Ulmus laevis*) és mezei szil (*Ulmus minor*), magas (*Fraxinus excelsior*) vagy magyar kőris (*Fraxinus angustifolia*) fafajokkal (*Ulmion minoris*) (91F0), az illír bükkösök (91K0) és illír gyertyános-tölgyesek (91L0).

5.2.2. A nem védett, Natura 2000 területen elhelyezkedő erdők esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetésként indokolt megállapítani és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőrészletre vonatkozóan:

- a) amely kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő faj jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyeként szolgál,
- b) amelyben kiemelt közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdő található, vagy
- c) amelyben közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó, természetes, természeteszerű, vagy származék erdő természetességi állapotú erdő található.

5.3. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

5.3.1. A gyenge termőhelyen álló, talajvédelmi rendeltetésű erdőkben

- a) az erdőneveléseket mérsékelt eréllyel kell tervezni;

- b) a véghasználatok tervezése során a természetes felújításra alkalmas állományokban elsősorban elnyújtott fokozatos felújítógagást vagy szálalóvágást kell alkalmazni;
- c) az akácok erdőszerkezet-átalakítását javasolt két vágásfordulóra elnyújtva – első erdőfelújításként akác elegyes célállománytípus tervezésével – előírni.

5.3.2. Műtárgyvédelmi rendeltetésű erdőkben a faállomány funkcióhoz illeszkedő szerkezetének megőrzése, valamint a közlekedés biztonságának a folyamatos fenntartása az elsődleges erdőtervezési szempontok. Ennek érdekében mérsékelt erélyű nevelővágások, részterületes véghasználatok, valamint szükség esetén egészségügyi termelések tervezése indokolt.

6. A védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.1.1. Az erdőnevelések során az erdőtársulásokat kísérő őshonos elegyfajok közül különösen a hársak, kőrisek, szilek, berkenyék és a madárcseresznye kíméletére kell fokozottan figyelemmel lenni.

6.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.2.1. A böhöncös, odvas faegyedek, valamint az álló és fekvő holt faanyag visszahagyása különösen az élő, vagy holtfához kötötten fejlődő, védett, illetve jelölő erdei rovar-, madár- és denevérfajok kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása érdekében indokolt.

6.2.2. Amennyiben nem eredményez balesetveszélyt, a döntések során felrepedt fák csonkjait javasolt holtfaként visszahagyni a területen.

6.2.3. Természetes, természetszerű, származék vagy kultúrerdő természetességi állapotú erdőben egészségügyi termelés vegetációs időszakban csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

6.3. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

6.3.1. Talajvédelmi rendeltetésű erdőben a véghasználatot az erdőfelújítások sikerességét is figyelembe véve, több ütemben javasolt végrehajtani.

6.4. Az erdő rendeltetésétől független, természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

6.4.1. A természetvédelmi szempontból jelentősebb védett vagy fokozottan védett madárfajok szaporodási és utódnevelési időszakai, valamint az egyes madárfajok élőhelyeül szolgáló erdőben folytatott erdőgazdálkodás egyedi szempontjai:

- a) Réti sas (*Haliaeetus albicilla*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: január 1. – július 15.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-400 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

b) Fekete gólya (*Ciconia nigra*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 1. – augusztus 15.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-400 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

c) Darázsölyv (*Pernis apivorus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: április 15. – augusztus 31.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-400 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

d) Közép fakopáncs (*Dendrocopus medius*), fekete harkály (*Dryocopus martius*), hamvas küllő (*Picus canus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – július 31.

A felsorolt fajok élőhelyein a fakitermelési munkák során lehetőség szerint idős állományrészeket és facsoportokat kell visszahagyni, valamint kímélni kell az odvas-korhadó törzseket.

e) Örvös légykapó (*Ficedula albicollis*), kis légykapó (*Ficedula parva*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: április 1. – július 15.

A fakitermelési munkák során idős állományrészeket és facsoportokat kell visszahagyni, valamint kímélni kell az odvas-korhadó törzseket.

6.4.2. A felsorolt védett növények jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyeül szolgáló erdőben a feltüntetett időszakban fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető:

Hóvirág (<i>Galanthus nivalis</i>)	február 1-től március 15-ig,
Farkasboroszlán (<i>Daphne mezereum</i>)	február 15-től március 31-ig.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1. A gazdasági rendeltetésű, vágásos és átalakító üzemmódú, valamint természetes, természetszerű, származék vagy átmeneti erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

	A	B	C
1.	Előhasználati mód	m ³ /ha	
		min.	max.
2.	Törzskiválasztó gyérités	15	50
3.	Növedékfokozó gyérités	25	70

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Növedékfokozó gyérités a hosszú vágásfordulójú fafajoknál (tölgy, cser, bükk, gyertyán) a véghasználat előtt 15-20, a rövid vágásfordulójúaknál pedig 10 éven belül nem tervezhető.

7.2.2. Növedékfokozó gyérités a körzeti erdőterv érvényességi időszakára vonatkozóan több ütemben csak rendkívüli okból, például átalakító üzemmódú erdőrészek esetében a megfelelő erdőszerkezet kialakítása érdekében, alkalmanként kisebb eréllyel tervezhető.

7.2.3. Növedékfokozó gyérités és egészségügyi fakitermelés egy területre vonatkozóan, egy erdőtervezési cikluson belül nem tervezhető.

7.2.4. Lomb elegendő akácokban és lomb elegendő fenyvesekben a nevelővágásokat a meglévő őshonos lombos elegyfajok kíméletét biztosító módon kell megtervezni.

7.2.5. Az erdőnevelések tervezése során az intenzíven terjedő elegyfajok (különösen bálványfa) visszaszorítására fokozott figyelemmel kell lenni. A már magtermőre fordult bálványfák és bálványfa foltok visszaszorítását idősebb erdők esetében többszöri visszatérést biztosító egyéb termelésként indokolt megtervezni.

7.2.6. A 100 %-os állami tulajdonban lévő erdőkben készletgondozó használat nem tervezhető.

7.2.7. Az erdőnevelési munkák során az értékes elegyfajok, például berkenyék, madárcseresznye, vadalma, vadvadkörte, szilek, esetenként a hazai nyárok faegyedeit kímélni kell.

7.3. Az erdőtervezés során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

	A	B	C	D	E
1.	Faállománytípus neve	V á g á s é r e t t s é g i s z a k a s z o k (é v)			
		Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
				Természet- védelmi	Egyéb védelmi
		elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
2.	Bükkösök	90-110	100-150	110-150	110-150
3.	Gyertyános-tölgyesek	90-110	100-150	110-150	100-150
4.	Kocsánytalan tölgyesek	90-120	90-150	100-150	90-150
5.	Kocsányos tölgyesek	85-110	90-150	100-150	90-150
6.	Cseresek	70-90	85-130	100-150	85-130
7.	Akácosok	30-40	35-50	30-45	35-55
8.	Gyertyánosok	70-90	90-150	90-150	90-120
9.	Juharosok	60-95	90-150	90-150	85-130
10.	Kőrisesek	70-95	100-150	100-150	85-130
11.	Egyéb kemény lombosok (nem intenzíven terjedő)	60-80	80-100	70-100	80-100
12.	Egyéb kemény lombosok (intenzíven terjedő)	35-50	40-60	30-40	40-60
13.	Nemes nyárasok - nemes füzesek	15-40	20-40	15-30	20-40
14.	Hazai nyárasok	40-55	40-65	45-65	40-65
15.	Füzesek	30-45	40-60	40-60	40-60
16.	Égeresek	50-65	60-70	60-80	55-65
17.	Hársasok	60-90	80-120	80-120	70-100
18.	Nyíresek	30-50	40-60	40-60	40-60
19.	Egyéb lágylombosok (Bálványfa is)	15-40	15-45	15-50	15-50
20.	Erdeifenyvesek	50-80	60-90	50-80	60-90
21.	Feketefenyvesek	50-70	60-90	50-70	60-90
22.	Lucfenyvesek	30-45	40-60	30-40	35-50
23.	Egyéb fenyvesek	50-70	60-90	40-60	50-80

7.3.1. A vágásérettségi kort sarjeredetű faállományok esetében a vágásérettségi szakasz alsó, mageredetű faállományok esetében pedig a felső határértékéhez közelítve indokolt meghatározni.

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

	A	B
1.	Véghasználat módja	hektár
2.	Tarvágással érintett terület	1600
3.	Fokozatos felújítógátás és szálalógátás tervezett redukált területe	
4.	Összesen	1600

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a) természetes, természetszerű vagy származék erdőben, amennyiben az idős erdőnek megfelelő főfafajjal az természetes úton magról igazolhatóan nem újítható fel (például egyes kocsányos tölgyes, mézgás égeres, nyíres, hazai nyáras és füzes faállománytípusú erdők – védett természeti valamint Natura 2000 területeken kocsányos tölgyesek esetében elsősorban származékerdőben –, valamint az erősen károsodott erdőfoltok),
- b) a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, ha abban a véghasználatot követően fafajcserés erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például egyes cseres, hársas, kocsányos tölgyes, gyertyános, juharos, hársas, kőrises faállománytípusú erdők),
- c) az átmeneti erdő, kultúrerdő és faültetvény természetességi állapotú erdőben.

7.5.2. A tölgyes és cseres főfafajú erdőkben fokozatos felújítógátást az erdők fafajösszetétele és termőhelyi viszonyai függvényében általában egyszeri, egyenletes, legfeljebb 50%-os bontással, majd az újulat megjelenését követően egy menetben történő végvágással – célszerűen a fokozatos felújítógátás teljes folyamatát egy erdőtervi időszakra vonatkozóan – indokolt megtervezni.

7.5.3. A védelmi vagy közjóléti rendeltetésű, kultúrerdő vagy faültetvény természetességi állapotú erdő véghasználatára során hagyásfákat illetve hagyásfa csoportokat lehetőség szerint őshonos fafajokból kell visszahagyni. Amennyiben az őshonos fafajok elegyaránya nem éri el az 5%-ot, hagyásfaként minden őshonos fafajú faegyedet vissza kell hagyni a területen.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. A hagyásfa csoportok kijelölése során a természetvédelmi, tájképvédelmi és talajvédelmi szempontokra figyelemmel kell lenni. A hagyásfa csoportok legyenek összhangban a terepalakzatokkal és a környező erdőszegélyekkel, lehetőség szerint biztosítsák a vízmosások és gerincek takarását, illetve járuljanak hozzá az eróziós kockázatok csökkentéséhez. Több, szomszédosan elhelyezkedő, véghasználatra tervezett erdőrészlet esetén a hagyásfa csoportokat nem erdőrészletenként, hanem a véghasználattal érintett teljes erdőtömb és környezetének figyelembe vételével javasolt kijelölni. A hagyásfákat és hagyásfa csoportokat a természetvédelmi célokkal összhangban kell kijelölni.

8.2. A vágásos üzemmódú erdőkben a leendő hagyásfa csoportokat már az utolsó nevelővágások során ki kell alakítani, amelyekben a további erdőnevelési feladat a visszahagyandó fák állékonyságának növelése.

8.3. 2,0 hektárnál kisebb véghasználat esetén hektáronként 4-6 darab hagyásfát javasolt kijelölni.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. A védelmi és közjóléti szempontoknak megfelelő erdőgazdálkodási módszerek szakszerű, és gazdasági értelemben is eredményes folytatása érdekében indokolt az erdők feltártságának a növelése, és a meglévő feltáró hálózat állapotának javítása.

9.2. Az átalakító üzemmódú vagy felújító- és szálalóvágással érintett vágásos üzemmódú erdőkben az erdőtalaj és a természetes újulat kímélete érdekében megfelelő sűrűségű közelítő nyomhálózat kialakítása szükséges.

10. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

10.1. A vegetációs időszak a körzetben április 1-től augusztus 31-ig tart.

11. A 100 %-os állami tulajdonban lévő erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

11.1. Védelmi vagy közjóléti elsődleges rendeltetésű, természetes, természetszerű vagy származék erdőben véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a) amennyiben az idős erdőnek megfelelő főfafajjal természetes úton magról igazolhatóan nem újítható fel (például egyes hazai nyáras, hazai fűzes, égeres, nyíres faállománytípusú erdők, valamint az erősen károsodott erdőfoltok), továbbá
- b) a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, ha abban a véghasználatot követően fafajcserés erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például egyes cseres, hársas vagy kocsányos tölgyes faállománytípusú erdők).

8. melléklet a 47/2014. (IV. 24.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Lenti erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzetben található erdők 98,5 %-a jelenleg gazdasági elsődleges rendeltetésű. A védelmi rendeltetésű erdők aránya mindössze 1 %, melyek döntő része talajvédelmi erdő. A természetvédelmi rendeltetésű erdők helyi védelem alatt állnak, vagy ex lege védett láp területén helyezkednek el. Az erdők hozzávetőlegesen 15%-a került Natura 2000 területként kijelölésre.

A természetvédelmi érintettségű területeken a természeti értékekre, illetve azok megőrzésére vonatkozó adatokat és előírásokat tartalmazó természetvédelmi kezelési terv, illetve Natura 2000 fenntartási terv még nem készült.

A körzetben az erdők természetességi állapota kedvező. Az erdőtervezés során fokozott figyelmet kell fordítani ennek az állapotnak a fenntartására, illetve további javítására.

A körzet erdei jó lehetőséget biztosítanak a természetkímélő erdőgazdálkodási eljárások szélesebb körű alkalmazására.

A körzet egyes területein az akác jelenléte veszélyezteti az őshonos fafajok állományait, ezért az erdőgazdálkodás során törekedni kell a további terjedésének megállítására, valamint az előfordulásának visszaszorítására.

Az erdőfelújítások tervezése során a szerkezetátalakítás kötelező érvényű előírását a rendeltetés, a természetvédelmi célok és a gazdálkodási viszonyok figyelembe vételével egyedileg szükséges mérlegelni.

A határ-termőhelyen álló, labilis egészségi állapotú extrazonális bükkös állományok tervezésénél a klímavizonyok várható változására okvetlenül figyelemmel kell lenni. Az ilyen erdők erdőnevelése és erdőfelújítása során elegendő bükkösök helyett elegyfajokban gazdag faállományok létrehozására kell törekedni, továbbá ha a klimatikus viszonyok indokolják, akkor az erdőfelújítás bükkös helyett kivételes esetben kocsánytalan tölgyes főfafajú célállománytípussal is megtervezhető.

Átmeneti erdők, kultúrerdők és faültetvények esetében a gazdálkodókat ösztönözni kell a természetességi állapot javítására.

A klímaváltozás és szűkár következtében pusztuló és tovább nem fenntartható lucfenyvesek véghasználatát és szerkezetátalakítását minden indokolt esetben meg kell tervezni.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. A szálaló vagy átalakító üzemmódra tervezett területeken nagyobb erdőrészetek kialakítására kell törekedni.

3.2. A tervezés során törekedni kell arra, hogy a véghasználatok után visszamaradó mikroélőhelyek területe külön erdőrészletben, célszerűen faanyagtermelést nem szolgáló üzemmóddal legyen leválasztva.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódot a források és vízfolyások védőzónájában, a lápokon és azok védőzónájában található erdőkre vonatkozóan indokolt megállapítani.

5. A védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.1.1. Az erdőtervezési körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, jelölő erdei élőhelytípusok:

- a) a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0), valamint
- b) a közösségi jelentőségű, jelölő élőhelytípusok közül az illír bükkösök (*Fagus sylvatica*)-erdők (*Aremonio-Fagion*) (91K0), illír gyertyános-tölgyesek (*Erythronion-Carpinion*) (91L0) és keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmenion minoris*) (91F0).

5.1.2. A nem védett, Natura 2000 területen elhelyezkedő erdők esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetésként indokolt megállapítani és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőrészletre vonatkozóan:

- a) amely kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő faj jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyéül szolgál,
- b) amelyben kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdő található, vagy
- c) amelyben közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó, természetes, természetszerű vagy származék erdő található.

5.1.3. Az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására elsősorban a közösségi jelentőségű, fában fejlődő jelölő bogárfajok (nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), szarvasbogár (*Lucanus cervus*) és skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)), valamint a közösségi jelentőségű erdei jelölő denevérfajok (nagyfülű denevér (*Myotis bechsteinii*), közönséges denevér (*Myotis myotis*), csonkafülű denevér (*Myotis emarginatus*) és pisze denevér (*Barbastella barbastellus*)) élőhelyein kell törekedni.

6. A védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.1.1. Odvas fák, valamint álló és fekvő holt faanyag visszahagyására különösen az élő, vagy holtfához kötötten fejlődő, közösségi jelentőségű jelölő erdei madár és denevérfajok - nagyfülű denevér (*Myotis bechsteinii*), pizse denevér (*Barbastella barbastellus*), közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*) és/vagy fekete harkály (*Dryocopus martius*) -, valamint a jelölő erdei rovarfajok – kiemelten a skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*) és a nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*) – jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyeül szolgáló erdőben a kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása érdekében kell kiemelt figyelemmel lenni.

6.1.2. Az erdőszegélyek kialakulását és fennmaradását különösen csíkos medvelepke (*Callimorpha quadripunctaria*) és sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*) élőhelyén kell biztosítani.

6.1.3. A díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) előfordulási helyén különös hangsúlyt kell fektetni az elegyben előforduló, őshonos köris faegyedek megőrzésére, valamint a cserjeszint, az aljnövényzet és az erdőszegély fenntartására.

6.1.4. Az intenzíven terjedő fafajok, (például az akác, bálványfa) és a szeder fajok visszaszorítása érdekében a Natura 2000 célok érvényesülését nem veszélyeztető módon vegyszeres beavatkozás is alkalmazható.

6.2. Az erdő rendeltetésétől független, természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

6.2.1. A természetvédelmi szempontból jelentősebb védett vagy fokozottan védett madárfajok szaporodási és utódnevelési időszakai, valamint az egyes madárfajok jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyeül szolgáló erdőben folytatott erdőgazdálkodás egyedi szempontjai:

a) Fekete gólya (*Ciconia nigra*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 1. – augusztus 15.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-400 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

b) Rétisas (*Haliaeetus albicilla*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: január 1. – július 15.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-400 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészkek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

c) Holló (*Corvus corax*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – május 31.

A fészkek szélétől számított 30 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

d) Szürke gém (*Ardea cinerea*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 15.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-200 méteren belül is fenn kell tartani.

A telep szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

e) Darázsölyv (*Pernis apivorus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: április 15. – augusztus 31.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-200 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészkek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés nem végezhető.

A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

6.2.2. A fokozottan védett, illetve védett, hagymás, rizómás, gyöktörzsos növények élőhelyein erdőgazdálkodási tevékenység csak fagyott, vagy kiszáradt talajviszonyok mellett végezhető.

6.2.3. A felsorolt védett növények jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyéül szolgáló erdőben a feltüntetett időszakban fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető:

Hóvirág (<i>Galanthus nivalis</i>)	február 1-től március 31-ig,
Csillagvirág (<i>Scilla bifolia</i>)	február 1-től március 31-ig,
Tavaszi tözike (<i>Leucojum vernalis</i>)	február 15-től március 31-ig,
Tavaszi kankalin (<i>Primula veris</i>)	február 15-től március 31-ig,
Farkasboroszlán (<i>Daphne mezereum</i>)	február 15-től március 31-ig,
Erdei ciklámen (<i>Cyclamen purpurascens</i>)	szeptember 1-től szeptember 30-ig.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1. A gazdasági rendeltetésű, vágásos és átalakító üzemmódú, valamint természetes, természetserű, származék vagy átmeneti erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

A	B	C	
1.	Előhasználati mód	m ³ /ha	
		min.	max.
2.	Törzskiválasztó gyérítés	30	60
3.	Növedékfokozó gyérítés	40	110

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Többszintű erdők esetében a felső szintben nagyobb erélyű beavatkozást indokolt tervezni. A kétszintes állományok gyérítésénél az alsó szintre csak kivételes indokkal tervezhető fakitermelés.

7.2.2. Ha az erdő faállományának tőszáma 20%-nál nagyobb mértékkel meghaladja a véghasználatra elért kívánt értéket, akkor húsz évnél kisebb vágásérettségi mutató esetén is indokolt a növedékfokozó gyérítés tervezése.

7.2.3. A vágásérettségi kort még nem elérő erdő részterületén előforduló vágásérett akác csoportos kitermelését 0,5 ha-t meghaladó egybefüggő terület esetén véghasználat, egyéb esetben nevelővágás keretében kell megtervezni.

7.3. Az erdőtervezés során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

	A	B	C	D	E
1.	Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
		Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
				Természet-védelmi	Egyéb védelmi
		elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
2.	Bükkösök	90-120	100-130	100-140	100-140
3.	Kocsánytalan tölgyesek	110-130	110-140	110-150	110-150
4.	Kocsányos tölgyesek Kerka-Mura-sík erdészeti tájrészletben	90-130	100-130	100-140	100-140
5.	Kocsányos tölgyesek Göcsej-dombság erdészeti tájrészletben	100-130	100-140	100-150	100-150
6.	Cseresek	70-100	80-110	90-110	90-110
7.	Akácosok	30-40	30-50	30-50	30-50

8.	Gyertyánosok	70-90	80-100	70-100	70-100
9.	Mézgás égeresek	50-70	60-80	60-80	60-80
10.	Erdeifenyvesek	80-100	80-110	80-110	80-110
11.	Lucfenyvesek	30-50	50-60	40-60	40-60

7.3.1. A vágásérettségi szakasz alsó felébe eső vágásérettségi kort termőhelyi hibára visszavezethető okból legyengült, pusztuló faállományú, vagy a 2013. december 31. előtti időszakban már véghasználattal érintett erdők esetében indokolt megállapítani. Egyéb esetben a vágásérettségi kor a vágásérettségi szakasz középértékénél nem lehet alacsonyabb.

7.4. Az egyes véghasználatok 10 évre vonatkozó keretszáma

	A	B
1.	Véghasználat módja	hektár
2.	Tarvágással érintett terület	1750
3.	Fokozatos felújítógátás és szálalógátás tervezett redukált területe	

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető:

- természetszerű vagy származék erdőben, ha az a kedvezőtlen termőhelyi adottságok, vagy az idős faállomány jelentős egészségügyi állapotromlása miatt, vagy egyéb okból kifolyólag az idős erdőnek megfelelő főfafajjal természetes úton, magról igazoltan nem újítható fel (különös tekintettel egyes elegyes vagy elegyetlen égeres, hazai nyáras, hazai fűzes faállománytípusú erdőkben),
- termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, amennyiben abban a véghasználatot követően erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (különös tekintettel az elegyes vagy elegyetlen gyertyános, cseres, juharos, kőrises, hazai nyáras illetve hazai fűzes faállománytípusú erdőkre),
- agyagbemosódásos barna erdőtalajon álló erdeifenyves állományokban, tölgyes fafajcserét megelőzően, valamint abban az esetben, ha az erdeifenyves számára megfelelő termőhelyen áll, de az állomány mag eredetű természetes felújításának feltételei - egyéb okból - nem adottak; a természetes felújítás feltételeinek meglétét minden érintett állományra egyedileg kell megvizsgálni,
- az átmeneti erdő, kultúrerdők és faültetvény természetességi állapotú erdőkben.

7.5.2. Tölgyesek fokozatos felújítógátásának teljes folyamatát indokolt egy erdőtervi időszakra megtervezni. Ennek érdekében, ha az idős faállomány a tervezési ciklus során nem éri el a vágásérettségi korát, akkor abban fokozatos felújítógátás bontógátást sem javasolt tervezni, ellenkező esetben viszont javasolt a fokozatos felújítógátás végvágására is lehetőséget biztosítani.

7.5.3. A véghasználatok tervezése során legalább 0,5 hektár kiterjedésű hagyásfa csoportok (mikroéőhelyek) visszahagyására kell törekedni. Egymással szomszédos, véghasználatra tervezett erdőrészek esetében a hagyásfa csoportokat összevontan is ki lehet alakítani.

7.5.4. Mesterséges erdőfelújítások esetében egyik változatként a termőhelynek megfelelő, őshonos fafajokból álló célállománytípust kell megtervezni.

7.5.5. Az erdők természetes felújításának alapvető feltétele a megfelelő vadlétszám biztosítása a területen.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. Tölgyes és bükkös főfafajú erdőkben fokozatos felújítóvágás, szálalóvágás és szálalás március 31. és október 15. közötti időszakban nem végezhető.

8.2. A mikroéőhelyként tervezett hagyásfa csoportok kialakítását már a nevelővágások során meg kell kezdeni, és azokban a faegyedek hosszú távú állékonyságát elősegítő erdőnevelési beavatkozásokat kell végezni.

8.3. Tölgyesek fokozatos felújítóvágását – az erdők fafajösszetétele és termőhelyi viszonyai függvényében – egyszeri, egyenletes, a fényigényes csemeték megmaradása érdekében akár 40–50 százalék erélyű bontással, majd a megfelelő minőségű és mennyiségű újulat megjelenését kocsányos tölgyesek esetében 1-2 évvel, kocsánytalan tölgyesek esetében 3-5 évvel követően végrehajtott végvágással indokolt tervezni.

8.4. A nevelővágások végrehajtása során törekedni kell az erdőtársulásokat kísérő, értékes elegyfajok (például hársak, kőrisek, szilek, berkenyék, madárcseresznye, stb.) megőrzésére.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. A közérdekű és szakmai elvárásoknak megfelelő erdőgazdálkodás érdekében a rendeltetésekkel összhangban az erdészeti feltáróhálózat fejlesztése, illetve korszerűsítése javasolt.

10. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

10.1. A vegetációs időszak az erdőtervezési körzet területén április 1-től augusztus 31-ig tart.

9. melléklet a 47/2014. (IV. 24.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Nyírbátori erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzet erdeinek meghatározó hányada faanyagtermelést szolgáló, telepített erdő, amelyek esetében az erdőtervezés, illetve az erdőgazdálkodás során az Alföldön jellemzően alkalmazott tarvágásos véghasználaton, valamint mesterséges erdőfelújításon alapuló módszereket, akácosok, hazai nyarasok, égeresek esetében pedig – amennyiben annak feltételei adottak – a sarjaztatást lehet és célszerű alkalmazni.

A körzet erdeinek jelenleg mindössze 5,0 %-át teszik ki a védelmi elsődleges rendeltetésű erdők. Ennek közel harmada a védett természeti területen lévő erdő. A Natura 2000 hálózat részeként az erdők 6,3 %-a került kijelölésre.

Az ismertetett adottságoknak megfelelően a körzeti erdőtervezés során a fenntartható erdőgazdálkodás lehetőségét és feltételeit a környezet-, természet- és egyéb védelmi, illetve a közjóléti szempontokkal összhangban is vizsgálni szükséges. A védelmi és közjóléti rendeltetésű erdőkben – különösen a 100 %-os állami tulajdonban lévő erdőkben – az erdőtervezés és az erdőgazdálkodás során a termőhelyi viszonyok függvényében fokozottabban kell törekedni a védett természeti területek, Natura 2000 területek esetében a közösségi jelentőségű jelölő élőhelyek illetve fajok hosszú távú fennmaradásához szükséges feltételek megőrzésére, az őshonos fafajokból álló, természeteshez közelítő szerkezetű erdők kialakítására, az erdők természetes úton történő felújítására, valamint az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására.

A természetvédelmi érintettségű területeken a természeti értékekre, illetve azok megőrzésére vonatkozó adatokat és előírásokat tartalmazó természetvédelmi kezelési terv, illetve Natura 2000 fenntartási terv még nem készült.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Amennyiben az erdőrészet területének 30 százalékánál nagyobb, de legalább 1,0 hektárt elérő részterületén eltérő erdőfelújítási célállománytípus előírása indokolt, azon külön erdőrészetet kell kialakítani.

3.2. Az új erdőrészetek kialakításakor – amennyiben az várhatóan mesterséges úton kerül erdőfelújításra – a terület gépi művelhetősége érdekében 2,0–3,0 hektárnál kisebb erdőrészetek lehetőség szerint ne kerüljenek kialakításra.

3.3. Az erdőtervezés során a 0,2 hektárnál nagyobb, összefüggő területű, kiemelt közösségi jelentőségű élőhelytípusokat és más, őshonos fafajokból álló erdőtársulások maradványait lehetőség szerint külön erdőrészetbe kell sorolni.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. Folyamatos erdőborítást, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódú erdőgazdálkodásra való áttérés elsősorban a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság és a NYÍRERDŐ Zrt. vagyonkezelésében álló védett természeti területen lévő, illetve a kiemelt közösségi és közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdők esetében javasolt, ha a termőhelyi és faállományviszonyok – átalakító üzemmód esetén a gazdálkodási viszonyok – ezt lehetővé teszik.

5. A védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.1.1. Védett természeti területen található természetes, természetszerű és indokolt esetben származék erdő véghasználatként fokozatos felújítóvágás, szálalóvágás, vagy – termőhelyi, illetve egészségügyi okokból – kis területű (maximum 0,5 ha) tarvágás tervezhető. Utóbbi esetben törekedni kell a talajbolygatást minimalizáló pásztás talajelőkészítés alkalmazására.

5.1.2. A hozamvizsgálat és a véghasználatok tervezése során törekedni kell arra, hogy a védett természeti területen elhelyezkedő nagyobb erdőtömbben, például a Fényi-erdőben mindig legyen zárt, idős erdő.

5.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.2.1. Az erdőtervezési körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő jelölő erdei élőhelytípusok:

- a) a kiemelt közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelytípusok közül az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0), valamint az eurosibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus spp.*) (91I0);
- b) a közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelytípusok közül a keményfás ligeterdő nagy folyók mentén kocsányos tölgy (*Quercus robur*), vénic szil (*Ulmus laevis*) és mezei szil (*Ulmus minor*), magas kőris (*Fraxinus excelsior*) vagy magyar kőris (*Fraxinus angustifolia*) fajokkal (*Ulmion minoris*) (91F0).

5.2.2. A nem védett természeti területen található Natura 2000 területeken elhelyezkedő erdők esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetésként indokolt megállapítani, és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőrészletre vonatkozóan,

- a) amely kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő faj jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyeként szolgál,
- b) amelyen kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdő található, vagy
- c) amelyen közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó természetes, természetszerű erdő – kivételesen indokolt esetben származék erdő – található.

5.2.3. Az euroszibériai erdőssztyepp-tölgyes kiemelt közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhely (91I0) állományokban csak a természetvédelmi kezelést, fenntartást szolgáló beavatkozás tervezése javasolt. Véghasználat az állomány szerkezete, egészségi állapota alapján, valamint a jelölő erdei élőhely hozami területének megfelelően tervezhető. Ahol termőhelyi okok miatt zárt erdő kialakulására nincs lehetőség, ott alacsony záródású felnyíló erdőt kell fenntartani.

5.2.4. Az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására különösen a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdőkben kell törekedni.

5.2.5. A körzeti erdőtervezés során figyelemmel kell lenni a közösségi jelentőségű, fához kötötten fejlődő, jelölő bogárfajok (például a nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), illetve a szarvasbogár (*Lucanus cervus*)) életfeltételeinek megőrzésére. Ennek érdekében az Ömbölyi-erdő és Fényi-erdő Natura 2000 területen (HUHN20035) a fahasználatokat úgy kell tervezni, hogy az biztosítsa az idős, nagyméretű fák és álló holt faanyag folyamatos jelenlétét.

5.3. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

5.3.1. A talajvédelmi, mezővédő, településvédelmi, tájképvédelmi és műtárgyvédelmi rendeltetésű erdőkben elsődleges cél a minél folyamatosabb erdőborítás megvalósítása, kíméletes erdőgazdálkodási módszerek alkalmazása, valamint lehetőség szerint magasabb vágásérettségi korok meghatározása.

5.3.2. Több védelmi rendeltetés fennállása esetén arra kell törekedni, hogy a megfelelő prioritások szem előtt tartásával minden védelmi szempont érvényesüljön.

5.3.3. A nyilvántartott régészeti lelőhelyek előfordulására az érintett erdőrészek erdőrészlet lapjainak szöveges megjegyzésében utalni kell.

6. A védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.1.1. Az idős erdőben természetesen kialakult, legfeljebb 0,2 hektár nagyságú fátlan területrészt, amennyiben azon védett növények vagy értékes cserjefajok települtek meg, lehetőség szerint az erdőfelújítás során is fátlan állapotban kell hagyni.

6.1.2. Az erdőnevelések során a termőhelynek nem megfelelő, vagy idegenhonos elegyfajok közül különös tekintettel a nemes nyár fajták, a vörös tölgy, a fekete dió, az erdei- és a feketefenyő, valamint az intenzíven terjedő akác, amerikai kőris, zöld juhar, bálványfa és kései meggy fajok lehetséges mértékű visszaszorítására, illetve az őshonos, lombos elegyfajok közül különös tekintettel a kocsányos tölgy, gyertyán, magyar kőris, mezei és feketegyűrű juhar, vénic, hegyi és mezei szil, madárcseresznye, zselnicemeggy, kislevelű, nagylevelű és ezüst hárs, mézgás éger, szőrös és közönséges nyír, fehér, fekete és rezgő nyár, fehér és törékeny fűz, vadkörte és vadalma kíméletére kell kiemelt figyelmet fordítani.

6.1.3. Indokolt esetben a tuskózás tervezhető és engedélyezhető erdőszerkezet-átalakítással nem járó erdőfelújítások esetén is, amennyiben az a természetvédelmi célokat nem veszélyezteti.

6.1.4. A mesterséges erdősítések végrehajtása során törekedni kell a helyi, vagy az adott származási körzetből származó szaporító anyag felhasználására.

6.1.5. A mesterséges pótlások végrehajtása során törekedni kell az erdők elegységének fokozására. Az elegyítés lehetőség szerint csoportosan történjen.

6.1.6. Az őshonos fajok uralta hagyásfa csoportban az elegyedő akác, kései meggy és egyéb, erősen sarjadó, intenzíven terjedő fafaj egyedeinek kitermelése esetén a természetes sarj eredetű újulat későbbi folyamatos visszaszorítását is el kell végezni.

6.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.2.1. Jelölő erdei élőhely véghasználata során – különösen nem őshonos fafajú erdőterületbe zárt kis kiterjedésű erdőrészlet, állományrész esetén – indokolt hagyásfa csoport kijelölése, melynek szerepe nem kizárólag a faállomány egy kis részének fenntartása, hanem az élőhely egyéb elemeinek átmentése is a véghasználat utáni időszakra.

6.2.2. A fakitermelések során böhöncös, odvas faegyedek, valamint álló és fekvő holt faanyag visszahagyása a közösségi jelentőségű, fában fejlődő bogárfajok, kiemelten a nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), illetve a szarvasbogár (*Lucanus cervus*) kedvező természetvédelmi helyzetének a fenntartása érdekében, különösen a kocsányos tölgy főfafajú erdőkben szükséges.

6.2.3. A díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) előfordulási helyén különös hangsúlyt kell fektetni az elegyben előforduló, őshonos köris faegyedek megőrzésére, valamint a cserjeszint, az aljnövényzet és az erdőszegély fenntartására, háborítatlanságának biztosítására. Kívánatos az aljnövényzetet kímélő, lékeket kialakító felújítási mód alkalmazása.

6.2.4. A sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*) élőhelyein kiemelt fontosságú az őshonos fajokból álló cserjések, cserjeszegélyek kímélete.

6.2.5. A magyar nőszirm (*Iris aphylla subsp. hungarica*) élőhelyein különösen nagy figyelmet kell fordítani az intenzíven terjedő fás szárú fajok visszaszorítására. Akácosban külön figyelmet kell fordítani arra a fahasználatok és az erdőművelési tevékenységek során, hogy a növények felett a lombkorona felnyílt legyen.

6.2.6. Az eurosibériai erdőssztyepp-tölgyes erdőkben (9110) kiemelt szempont az erdei tisztások, erdőszegélyek, érintkező gyepek védelme, bolygatatlanságának biztosítása, illetve szükség esetén az intenzíven terjedő fajok visszaszorítása.

6.2.7. Az intenzíven terjedő fa- és cserjefajok visszaszorítása érdekében a természetvédelmi szempontokkal összhangban szükség esetén vegyszeres ápolás is végezhető.

6.3. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

6.3.1. A közutak menti műtárgyvédelmi rendeltetésű erdők véghasználatát – amennyiben az elengedhetetlen – csak a hóvédművek előzetes kihelyezése után lehet elvégezni.

6.4. Az erdő rendeltetésétől független, természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

6.4.1. Védett és/vagy közösségi jelentőségű geofiton növények (pl. hóvirág (*Galanthus nivalis*)) jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyéül szolgáló erdőben fakitermelés február 15-től március 14-ig csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1. A gazdasági rendeltetésű, vágásos és átalakító üzemmódú, valamint természetes, természetszerű, származék vagy átmeneti erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

	A	B	C
1.	Előhasználati mód	m ³ /ha	
		min.	max.
2.	Törzskiválasztó gyérítés	10	55
3.	Növedékfokozó gyérítés	20	60

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Azokban az erdőrészekben ahol az adott erdőnevelési tevékenység tervezését a faállomány kora lehetővé teszi, de annak erélye nem érné el a 7.1.1. táblázatban foglalt alsó határértéket, erdőnevelési tevékenység nem tervezhető.

7.2.2. Azokban a tölgyes faállománytípusú erdőkben, ahol az elegyfajok veszélyeztetik a tölgy megmaradását, a tervidőszakban többszöri előhasználatot is lehet tervezni.

7.3. Az erdőtervezés során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

	A	B	C	D	E
	Faállománytípus neve	V á g á s é r e t t s é g i s z a k a s z o k (é v)			
		Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
				Természetvédelmi	Egyéb védelmi
elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan					
1.	Gyertyános- kocsányos tölgyesek	80-110	90-120	90-150	90-120
2.	Mag eredetű kocsányos tölgyesek	70-110	90-120	90-150	90-120
3.	Sarj eredetű kocsányos tölgyesek	70-100	80-100	90-150	80-120
4.	Akácosok	25-40	30-45	25-40	30-45
5.	Körisések	70-90	70-90	70-120	70-120

6.	Egyéb kemény lombosok	55-80	60-80	60-100	60-100
7.	Nemes nyarasok; nemes fűzesek	15-40	20-40	15-40	20-40
8.	Hazai nyarasok	30-45	40-60	40-70	40-70
9.	Fűzesek	30-45	40-50	40-60	40-50
10.	Égeresek	40-60	40-60	40-70	40-60
11.	Erdeifenyvesek	40-60	40-70	40-70	40-70
12.	Feketefenyvesek	40-70	50-80	40-80	40-80

7.3.1. Amerikai kőris főfafajú, egyéb kemény lombos faállománytípusú erdőben a vágásérettségi szakasz táblázatban szereplő alsó határértékénél alacsonyabb – gazdasági rendeltetés esetén legalább 50, védelmi rendeltetés esetén legalább 40 éves – vágásérettségi kor is meghatározható.

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

	A	B
1.	Véghasználat módja	hektár
2.	Tarvágással érintett terület	7000
3.	Fokozatos felújítógátás és szálalógátás tervezett redukált területe	
4.	Összesen	7000

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Az átalakító üzemmódú erdőkben, amennyiben annak lehetősége adott, időben elnyújtott, egyenletes vagy csoportos bontáson alapuló fokozatos felújítógátást vagy szálalógátást kell tervezni.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. Több, szomszédosan elhelyezkedő, véghasználatra tervezett erdőrészlet esetén a hagyásfa csoportokat nem erdőrészletenként, hanem a véghasználattal érintett teljes erdőtömb figyelembe vételével kell kijelölni.

8.2. Fokozatos felújítógátásoknál a hagyásfa csoportokat még a bontás megkezdése előtt ki kell jelölni.

8.3. Az erdőnevelési munkák során az erdészeti tájban honos elegyfajfajokat lehetőség szerint kímélni kell.

8.4. Az erdőtervezési körzet területén található nyilvántartott régészeti lelőhelyeken az erdőfelújítások során a tuskózás nélküli, és 30 cm-nél sekélyebb talajelőkészítést kell

előnyben részesíteni. Az erdősítések során a kialakult terepi formákat, morfológiai alakzatokat meg kell őrizni.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. Az átalakító üzemmódú vagy felújítóvágással érintett, vágásos üzemmódú erdőkben az erdőtalaj és a természetes újulat kímélete érdekében – védett természeti valamint Natura 2000 területen a természetvédelmi szempontok figyelembe vétele mellett – megfelelő sűrűségű közelítőnyom-hálózat kialakítása szükséges.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

10.1. Terepi anyagmozgatást és faanyag készletezését védett és közösségi jelentőségű jelölő növényfajok élőhelyéül szolgáló tisztásokon, gyepeken nem, vagy legfeljebb fagyott talajviszonyok mellett, időszakosan szabad végezni.

10.2. Az átalakító üzemmódú erdőben végrehajtott fokozatos felújítóvágások vagy száraló vágások során kitermelt faanyagot a visszamaradó erdő védelme érdekében – amennyiben arra mód van – kíméletes közelítésre alkalmas technológia, illetve berendezés alkalmazása esetén legalább elődarabolva, egyébként darabolva kell kiközéltetni.

10.3. Faanyagmozgatás során törekedni kell a gyepek, az erdei vízfolyások, vízbázisok és vizes élőhelyek védelmére.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak a körzetben március 15-től augusztus 31-ig tart.

11.2. Vegetációs időszakban elsősorban az alábbi fakitermelések engedélyezhetők:

- a) tisztítások,
- b) az erdészeti tájidegen főfafajú erdőkben történő erdőszerkezet-átalakítás érdekében szükséges fakitermelés augusztus 1. és augusztus 31. közötti időszakban,
- c) az intenzíven terjedő (különösen akác, bálványfa) főfafajú erdőkben, a téli sarjelfagyás elősegítése, illetve az akác visszaszorítását célzó vegyszeres tuskókezelés hatékonyságának biztosítása érdekében augusztus 1. és augusztus 31. közötti időszakban végzett fakitermelés, valamint
- d) az erdő károsodását, kiemelten a viharkárt, tűzkárt követően a károsodott faanyag erdővédelmi okból történő feldolgozása.

10. melléklet a 47/2014. (IV. 24.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Salgótarjáni erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzet erdeinek jelenleg 43%-a természetvédelmi elsődleges rendeltetésű, 4%-a fokozottan védett természeti területen található. A Natura 2000 hálózat részeként az erdők 10%-a került kijelölésre. Az erdőtervezés során így kiemelt figyelemmel kell lenni a táj jellegzetes arculatának, kedvező természeti tulajdonságainak és természeti értékeinek – különösen a változatos felszíni formák, a sziklaalakzatok, a sziklafalak, a szurdokvölgyek, a források, a természetes vízfolyások, és a hegyi rétek – megőrzésére, az erdők természetességi állapotának, sokféleségének, értékes génállományának fenntartására, fokozatos javítására, illetve bővítésére, valamint a védett és fokozottan védett növények és állatok élőhelyének védelmére.

A védett természeti területeken a természeti értékekre, illetve azok megőrzésére vonatkozó adatokat és előírásokat tartalmazó természetvédelmi kezelési tervek teljes körűen rendelkezésre állnak, Natura 2000 fenntartási tervek viszont még nem készültek.

Gazdasági elsődleges rendeltetésű erdők esetében a körzeti erdőtervezés célja a fenntartható erdőgazdálkodás keretében elérhető haszonvételi lehetőségek biztosításának megtervezése.

Az erdőgazdálkodás során kiemelt figyelemmel kell lenni a táj kultúrtörténeti értékeinek megőrzésére.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. A véghasználatra több ütemben tervezhető erdőrészeteket, amennyiben az egyes ütemek között jelentős az időbeli eltolódás, indokolt már az első véghasználat tervezése alkalmával megosztani.

4. Az üzem módok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. A fokozottan védett természeti területen lévő természetes, természetszerű és származék erdőkben minden esetben cél a bolygatatlanság fenntartása, ezért azokban erdőgazdálkodást csak folyamatos erdőborítást, vagy az arra való átállást szolgáló üzem mód keretében lehet folytatni.

4.2. Faanyagtermelést nem szolgáló üzem módot különösen fokozottan védett természeti területen lévő középhegységi mészkőrűlő bükkösökben (*Luzulo nemorosae-Fagetum sylvaticae*); mész- és melegkedvelő tölgyesekben (*Corno - Quercetum pubescentis*) és a molyhos tölgyes bokorerdőkben (*Epipactis microphyllae - Quercetum pubescentis*) indokolt megállapítani.

4.3. Natura 2000 rendeltetésű erdőkben faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód alkalmazása a lejtők és sziklatörmelékek erdői (9180) valamint a pannon molyhos-tölgyesek (91H0) kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyek esetében lehet indokolt.

4.4. Parkerdő rendeltetésű erdőrészlet nem tervezhető faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódba.

4.5. Átalakító, illetve szálaló üzemmódra való átállásra elsősorban a bükk főfafajú erdőkben kell törekedni.

5. A védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.1.1. A nevelővágásokat, valamint véghasználatok esetén a hagyásfák, illetve hagyásfa csoportok visszahagyását az őshonos, lombos elegyfajok - különösen a madárcseresznye (*Cerasus avium*), a berkenye fajok (*Sorbus spp.*), a vadalma (*Malus sylvestris*), a vadvörte (*Pyrus pyraeaster*), a kecskefűz (*Salix caprea*), a rezgő nyár (*Populus tremula*), a szil fajok (*Ulmus spp.*) és a közönséges nyír (*Betula pendula*) fafajokat – kíméletével, illetve visszahagyásával kell megtervezni.

5.1.2. Az erdőszerkezet-átalakításokat az alábbi szempontok figyelembe vételével kell megtervezni:

- a) A fenyvesek véghasználatát követő erdőfelújítást – lehetőség szerint a természetes úton megjelenő újulatra is alapozva – minden esetben kizárólagosan erdőszerkezet-átalakítással kell megtervezni.
- b) Az erdőtervezési körzet védett területein országosan kimagasló arányban vannak jelen akácos faállománytípusú erdők. A véghasználatra tervezett akácosok területének legalább 15%-án – elsősorban az őshonos fafajú erdőtömbökben található akácosokban – az erdőfelújítást kizárólagosan erdőszerkezet-átalakítással kell megtervezni. Az akácosok erdőszerkezet-átalakítása őshonos fafajokból álló távlati célállománytípusra, első menetben gyorsan növekvő, jól árnyaló honos fafajokból álló átmeneti célállománytípussal is tervezhető. Ebben az esetben a vágásérettségi szakasz alsó határértékénél alacsonyabb vágásérettségi kor is megállapítható.
- c) Akác tömbök esetében az elő- és véghasználatok során elsődleges cél a természetesen megjelenő tájhonos fafajok maximális kíméletével, a felújítások során akác elegyes, esetleg elegyes akácos állományok kialakításával a fokozatos átalakítás.
- d) Fokozottan védett természeti területen lévő idegenhonos (különös tekintettel az intenzíven terjedő) faállománytípusú erdőkben az erdőfelújítást kizárólagosan erdőszerkezet-átalakítással, az erdészeti tájban őshonos fafajokból álló célállománytípussal kell megtervezni.
- e) Erdőszerkezet-átalakítás esetén az intenzíven terjedő idegenhonos fafajok még elegyfaként sem tervezhetők.

5.1.3. A tájvédelmi körzet középhegységi rekettyés tölgyesek (*Genisto pilosae-Quercetum petraeae*); törmeléklejtő erdők (*Mercuriali-Tilietum*); szurdokerdők (*Scolopendrio-Fraxinetum*); hársas-kőrises sziklaerdők (*Tilio-Fraxinetum excelsioris*) élőhelyein fakitermelés csak az erdő védelme, az eredeti élőhely fenntartása érdekében tervezhető.

5.1.4. Az erdészeti tájban őshonos főfafajú, akác elegyes erdőkben az akác visszaszorítása önmagában is célja lehet az előhasználat előírásának.

5.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.2.1. Az erdőtervezési körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása, illetve megteremtése szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, jelölő erdei élőhelytípusok:

- a) a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül a lejtők és sziklatörmelékek *Tilio-Acerion*-erdői (9180), a pannon gyertyános tölgyesek *Quercus petraeae*val és *Carpinus betulusszal* (91G0), a pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescensszel* (91H0);
- b) a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyek közül a szubmontán- és montán bükkösök (*Luzulo-fagetum*) (9130), valamint a pannon cseres-tölgyesek (91M0).

5.2.2. A kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő élőhellyel – nem erdei élőhelyek közül különösen a pannon sziklagyeppelel (6190), a szubpannon sztyeppel (6240) vagy a szilikátsziklás lejtőkkel sziklanövényzettel (8220) – határos erdőben intenzíven terjedő főfafajú erdőfelújítást, valamint intenzíven terjedő elegyfajok mesterséges erdősítését is lehetővé tevő erdőfelújítást lehetőség szerint az erdészeti tájban őshonos fa-, illetve cserjefajokból álló, legalább 30 méter széles védőzóna létesítése mellett kell megtervezni, illetve a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdőben az erdőneveléseket a jelen lévő intenzíven terjedő fajok visszaszorítását szem előtt tartva kell megtervezni.

5.2.3. Véghasználatok során hagyásfa csoportok visszahagyása különösen a szubmontán és montán bükkösök (9130), a pannon gyertyános-tölgyesek (91G0) és a pannon cseres-tölgyesek (91M0) esetében indokolt.

6. A védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.1.1. A fakitermelések során az erdészeti tájban őshonos fajok faegyedek lehetséges kíméletére – véghasználat esetén hagyásfaként vagy hagyásfa csoport részeként történő visszahagyására – akkor is törekedni kell, ha az adott faj az erdőtervben nincs önálló fajszorként nyilvántartva.

6.1.2. A kijelölt hagyásfa csoportok közelítéssel, készletezéssel, rakodással csak kivételes esetben, a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint érinthetők.

6.1.3. Nem őshonos főfafajú erdők véghasználatakor az erdőrészletben előforduló őshonos fajok valamennyi állékony egyede visszahagyandó.

6.1.4. Az elő- és véghasználatok során keletkező vágástéri maradékot az élővizek medréből el kell távolítani.

6.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.2.1. A szubkontinentális peripannon cserjések (40A0) és a szilikátsziklás lejtők sziklanövényzettel (8220) jelölő élőhelyeken erdőgazdálkodási tevékenység csak természetvédelmi kezelési célból végezhető.

6.2.2. A pannon sziklagyepek (6190), a szubpannon sztyeppék (6240), valamint a sík- és dombvidéki kaszálórétek (6510) jelölő élőhelytípusba sorolható tisztásokon készletezés, rakodás és közelítés csak kivételes esetben, a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

6.2.3. A véghasználatok során tölgy facsoportok és egyes fák meghagyására különösen a szarvasbogar (*Lucanus cervus*) és a nagy hörcsincér (*Cerambyx cerdo*) élőhelyéül szolgáló erdőkben kell kiemelt figyelmet fordítani.

6.2.4. A havasi cincér (*Rosalia alpina*) élőhelyéül szolgáló területen kitermelt vagy készletezett faanyagot legkésőbb május 15-ig el kell szállítani.

6.2.5. A skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*) élőhelyéül szolgáló erdőben a méretes nyár- és fűzfa egyedeket kímélni kell.

6.2.6. A sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*) élőhelyéül szolgáló területen a cserjeirtás vegetációs időben tilos.

6.2.7. A megfelelő cserjeborítás fenntartására különösen a kis patkósdenevér (*Rhinolophus hipposideros*), a nagy patkósdenevér (*Rhinolophus ferrumequinum*), a nagyfülű denevér (*Myotis bechsteinii*), a pisze denevér (*Barbastella barbastellus*) élőhelyéül szolgáló erdőkben kell kiemelt figyelmet fordítani.

6.3. Az erdő rendeltetésétől független, természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

6.3.1. A nevelővágások során az odúlakó madarak és emlősök számára kiemelt fontosságú odvas fákat, a lábön álló holtfát, facsonkokat, a terebélyes koronájú böhöncöket, valamint a ragadozómadár-fészket hordozó fákat kímélni kell, hektáronként legalább 5 ilyen egyedet vissza kell hagyni.

6.3.2. A természetvédelmi szempontból jelentősebb védett vagy fokozottan védett madárfajok szaporodási és utódnevelési időszakai, valamint az egyes madárfajok élőhelyéül szolgáló erdőben folytatott erdőgazdálkodás egyedi szempontjai:

a) Darázsölyv (*Pernis apivorus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: április 15. – augusztus 31.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek e rendelet 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-200 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészkek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

b) Fehérhátú fakopáncs (Dendrocopos leucotos):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – július 31.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek e rendelet 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-200 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészkek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

A fehérhátú fakopáncs (*Dendrocopos leucotos*) élőhelyein – amennyiben a faállományviszonyok lehetővé teszik – a keletkező és elbomló holtfaanyag egyensúlya mellett hektáronként legalább 15 m³ mennyiségű fekvő holtfaanyagot kell visszahagyni.

c) Uráli bagoly (Strix uralensis):

Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – június 15.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek e rendelet 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-200 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészkek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

d) Karvalyposzáta (Sylvia nisoria), töviszúró gébics (Lanius collurio):

A faj élőhelyén a cserjeirtás költési időben tilos.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1. A gazdasági rendeltetésű, vágásos és átalakító üzemmódú, valamint természetes, természetszerű, származék vagy átmeneti erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

	A	B	C
1.	Előhasználati mód	m ³ /ha	
		min.	max.
2.	Törzskiválasztó gyérítés	10	40
3.	Növedékfokozó gyérítés	15	80

7.1.2. Indokolt esetben (például az erdőrészleten belül eltérő záródási, korosztály viszonyok esetén) a nevelővágások részterületen, részterületenként eltérő eréllyel vagy egy erdőrészleten belül akár eltérő használati móddal is megtervezhetők.

7.1.3. Azokban a tölgyesekben, ahol az elegy fafaj veszélyeztetheti a tölgy megmaradását, kétszeri nevelővágást kell tervezni.

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Idegenhonos főfafajú erdőrészekben az őshonos fafajok egyedei kímélendők.

7.3. Az erdőtervezés során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok vágásos üzemmódban

	A	B	C	D	E
1.	Faállománytípus neve	V á g á s é r e t t s é g i s z a k a s z o k (é v)			
		Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
				Természet-védelmi	Egyéb védelmi
		elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
2.	Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	90-120	100-150	100-150	100-150
3.	Kocsánytalan tölgyesek	90-120	100-140	100-160	100-160
4.	Sarj eredetű kocsánytalan tölgyesek	90-110	90-140	90-150	90-160
5.	Cseresek	70-110	80-150	80-150	80-150
6.	Sarj eredetű cseresek	70-100	80-130	80-130	80-150
7.	Bükkösök	100-140	100-150	100-180	100-150
8.	Sarj eredetű bükkösök	90-130	90-150	100-160	100-150
9.	Akácok	25-40	25-60	25-60	25-60
10.	Erdei- és feketefenyvesek	60-90	70-110	70-120	70-120

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

	A	B
1.	Véghasználat módja	hektár
2.	Tarvágással érintett terület	2500
3.	Fokozatos felújítógátás és szálalógátás tervezett redukált területe	
4.	Összesen	2500

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Átalakító üzemmód esetén a véghasználati időszak hosszának, illetve kezdetének és végének a meghatározásakor az alábbi értékek az irányadók. Az alsó határt meghaladó korú állományok üzemmód váltása esetében a véghasználat kezdete és vége az aktuális kor szerint kitolódik.

	A	B	C	D
1.	Átalakító üzemmód	Véghasználat kezdete	Véghasználat vége	Véghasználati szakasz javasolt hossza
2.	Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	70-100	130-180	50-80
3.	Kocsánytalan tölgyesek	70-100	130-180	50-80
4.	Cseresek	60-90	100-130	40-50
5.	Bükkösök	70-100	130-160	50-70

7.5.2. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a) természetes, természetszerű vagy származékerdő természetességi állapotú erdőben, amennyiben az az idős erdőnek megfelelő főfafajjal, természetes úton, magról igazolhatóan nem újítható fel (például egyes tölgyes, cseres, kőrises, égeres, hazai nyár és fűz faállománytípusú erdők – védett természeti valamint Natura 2000 területeken tölgyesek, cseresek és kőrisesek esetében elsősorban származékerdőben –, az erősen károsodott erdőfoltok, valamint intenzíven terjedő fa- vagy cserjefajok újulatával erősen fertőzött erdőrészek);
- b) származékerdő természetességi állapotú, a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú erdőben, amennyiben abban a véghasználatot követően fafajcserés erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például egyes elegyes vagy elegyetlen gyertyános, juharos, kőrises, illetve hársas faállománytípusú erdők);
- c) az átmeneti erdő, kultúrerdő vagy faültetvény természetességi állapotú erdőben;
- d) a kis területű erdőfolt, zárvány vagy erdősáv jellegű erdőben.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. Az idegenhonos főfafajú erdők nevelővágásainak végrehajtása során az ott előforduló, az erdészeti tájban őshonos fafajú, állékony faegyedeket kímélni kell.

8.2. A pótlások végrehajtása során törekedni kell az erdők elegyességének fokozására.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. A természetkímélő erdőgazdálkodás nagy volumenű, szakszerű megvalósíthatósága érdekében – védett természeti valamint Natura 2000 területen a természetvédelmi szempontok figyelembe vétele mellett – indokolt az erdők, különösen a szálaló és átalakító üzemmódú erdők feltártságának bővítése, valamint a meglévő erdészeti feltáró hálózat javítása.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

10.1. A faanyagmozgatás során a közelítő nyomokból kiinduló eróziót meg kell akadályozni.

10.2. Állandó és időszakos vízfolyásokon keresztül, valamint az időszakos állóvizek (erdei kis tavak) területén történő anyagmozgatást lehetőség szerint kerülni kell, arra csak olyan módszerrel vagy időben kerülhet sor, ami a lehető legkisebb mértékben okozza a meder erodálódását, vagy a vízfolyás, állóvíz életközösségének sérülését.

10.3. A terepi faanyagmozgatás során a fennmaradó faállományt szükség esetén ideiglenesen visszahagyott védőfákkal kell megvédeni, amelyek a faanyagmozgatás végeztével eltávolíthatóak.

10.4. A rakodókat olyan állapotban kell tartani, hogy az ott megjelenő inváziós fajokból álló gyomnövényzet ne okozzon természetvédelmi problémát.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak a körzetben április 1-től augusztus 31-ig tart.

11. melléklet a 47/2014. (IV. 24.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Sopron-Fertőmelléki erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

Az országos átlagot meghaladó erdőborítottság miatt a nyugat-magyarországi térségben az erdők kiemelt fontossággal bírnak. A középhegységi, domb- és síkvidéki részeket egyaránt felölelő erdőtervezési körzetben heterogén termőhelyi viszonyok közt tenyésző, változatos szerkezetű és fafajösszetételű erdőket találunk. Ezek szerepe a gazdasági értékeken felül messze túlmutat, hiszen az erdők jelenléte szoros összefüggésben áll a térség biológiai sokféleségével, környezeti állapotával, tájképi megjelenésével, turisztikai vonzerejével valamint foglalkoztatási helyzetével is.

A Soproni-hegység és a Fertő-mente kiemelt turisztikai vonzereje, magas látogatottsága és közjóléti objektumokkal, berendezésekkel való kiemelkedő ellátottsága miatt az érintett területeken a közjóléti szempontok érvényesítése az erdők nagy része esetében a legfontosabb cél. Ezen felül fontos vidékfejlesztési cél az erdők gazdasági potenciáljának lehetséges mértékű kihasználása is, mely a megtermelt erdei termékek fenntartható módon történő használatával a kapcsolódó munkahelyek megtartását, bővítését is szolgálja. A síkvidéki részekben továbbá nagy jelentőséggel bír az erdőgazdálkodástól elválaszthatatlan vadászati-vadgazdálkodási tevékenység is. Az előbbieket mellett ugyanakkor az erdőtervezési körzetben magas a védett természeti, illetve Natura 2000 területeken elhelyezkedő erdők aránya is (32%, 70%), így az erdők három kiemelt funkcióján (gazdasági, védelmi és közjóléti) belüli egyensúly megteremtése a tervezés legfajszúlyosabb feladata.

A természetvédelmi érintettségű területeken a természeti értékekre, illetve azok megőrzésére vonatkozó adatokat és előírásokat tartalmazó természetvédelmi kezelési terv, illetve Natura 2000 fenntartási terv még nem készült.

3. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

3.1. Az alább felsorolt esetekben a védelmi és közjóléti funkciók érvényesülését a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódú erdőgazdálkodás fokozottabban biztosítja:

- a) települések belterületével közvetlenül érintkező természetes és természetyszerű erdőkben;
- b) erdészeti közjóléti létesítményekben, közjóléti rendeltetésű parkerdőkben és azok fokozottabban látogatott környezetében;
- c) az erdőt átszelő vagy határoló közutak melletti, 1-2 famagasságnyi sávban;
- d) szigetszerű erdőfoltokban;
- e) érzékeny élőhelyek (patak, mocsár, láp, forrás) környezetét alkotó erdőkben;
- f) a védelmi célok függvényében a védett, fokozottan védett és közösségi jelentőségű fajok élőhelyéül szolgáló erdőkben, valamint közösségi jelentőségű élőhelyeket tartalmazó erdőkben;

- g) a mezőgazdasági területek között elhelyezkedő, a termőhelynek megfelelő, az erdészeti tájban őshonos fafajokból álló fasorok, facsoportok alkotta ökológiai zöldfolyosókban.

4. A védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

4.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

4.1.1. Hosszú távú (a körzeti erdőtervezésen túlmutató), általános természetvédelmi célkitűzésként a körzetben törekedni kell

- a) az idős (80-100 év feletti) erdők arányának növelésére,
- b) a vágásterületek csökkentésére, valamint
- c) az időben elnyújtott felújítóvágások és a szálalóvágások alkalmazására.

4.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

4.2.1. A körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, jelölő erdei élőhelytípusok:

- a) a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül a mézgás éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0), a pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulus*-szal (91G0), valamint pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens*-szel (91H0);
- b) a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül a keményfás ligeterdők kocsányos tölgy (*Quercus robur*), vénic (*Ulmus laevis*) és mezei szil (*Ulmus minor*), magas (*Fraxinus excelsior*) vagy magyar kőris (*Fraxinus angustifolia*) fafajokkal (*Ulmion minoris*) (91F0), a szubmontán és montán bükkösök (*Asperulo-Fagetum*) (9130), valamint a pannon cseres-tölgyesek (91M0).

4.2.2. A nem védett, Natura 2000 területen elhelyezkedő erdők esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetésként indokolt megállapítani és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőrészletre vonatkozóan:

- a) amely kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő faj jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyeként szolgál,
- b) amelyben kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdő található, vagy
- c) amelyben közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó, természetes vagy természetszerű erdő található.

4.2.3. Az erdőnevelések tervezése során az erdészeti tájban őshonos elegendő fajok közül kiemelten a tatárjuhar, a rezgő nyár, a kecskefűz, a hársak, a szilek, a berkenyék, a madárcseresznye, a vadkörte és egyéb vadgyümölcs fajok kíméletére kell kiemelt figyelmet fordítani.

4.3. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

4.3.1. A talajvédelmi rendeltetésű erdőkben

- a) az erdőneveléseket mérsékelt eréllyel kell tervezni;
- b) a véghasználatok tervezése során a természetes felújításra alkalmas állományokban elsősorban elnyújtott fokozatos felújítóvágást vagy szálalóvágást kell alkalmazni;

- c) az akácok erdőszerkezet-átalakítása során javasolt a teljes átalakítást több vágásforduló alatt megvalósítani. Első alkalommal ennek megfelelően elegyes akácos célállománytípusú erdőfelújítást indokolt előírni.

4.3.2. A talajvédelmi szempontok érvényesítése rendeltetéstől függetlenül indokolt a vízmosságokban, az átlagosan 25 fokos vagy annál nagyobb lejtésű területeken, valamint az igen sekély, vagy sekély termőrétegű, gyenge termőhelyeken található erdők esetében.

4.3.3. A mezővédő rendeltetésű erdőkben az erdőnevelések tervezésekor az elegyesség növekedését, valamint a zárt erdőszerkezet és az erdő állékonyságának megőrzését kell elsődlegesen elősegíteni.

4.3.4. A településvédelmi rendeltetésű erdőkben a funkcióhoz illő fafajválasztás (tájesztétikai szempontok miatt például tájidegen, de nem intenzíven terjedő elegyfafajok alkalmazása), elegyes állományok létrehozása, a véghasználatok térben és időben több ütemben történő végrehajtása, valamint a vágásérettségi szakaszon belüli magasabb vágásérettségi kor meghatározása a fő tervezési szempontok.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

5.1. Közjóléti rendeltetésű park- és gyógyerdők

5.1.1. A parkerdők leglátogatottabb részeiben a fakitermelést, különösen a fadöntést március 15. és november 15. közötti időszakban lehetőség szerint kerülni kell.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. Cserjésekben (a körzeti erdőtervben CE jelű egyéb részletek) a fészkelő madarak védelmének érdekében erdőgazdálkodással összefüggő tevékenység vegetációs időben csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

5.3. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. Cserjésekben (a körzeti erdőtervben CE jelű egyéb részletek) a fészkelő madarak védelmének érdekében erdőgazdálkodással összefüggő tevékenység vegetációs időben csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

5.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

5.4.1. A településvédelmi rendeltetésű erdőkben törekedni kell az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására, valamint a fakitermelést, különösen fadöntést március 15. és november 15. közötti időszakban lehetőség szerint kerülni kell.

5.4.2. Az erdőtervezési körzet területén található nyilvántartott régészeti lelőhelyeken az erdőfelújítások során a tuskózás nélküli, és 30 cm-nél sekélyebb talajelőkészítést kell előnyben részesíteni. Az erdősítések során a kialakult terepi formákat, morfológiai alakzatokat meg kell őrizni.

5.4.3. Honvédelmi rendeltetésű erdőkben erdőgazdálkodás csak a honvédelmi érdekekkel összhangban folytatható.

5.5. Az erdő rendeltetésétől független, természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

5.5.1. A természetvédelmi szempontból jelentősebb védett vagy fokozottan védett madárfajok szaporodási és utódnevelési időszakai, valamint az egyes madárfajok élőhelyeül szolgáló erdőben folytatott erdőgazdálkodás egyedi szempontjai:

a) Fekete gólya (*Ciconia nigra*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 1. – augusztus 15.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-400 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

b) Réti sas (*Haliaeetus albicilla*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: január 1. – július 15.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-400 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

c) Parlagi sas (*Aquila heliaca*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – augusztus 15.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-300 méteren belül is fenn kell tartani.

A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

d) Kerecsensólyom (*Falco cherrug*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – július 15.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-400 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészkek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

e) Kék vércse (*Falco vespertinus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: április 15. – augusztus 15.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-200 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészkek szélétől számított 50 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

f) Uhu (*Bubo bubo*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – július 31.

A fészkek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

g) Darázsölyv (*Pernis apivorus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: április 15. – augusztus 31.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-200 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészkek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

h) Kis légykapó (*Ficedula parva*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: május 1. – augusztus 31.

A populáció hosszú távú fennmaradása érdekében fészkelőhelynek alkalmas erdőben – völgyaljig lehúzódó középkorú vagy idős bükkösök – néhány fakitermeléssel nem vagy csak indokolt esetben érintett területrészt javasolt kijelölni és fenntartani.

i) Fehérhátú fakopáncs (*Dendrocopos leucotos*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – július 31.

A populáció hosszú távú fennmaradása érdekében fészkelőhelynek alkalmas erdőben – idős lombos állományok, amelyekben már jelenleg is sok az álló holtfa – néhány fakitermeléssel nem vagy csak indokolt esetben érintett területrészt javasolt kijelölni és fenntartani.

Amennyiben a faállományviszonyok lehetővé teszik, a fakitermelések során a keletkező és elbomló holtfaanyag egyensúlya mellett hektáronként legalább 15 m³ mennyiségű fekvő holtfaanyagot kell visszahagyni.

j) Fekete harkály (*Dryocopus martius*), hamvas küllő (*Picus canus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – július 31.

A felsorolt fajok élőhelyein a fakitermelési munkák során lehetőség szerint idős állományrészeket és facsoportokat kell visszahagyni, valamint kímélni kell az odvas-
korhadó törzseket.

5.5.2. Az odúlakó, védett és fokozottan védett denevérfajok élőhelyéül szolgáló erdőrészekben található odvas fák szeptember 1. és november 15. közötti időszak kivételével csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint termelhetők ki.

5.5.3. Védett és/vagy közösségi jelentőségű geofiton növények (pl. hóvirág (*Galanthus nivalis*)) jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyéül szolgáló erdőben február 15-től március 31-ig, talajlakó orchideák (például nőszőfű fajok) élőhelyén szeptember 1-től szeptember 30-ig fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

5.5.4. A kövi benge (*Rhamnus saxatilis*) egyedeinek védelmére a fahasználatok, és különösen az erdőfelújítás végrehajtása során kiemelt figyelmet kell fordítani. Az egyes egyedek 5 méteres környezetében az erdőfelújítás során csak mechanikus ápolás végezhető, kellő körültekintés mellett.

5.5.5. A farkasboroszlán (*Daphne mezereum*) élőhelyén február 15. és április 30. között fakitermelés csak az erdőrészeleíró lapon rögzített módon végezhető. A faj előforduló egyedeit az év többi részében végzett erdőgazdálkodási tevékenység során is kímélni kell.

6. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

6.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

6.1.1. A gazdasági rendeltetésű, vágásos és átalakító üzemmódú, valamint természetes, természetszerű, származék- vagy átmeneti erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

	A	B	C
1.	Előhasználati mód	m ³ /ha	
		min.	max.
2.	Törzskiválasztó gyérítés	10	60
3.	Növedékfokozó gyérítés	15	90

6.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

6.2.1. Az erdőneveléseket úgy kell tervezni, hogy azok elősegítsék az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fafajok visszaszorítása mellett a termőhelynek megfelelő és az erdészeti tájban őshonos elegyfajok (például házi, madár-, barkócaberkenye, madárcseresznye, tatárjuhar, rezgő nyár, kecskefűz, kis- és nagylevelű hárs, vadkörte, vadalma, mézgás éger, mezei szil, hegyi szil, bibircses nyír) megőrzését.

6.2.2. Egyéb termelésként kell megtervezni a közepes vagy hosszú vágásfordulójú faállományokban tömbös vagy mozaikos elegyben megtalálható, alacsonyabb vágásérettségi korú, illetve intenzíven terjedő fafajok eltávolítását, valamint a fenyves faállományok alatt

található, az erdészeti tájban őshonos lombos újulat megerősödését célzó, gyenge erélyű fahasználatot (ha nevelővágást egyébként nem igényel), amennyiben annak végrehajtása során erdőfelújítási kötelezettséget keletkeztető nagyságú üres vágásterület előre láthatóan nem keletkezik.

6.2.3. Indokolt esetben (például az erdőrészleten belül eltérő záródási viszonyok esetén) a nevelővágások részterületen is előírhatók.

6.2.4. A gyorsan növő, lágy lombos faállománytípusú erdőkben, valamint akácosokban gyérités az időszakban két alkalommal is tervezhető.

6.2.5. A gyorsan növő, lágy lombos faállomány-típusú erdőkben, valamint akácosokban a tervidőszakra szükség szerint gyérités és véghasználat is tervezhető.

6.3. Az erdőtervezés során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

	A	B	C	D	E
1.	Faállománytípus neve	V á g á s é r e t t s é g i s z a k a s z o k (é v)			
		Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
				Természet- védelmi	Egyéb védelmi
		elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
2.	Bükkösök	80-120	90-140	90-140	90-140
3.	Gyertyános- kocsánytalan tölgyesek	90-120	100-140	100-140	100-140
4.	Gyertyános- kocsányos tölgyesek	90-120	100-130	100-130	100-130
5.	Kocsánytalan tölgyesek	90-120	90-140	90-140	90-140
6.	Kocsányos tölgyesek	85-120	90-120	90-120	90-120
7.	Molyhos tölgyesek	90-120	100-140	100-140	100-140
8.	Cseresek	70-110	80-120	80-120	80-120
9.	Akácosok	20-45	30-50	30-50	30-50
10.	Gyertyánosok	70-100	80-120	80-120	80-120
11.	Juharosok	70-100	70-120	70-120	70-120
12.	Kőrisesek	70-100	80-110	80-110	80-110
13.	Vörös tölgyesek	60-100	80-110	80-110	80-110
14.	Nemes nyárasok	20-40	30-45	30-45	30-45
15.	Nyíresek	50-80	60-80	60-80	60-80
16.	Égeresek	50-70	60-80	60-80	60-80
17.	Erdeifenyvesek	60-90	60-110	60-110	60-110
18.	Feketefenyvesek	60-80	60-110	60-110	60-110
19.	Lucfenyvesek	40-70	50-100	50-100	50-100

6.3.1. Vágásos üzemmódú erdőben a tájleptéki mozaikosság megteremtése érdekében a nagyobb, egykorú erdőtömbökben a vágásérettségi szakasz alsó határértékénél alacsonyabb vágásérettségi kort is meg lehet határozni.

6.3.2. Készletgondozó használatokat követően, vagy azok tervezése esetén a vágásérettségi kort javasolt a vágásérettségi szakasz felső határához közelítve megállapítani.

6.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

	A	B
1.	Véghasználat módja	hektár
2.	Tarvágással érintett terület	2500
3.	Fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás tervezett redukált területe	
4.	Összesen	2500

6.4.1. A nagy területen érintett állami erdőgazdálkodók (Soproni és Síkvidéki Erdészet) a tartamosság követelményeinek megfelelően a területükre vonatkozóan a véghasználati előírásból évente maximálisan csak a 30 éves vágásérettség átlagának megfelelő arányos részt hajthatják végre.

6.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

6.5.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a) természetes, természet szerű vagy származékerdő természetességi állapotú erdőben, amennyiben az az idős erdőnek megfelelő főfafajjal, természetes úton, magról igazolhatóan nem újítható fel (például egyes tölgyes, cseres, kőrises, égeres, fenyves faállománytípusú erdők – védett természeti valamint Natura 2000 területeken tölgyesek, cseresek és kőrisesek esetében elsősorban származékerdőben –, az erősen károsodott erdőfoltok, valamint intenzíven terjedő fa- vagy cserjefajok újulatával erősen fertőzött erdőrészek);
- b) származékerdő természetességi állapotú, a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú erdőben, amennyiben abban a véghasználatot követően fafajcserés erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például egyes elegyes vagy elegyetlen gyertyános, juharos, kőrises, illetve hársas faállománytípusú erdők);
- c) az átmeneti erdő, kultúrerdő vagy faültetvény természetességi állapotú erdőben;
- d) a kis területű erdőfolt, zárvány vagy erdősáv jellegű erdőben.

6.5.2. Kocsányos tölgy vagy cser főfafajú, faanyagtermelést szolgáló erdőkben fokozatos felújítóvágást az erdők fafajösszetétele és termőhelyi viszonyai függvényében, egyszeri, egyenletes, 40–50 százalék erélyű bontással, majd az újulat megjelenését vagy alátelepítését követően egy menetben történő végvágással is lehet tervezni.

6.5.3. Szálalóvágást elsősorban a nagyobb, többé-kevésbé egykorú erdőtömbökben található bükkös, kocsánytalan tölgyes vagy jelentős szórt bükk, illetve kocsánytalan tölgy eleggyel bíró gyertyános faállománytípusú erdőkben javasolt tervezni.

6.5.4. A fenyőszáradással érintett lucfenyvesekben, erdei- és fekete fenyvesekben előírt egészségügyi termelés mellett az állomány egészségi állapotának függvényében tarvágásos véghasználat is tervezhető.

6.5.5. Erdőfelújítások tervezése során lehetőség szerint elegyes célállománytípusokat kell alkalmazni.

6.5.6. Az erdei- és feketefenyves faállományok erdőszerkezet-átalakítása, ha abban a gyertyán, a cser, a hárs vagy az erdészeti tájban őshonos egyéb kemény lombos fafaj megjelent, több vágásérettségi ciklusra elnyújtottan is tervezhető.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

7.1. Az egymással szomszédos, véghasználatra tervezett erdőrészek esetében a hagyásfa csoportokat összevontan is ki lehet alakítani.

8. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

8.1. Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódú erdőrészekben új erdészeti magánút vagy épített közelítőnyom nem létesíthető.

8.2. A természetkímélő erdőgazdálkodás nagy volumenű, szakszerű megvalósíthatósága érdekében – védett természeti valamint Natura 2000 területen a természetvédelmi szempontok figyelembe vétele mellett – indokolt az erdők, különösen a szálaló és átalakító üzemmódú erdők feltártságának bővítése, valamint a meglévő erdészeti feltáró hálózat javítása.

9. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

9.1. A fakitermelések során támogatni kell a kevesebb talajsérülést eredményező technológiák, berendezések használatát, arányának növelését.

9.2. Új erdei rakodó és készletező hely nyilvántartására elsősorban ott kerülhet sor, ahol az előző időszakban is gyakran készleteztek, vagy a fakitermelési lehetőségek szerint a következő években is rendszeres használatra kerül.

10. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

10.1. A vegetációs időszak április 1-től augusztus 31-ig tart.

10.2. Vegetációs időszakban elsősorban az alábbi fakitermelések engedélyezhetők:

- a) az intenzíven terjedő (különösen akác, bálványfa) főfafajú erdőkben, a téli sarjelfagyás elősegítése, illetve az akác visszaszorítását célzó vegyszeres tuskókezelés hatékonyságának biztosítása érdekében augusztus 1. és augusztus 31. közötti időszakban végzett fakitermelés, valamint
- b) az erdő károsodását, kiemelten a fenyőpusztulást, árvízkárt, viharkárt, tűzkárt követően a károsodott faanyag erdővédelmi okból történő feldolgozása.

11. A kizárólagos állami tulajdonú erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

11.1. Védelmi vagy közjóléti elsődleges rendeltetésű, természetszerű vagy származékerdőben tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a)* tölgyes, cseres, kőrises, égeres és fenyves faállománytípusú erdőben – védett természeti valamint Natura 2000 területeken tölgyesek, cseresek és kőrisesek esetében elsősorban származékerdőben –, ha az idős erdőnek megfelelő főfafajjal természetes úton magról nem újítható fel;
- b)* a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú erdőben, ha abban a véghasználatot követően fafajcserés erdőszerkezet-átalakításra kerül sor;
- c)* az intenzíven terjedő fa- vagy cserjefajok újulatával erősen fertőzött erdőben.

12. melléklet a 47/2014. (IV. 24.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Szilvásvárad erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzetben található erdők több mint 2/3-a természetvédelmi elsődleges rendeltetésű, védett természeti terület, a Bükk Nemzeti Park része. Ezek a területek egyben a Natura 2000 hálózat részei is.

Az erdők gazdasági funkcióinak érvényesítésére a fentiekre tekintettel csak olyan módon kerülhet sor, ami a védelmi funkciók egyidejű érvényesülését nem akadályozza, és az erdők természetességi állapotának megőrzését, vagy növelését eredményezi.

A természetvédelmi érintettségű területeken a természeti értékekre, illetve azok megőrzésére vonatkozó adatokat és előírásokat tartalmazó természetvédelmi kezelési terv, illetve Natura 2000 fenntartási terv még nem készült.

Az erdőrezervátumokban az erdőgazdálkodási tevékenységek megtervezésekor a Magyar Erdőrezervátum Koordinációs Munkacsoport ajánlásait fokozottan szem előtt kell tartani.

A védett természeti területeken álló erdőkben jelentős területű túltartott erdőállományok találhatóak, ezek a nagy területtel jelenlevő idős faállományok rendkívül megnehezítik a hozamszabályozást és a tartamos erdőgazdálkodás tervezését. A körzeti erdőtervezés során emiatt különösen körültekintően kell eljárni.

A körzetben nagy látogatottságú és közkedvelt turistacélpontok találhatóak, az erdők jelentős közjóléti funkciót töltenek be, amire az erdőtervezés és az erdőgazdálkodás során ugyancsak figyelemmel kell lenni.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Az erdőrészetek határainak a termőhelyi viszonyokhoz és erdőtípusokhoz való szoros illesztésére különösen a természetvédelmi, valamint Natura 2000 rendeltetésű, természetes erdőtípusba tartozó erdők esetében kell kiemelt figyelmet fordítani.

3.2. A 0,5 hektárt meghaladó visszahagyott hagyásfa csoportokat külön erdőrészetként kell tervezni.

3.3. A vágásos üzemmódú, 10 hektárnál nagyobb erdőrészeteket a terepen könnyen azonosítható természetes határvonal mentén meg kell osztani.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. Folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódú erdőgazdálkodásra elsősorban a fokozottan védett természeti területen található erdőkben, az erdőrezervátumok védőzónájában, az északi gyökérrágólepke (*Pharmacis fusconebulosus*), a

békabogyó-araszoló (*Acasias appensata*), a boldogasszony papucs (*Cypripedium calceolus*) élőhelyein, valamint a kis patkósdenevér (*Rhinolophus hipposideros*), a nagy patkósdenevér (*Rhinolophus ferrumequinum*), a kereknyergű patkósdenevér (*Rhinolophus euryale*), a nagyfülű denevér (*Myotis bechsteini*), a közönséges denevér (*Myotis myotis*), a hegyesorrú denevér (*Myotis blythii*), a csonkafülű denevér (*Myotis emarginatus*), a pisze denevér (*Barbastella barbastellus*), a farkas (*Canis lupus*), és a hiúz (*Lynx lynx*) életfeltételeinek javítása érdekében kell törekedni.

4.2. Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódot javasolt megállapítani a nagyon meredek erózióveszélyes területeken, ahol a faállomány részleges eltávolítása is a termőtalaj eltűnését vonná maga után.

4.3. A száraló vagy átalakító üzemmódú erdőgazdálkodásra való áttérés elsősorban bükkös, elegendő bükkös, kisebb mértékben tölgyes faállománytípusú erdőkben, tömbös jelleggel javasolt.

4.4. A száraló üzemmódú gazdálkodás elsősorban a kíméletes közelítéshez megfelelő feltártságú erdőkben, vagy az állandó közelítő nyomok kialakítását lehetővé tevő terepviszonyok mellett folytatható.

4.5. Átalakító üzemmód elsősorban azokra az erdőrészekre vonatkozóan állapítható meg, amelyek a száraló üzemmód esetében meghatározott egyéb kritériumoknak megfelelnek, de 80 évnél idősebbek, így már vágásos módszerekkel szükséges őket felújítani.

5. A védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.1.1. A természetvédelmi célokkal összhangban 2014. március 31-ig a terepen kijelölt hagyásfa csoportokat a valós állapotuknak megfelelően rögzíteni kell az Adattárban.

5.1.2. Az erdőszerkezet-átalakítások tervezését az alábbi szempontok figyelembe vételével kell elvégezni:

- a) A fenyesek véghasználatát követő erdőfelújítást minden esetben kizárólagosan erdőszerkezet-átalakítással kell tervezni.
- b) A véghasználatra tervezett akác főfafajú erdők területén az erdőfelújítást kizárólagosan erdőszerkezet-átalakítással kell tervezni.
- c) Az akácok erdőszerkezet-átalakítása őshonos fajokból álló távlati célállománytípus, valamint szükség esetén a vágásérettségi szakasz alsó határértékénél alacsonyabb vágásérettségi kor rögzítése mellett első menetben gyorsan növény, jól árnyaló fajokból (például lucfenyő, juharok, hársak, valamint gyertyán) álló átmeneti célállománytípussal is tervezhető.
- d) A körzeti erdőterv időbeli hatálya alatt véghasználatra kerülő, őshonos főfafajú, akác elegendő erdők felújítása során az akác ismételt elegyedését meg kell akadályozni.

6. A védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.1.1. A erdőborítás minél folyamatosabb fenntartása különösen a melegkedvelő tölgyesekben (*Corno-Quercetum*), molyhos tölgyes bokorerdőkben (*Ceraso-Quercetum*), szurdokerdőkben (*Scolopendrio-Fraxinetum*), hársas-sziklaerdőkben (*Tilio-Sorbetum*), hársas-kőrises sziklaerdőkben (*Tilio-Fraxinetum*), nyúlfarkfüves tölgyesekben (*Seslerio-Quercetum*), nyúlfarkfüves sziklai bükkösökben (*Seslerio-Fagetum*), törmeléklejtő-erdőkben (*Mercuriali tilietum*), selymes rekettyés mészkerülő tölgyesekben (*Genisto pilosae-Quercetum*), mészkerülő bükkösökben (*Deschampsio-Fagetum*), égerlápokban (*Carici elongatae-Alnetum*) és podagrafüves égerligetek (*Aegopodio-Alnetum*) esetében, valamint a bükki hegyiaraszoló (*Enterphria cyanata*) élőhelyein indokolt.

6.1.2. Az erdőgazdálkodási tevékenységek végrehajtása során az intenzíven terjedő fafajokat mechanikai, szükség esetén kémiai módszerekkel vissza kell szorítani.

6.1.3. A kultúrerdő vagy faültetvény természetességi állapotú erdő véghasználata során hagyásfákat, illetve hagyásfa csoportokat lehetőség szerint őshonos fafajokból kell visszahagyni. Amennyiben az őshonos fafajok elegyaránya nem éri el az 5%-ot, hagyásfaként minden őshonos fafajú, állékony faegyedet vissza kell hagyni a területen.

6.1.4. A fakitermelések során böhöncös, odvas faegyedek, illetve változatos méretű, álló és fekvő holt faanyag visszahagyása különösen a védett xilofág rovarok (például nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), szilfacincér (*Akimerus schaefferi*)), valamint a fokozottan védett, vagy védett odúlakó madarak és erdei denevérfajok kedvező természetvédelmi helyzetének biztosítása érdekében kell kiemelt figyelmet fordítani.

6.1.5. Az elő- és véghasználatok során keletkező vágástéri maradékot az élővizek medréből el kell távolítani.

6.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.2.1. A szubkontinentális peripannon cserjések (40A0), pannon sziklagyepek (*Stipo-Festucetalis pallentis* - 6190), meszes alapközetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia* - 6210), szubpannon sztyeppek (6240), síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai (6430), sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis* - 6510), hegyi kaszálórétek (6520) és a fajgazdag Nardus-gyepek (6230) jelölő élőhelyek területén készletezés, rakodás, közelítés csak kivételes esetben, a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető, egyéb erdőgazdálkodási tevékenység pedig csak ezen élőhelyek kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fejlesztése céljából folytatható. A felsorolt élőhelyek spontán beerdősülését különösen a Janka-tarsóka (*Thaspi jankae*), és az álolaszsáska (*Cypripedium calceolus*) élőhelyén kell elkerülni.

6.2.2. A szubpannon sztyeppek (6240) jelölő élőhelyeken, a síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai (6430) jelölő élőhelyek magaskórós társulásai által elfoglalt területeken – kiemelten a gólyaorr-boglárka (*Arícia*

eumedon) és a lápi gyöngyházlepke (*Brenthis ino*) védelme érdekében –, valamint a Hegyi kaszálórét (6520) és a fajgazdag Nardus-gyep (6230) jelölő élőhelyeken – kiemelten a rétek szegélyében élő és a montán bükkösökhöz kötődő, de az erdőgazdálkodási gyakorlat miatt az erdőszegélybe kiszorult fajok (völgycsillag (*Astrantia major*), pávafarkú salamonpecsét (*Polygonatum verticillatum*), farkasboroszlán (*Daphne mezereum*), havasi ribiszke (*Ribes alpinum*), havasalji rózsza (*Rosa pendulina*), sugárkankalin (*Primula elatior*)) védelme érdekében – az élőhelyek mikroklímájának megőrzésére kiemelt figyelmet kell fordítani. Ennek érdekében az élőhelyeket határoló erdőben védősáv visszahagyása indokolt.

6.2.3. A pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraeával* és *Carpinus betulusszal* (91G0), pannon cseres-tölgyesek (91M0), valamint szubmontán és montán bükkösök (*Asperulo-Fagetum* - 9130) jelölő erdei élőhelyeken a nevelővágások során a természeteshez közelítő tér- és korszerkezet kialakítására kell törekedni, szubmontán és montán bükkösökben az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakításával, valamint a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartásával.

6.2.4. Az erdőállományok közé ékelődő, közösségi jelentőségű gyepes élőhelyek – pannon sziklagyep (Stipo-Festucetalis pallentis) (6190), szubpannon sztyeppek (6240), síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórósok (6430) – zavartalanságát és nyílt állapotban való tartását a szomszédos erdőkben folyó erdőgazdálkodás során biztosítani kell.

6.2.5. A közösségi jelentőségű területen elhelyezkedő erdőkben, valamint az erdőgazdálkodás célját közvetlenül szolgáló földterületeken található nyílt gyepes élőhelyek becserjésedésének megakadályozása érdekében, valamint a cserjés élőhelyek természetvédelmi helyzetének javítása érdekében az intenzíven terjedő fafajokat mechanikai, szükség esetén kémiai módszerekkel vissza kell szorítani.

6.2.6. Hagyásfákat, hagyásfa csoportokat különösen a pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraeával* és *Carpinus betulusszal* (91G0), a pannon cseres-tölgyesek (91M0), a szubmontán és montán bükkösök (*Asperulo-Fagetum*) (9130) jelölő erdei élőhelyeken álló erdőben szükséges visszahagyni. A hagyásfákat és hagyásfa csoportokat a természetvédelmi célokkal összhangban kell kijelölni.

6.2.7. Különleges madárvédelmi területeken előforduló Natura 2000 jelölő madárfajok szaporodási és utódnevelési időszakai, valamint az egyes madárfajok élőhelyéül szolgáló erdőben folytatott erdőgazdálkodás egyedi szempontjai:

a) Darázsölyv (*Pernis apivorus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: április 15. – augusztus 31.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek e rendelet 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-200 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

b) Békászó sas (*Aquila pomarina*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 31.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek e rendelet 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-400 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

c) Fekete gólya (*Ciconia nigra*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 1. – augusztus 31.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek e rendelet 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-400 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

d) Vándorsólyom (*Falco peregrinus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: február 15. – július 31.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek e rendelet 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-300 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

e) Uráli bagoly (*Strix uralensis*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – június 15.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek e rendelet 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-200 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

f) Császármadár (*Tetrastes bonasia*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 1. – augusztus 31.

Az erdőgazdálkodás során biztosítani kell a mozaikos erdőszerkezet fennmaradását vagy kialakítását.

g) Közép fakopáncs (*Dendrocopus medius*), fekete harkály (*Dryocopus martius*), hamvas küllő (*Picus canus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – július 31.

A felsorolt fajok élőhelyein a fakitermelési munkák során lehetőség szerint idős állományrészeket és facsoportokat kell visszahagyni, valamint kímélni kell az odvas-korhadó törzseket.

6.3. Az erdő rendeltetésétől független, természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

6.3.1. Teljes talajelőkészítés és tuskózás a vöröshasú unka (*Bombina bombina*) jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyén csak kivételes esetben, a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1. A gazdasági rendeltetésű, vágásos és átalakító üzemmódú, valamint természetes, természetszerű, származék vagy átmeneti erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

	A	B	C
1.	Előhasználati mód	m³/ha	
		min.	max.
2.	Törzskiválasztó gyérítés	10	40
3.	Növedékfokozó gyérítés	30	80

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Az erdőneveléseket úgy kell tervezni, hogy azok elősegítsék az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fafajok – különösen az intenzíven terjedő fafajok – visszaszorítása mellett a termőhelynek megfelelő és az erdészeti tájban őshonos vagy értékes elegyfajok – kiemelten a madárcseresznye, a berkenyék, a vadkörte, a vadalma és a hegyi szil – megőrzését.

7.2.2. Azokban a tölgyesekben, ahol az elegyfaj veszélyezteti a tölgy megmaradását, kétszeri tisztítást kell tervezni a tervidőszakra.

7.2.3. Növedékfokozó gyérítést rossz minőségű, vagy alacsony záródású erdőben nem indokolt tervezni.

7.2.4. Bükkös, tölgyes, gyertyános-tölgyes, illetve cseres faállománytípusú, a második vágásérettségi csoportba tartozó erdőkben növedékfokozó gyérítés már nem tervezhető.

7.3. Az erdőtervezés során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

	A	B	C	D	E
1.	Faállománytípus neve	V á g á s é r e t t s é g i s z a k a s z o k (é v)			
		Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
				Természetvédelmi	Egyéb védelmi
		elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
2.	Bükkösök	100-120	100-120	100-140	100-120
3.	Gyertyános- kocsánytalan tölgyesek	100-130	100-130	100-140	100-130
4.	Mageredetű kocsánytalan tölgyesek	100-120	100-120	100-140	100-120
5.	Sarj eredetű kocsánytalan tölgyesek	90-100	90-100	90-120	90-100
6.	Mageredetű cseresek	70-90	70-90	70-100	70-90
7.	Sarj eredetű cseresek	70-80	70-80	70-90	70-80
8.	Akácosok	25-35	25-35	25-35	25-35
9.	Gyertyánosok	60-70	60-70	60-90	60-70
10.	Erdeifenyvesek	60-70	60-70	60-70	60-70
11.	Feketefenyvesek	60-80	60-80	60-80	60-80

7.3.1. Az akácosok erdőszerkezet-átalakítása céljából tervezett, gyorsan növé és jól árnyaló fafajokból álló átmeneti erdőtársulás esetében a táblázatban rögzített vágásérettségi szakasz alsó határértékénél alacsonyabb vágásérettségi kor is megállapítható.

7.3.2. A bükkös mellett jelentős hányadban cseres faállománytípusú területrészeket is tartalmazó erdőrészlet elnyújtott fokozatos felújítógaggással történő véghasználata esetén az egységes vágásérettségi kort a bükkösökre meghatározott vágásérettségi szakaszon belül az alsó határértékhez közelítve indokolt megállapítani úgy, hogy az egyes területrészek véghasználatára a megfelelő faállománytípusra meghatározott vágásérettségi szakaszon belül kerüljön sor.

7.3.3. Nagyobb, összefüggő területű, egykorú erdőtömbben a faállományok változatosabb korszerkezetének elérését elsősorban szálalóvágás vagy elnyújtott fokozatos felújítógaggások tervezésével, egyéb esetben egyes erdőrészletekben a táblázatban meghatározott vágásérettségi szakaszon belül az alsó határértékhez közeli, vagy az alatti vágásérettségi kor megállapításával javasolt elősegíteni.

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

	A	B
1.	Véghasználat módja	hektár
2.	tarvágással érintett terület	900
3.	fokozatos felújítógaggás és szálalóvágás tervezett redukált területe	
4.	Összesen	900

7.4.1. A Szilvásváradi Erdészet üzemi területét képező erdők esetében nullás sürgősséggel kell megjelölni azokat a véghasználatokat, amelyek végrehajtását a körzeti erdőterv – átmenetileg – kizárólag hozamszabályozási célból nem teszi lehetővé. Ezeknek a véghasználatoknak az erdőterv érvényességi időszakában történő végrehajtását – hasonló területű, az erdőtervben tervezett véghasználat elhalasztása mellett (vágáscsere) – a körzeti erdőterv készítésekor ismert szempontok nem zárják ki.

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Az erdőfelújítások során az erdészeti tájban őshonos fafajokat kell előtérbe helyezni, de ha azt egyéb szempont nem zárja ki, megfelelő termőhelyen a luc-, és vörösfenyő is alkalmazható. Fenyvesek fenyővel történő ismételt felújítása nem tervezhető.

7.5.2. Véghasználatként tarvágás a többségében erdészeti tájhonos fafajokból álló erdőkben jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a) termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú erdőben, amennyiben abban a véghasználatához kapcsolódóan fafajcserével járó erdőszerkezet-átalakításra kerül sor, valamint
- b) a vágásérettségi kort elérő kocsányos tölgyesekben, gyertyánosokban, mézgas égeresekben, juharosokban, kőrisesekben, hazai nyarasokban és hazai fűzesekben – védett természeti, valamint Natura 2000 területeken kocsányos tölgyesek, gyertyánosok, mézgas égeresek, juharosok és kőrisesek esetében elsősorban származékerdőben –, ha azok termőhelyi okokból kifolyólag az idős erdőnek megfelelő főfafajjal, természetes úton, magról igazolhatóan nem újíthatók fel.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. A véghasználatok során megsérült csemeték törevágását április 30-ig be kell fejezni.

8.2. Vágástakarítás május és június hónapokban nem végezhető. Vegetációs időszakban a vágástéri maradék égetése tilos.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. A folyamatos erdőborítás melletti gazdálkodásra tervezett területeken – védett természeti, valamint Natura 2000 területeken a természetvédelmi célok figyelembe vétele mellett – a szükséges feltáró hálózatot biztosítani kell.

9.2. Az erdei feltáróhálózat részét képező utak, elsősorban az erdészeti magánutak jelentős része javításra szorul.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

10.1. A faanyagmozgatás során a közelítő nyomokból kiinduló eróziót meg kell akadályozni.

10.2. Állandó és időszakos vízfolyásokon keresztül, valamint az időszakos állóvizek (erdei kis tavak) területén történő anyagmozgatást lehetőség szerint kerülni kell, arra csak olyan módszerrel vagy időben kerülhet sor, ami a lehető legkisebb mértékben okozza a meder erodálódását, vagy a vízfolyás, állóviz életközösségének sérülését.

10.3. A terepi faanyagmozgatás során a fennmaradó faállományt szükség esetén ideiglenesen visszahagyott védőfákkal kell megvédeni, amelyek a faanyagmozgatás végeztével eltávolíthatóak.

10.4. Erdei rakodóknak és készletező helyeknek – a fakitermeléssel érintett erdőrészlet területe mellett – elsősorban a nyiladékok, erdei utak szolgálhatnak.

10.5. A rakodókat olyan állapotban kell tartani, hogy az ott megjelenő intenzíven terjedő fajokból álló gyomnövényzet a környező természeti területeken ne tudjon elszaporodni.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak a körzetben április 1-től augusztus 31-ig tart.

13. melléklet a 47/2014. (IV. 24.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Tornai erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzet erdősültsége az országos átlaghoz képes magas, az erdők jelentős hányada őshonos fafajokból álló, természetszerű vagy származék erdő. A körzet teljes területéhez mérten a védelmi rendeltetésű erdők aránya magas (76,9 %), ezek zöme (72,2%) természetvédelmi és kisebb hányadban talajvédelmi elsődleges rendeltetésű.

A közösségi és kiemelt közösségi jelentőségű erdei élőhelyek és fajok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése céljából az erdőterület 86,4 %-a a Natura 2000 hálózat részeként is kijelölésre került.

A körzetben lévő jelentősebb települések környékén lévő erdőkben a közjóléti funkciót erősíteni szükséges.

A fentiekre tekintettel az erdőgazdálkodás során a fenntartható erdőgazdálkodás követelményeinek megfelelően az erdőgazdálkodási tevékenységek tervezése és gyakorlása során olyan módszerek alkalmazására kell törekedni, amelyek biztosítják, hogy az erdő megőrizze biológiai sokféleségét, természetességét vagy természetszerűségét, termő-, felújuló- és életképességét, továbbá megfeleljen a társadalmi igényekkel összhangban levő védelmi, közjóléti és gazdasági követelményeknek, betöltse a természet- és környezetvédelmi, közjóléti célokat szolgáló szerepét, és az erdővagyonnal való gazdálkodás lehetőségei a jövő nemzedékei számára is fennmaradjanak.

A természetvédelmi érintettségű területeken a természeti értékekre, illetve azok megőrzésére vonatkozó adatokat és előírásokat tartalmazó természetvédelmi kezelési terv, illetve Natura 2000 fenntartási terv még nem készült.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Az erdőrészetek határainak a termőhelyi viszonyokhoz és erdőtípusokhoz való szoros illesztésére különösen a természetvédelmi valamint Natura 2000 rendeltetésű, természetes erdőtípusba tartozó erdők – különösen a véderdő jellegű karsztbokorerdők, melegkedvelő tölgyesek, sziklaerdők, szurdokerdők és törmelékletjő-erdők, valamint a meredek, sekély termőrétegű, kőkibúvásos termőhelyeken álló egyéb erdők – esetében kell kiemelt figyelmet fordítani.

4. A védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

4.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

4.1.1. Az Alsó-hegy Erdőrezervátum az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság illetékességi területén lévő egyes védett természeti területek erdőrezervátummá nyilvánításáról szóló

1/2000. (III. 24.) KöM rendelet 2. számú mellékletével kihirdetett magterületén (Bódvaszilas 1/E, H, 2/A, 6/A-E, L erdőrészek) semmilyen fakitermelési tevékenység nem tervezhető.

4.1.2. Vágásos vagy átalakító üzemmódú, természetes vagy természetyszerű erdőkben, illetve a jellemzően őshonos fafajokból álló, de idegenhonos fafajokkal szórt elegyes erdőkben, amennyiben az idegenhonos fafaj aránya nem éri el a 40%-ot, véghasználatként elsősorban szálalóvágás tervezhető. Amennyiben a szálalóvágás sikeres alkalmazása a faállomány záródása, kora vagy egészségi állapota miatt kétséges, a lehetőségekhez mérten hosszú felújítási időszakokkal fokozatos felújítóvágás is tervezhető.

4.1.3. Patakkísérő égerligetek 7. § (2) bekezdésében meghatározott védősávjában – a fiatal, sűrű állományrészekben esedékes, őshonos lombos elegyfajokat megtartó tisztítási munkákat leszámítva – fakitermelési tevékenység nem tervezhető.

4.1.4. Erdőfelújítások tervezésekor fő- és elegyfajként kizárólag az erdészeti tájban őshonos fafajok tervezhetők.

4.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

4.2.1. A körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0), a pannon molyhos tölgyesek (91H0), valamint a lejtők és sziklatörmelékek erdői (9180).

4.2.2. A nevelővágások tervezése során az őshonos elegyfajok kíméletére kiemelten a magyar kőris, hegyi- és mezei juhar, kislevelű hárs, madárcezesznye, barkócaberkenye, és a törékeny fűz fafajok, valamint az idősebb faegyedek esetében kell törekedni.

4.2.3. Natura 2000 területen elhelyezkedő erdők esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetésként indokolt megállapítani és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőrésztetre vonatkozóan:

- a) amely kiemelt közösségi jelentőségű jelölő faj jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyéül szolgál,
- b) amelyben kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdő található, vagy
- c) amelyben közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó, természetes, vagy természetyszerű erdő található.

5. A védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

5.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.1.1. A termőhelynek megfelelő és az erdészeti tájban honos fafajú, idős, böhöncös faegyedek (a korábbi véghasználat során visszahagyott hagyásfák, famatuzsálemek), valamint álló és fekvő, vastag holt faanyag, illetve odvas fák fakitermelések végrehajtása során való visszahagyásának különösen az odúlakó madarak és emlősök fészkelő- és élőhelyének megóvása érdekében indokolt.

5.1.2. A felújítógátások végrehajtása során lehetőség szerint az egyenlőtlen bontáson alapuló eljárásokat kell alkalmazni.

5.1.3. A cserjeszinttel rendelkező erdőrészekben a nevelógátások során csak azok a cserjék távolíthatók el, melyek a közelítési, kiszállítási munkákat közvetlenül akadályozzák.

5.1.4. A fokozottan védett borsóképu lednek (*Lathyrus pisiformis*) előfordulási helyein semmilyen erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.

5.1.5. A fokozottan védett korai szegfű (*Dianthus plumarius subsp. praecox*) élőhelyén (Esztramos-hegy) az erdészeti tájidegen fafajok eltávolítását kivéve erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.

5.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.2.1. Böhöncös, odvas faegyedek, valamint az álló és fekvő, vastag holt faanyag visszahagyására különösen az odvas fatörzsekhez, illetve lábon álló holtfához kötődő közösségi jelentőségű, jelölő fajok élőhelyén (különösen a harkályfélék, légykapók és az urali bagoly (*Strix uralensis*) fészkelő helyén, továbbá a nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), a havasi cincér (*Rosalia alpina*), a gyászincér (*Morinus funereus*), valamint a szarvasbogár (*Lucanus cervus*) előfordulási helyein) kell kiemelt figyelmet fordítani.

5.2.2. Az „Aggteleki-karszt” különleges madárvédelmi területen (HUAN10001) előforduló közösségi jelentőségű, jelölő madárfajok szaporodási és utódnevelési időszakai, valamint az egyes madárfajok élőhelyeül szolgáló erdőben folytatott erdőgazdálkodás egyedi szempontjai:

a) Császármadár (*Bonasa bonasia*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 1. – augusztus 31.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – domborzattól függően, a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-400 méteren belül is fenn kell tartani.

Biztosítani kell a mozaikos erdőszerkezet, illetve egymáshoz közel különböző korosztályok jelenlétét.

b) Közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*), fehérhátú fakopáncs (*Dendrocopos leucotos*), fekete harkály (*Dryocopus martius*), hamvas küllő (*Picus canus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – július 15.

A fehérhátú fakopáncs (*Dendrocopos leucotos*) élőhelyein – amennyiben a faállományviszonyok lehetővé teszik – a keletkező és elbomló holtfaanyag egyensúlya mellett hektáronként legalább 15 m³ mennyiségű fekvő holtfaanyagot kell visszahagyni.

c) Lappantyú (*Caprimulgus europaeus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: április 15. – augusztus 15.

A faj kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása érdekében nyílt élőhelyeket (például felnyíló erdők, bokorerdő-jellegű, melegkedvelő tölgyesek) szükséges fenntartani.

d) Örvös légykapó (*Ficedula albicollis*), kis légykapó (*Ficedula parva*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: április 1. – július 15.

A fakitermelési munkák során idős állományrészeket és facsoportokat kell visszahagyni, valamint kímélni kell az odvas-korhadó törzseket

- e) Urali bagoly (*Strix uralensis*):
Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – július 15.
A fakitermelési munkák során idős állományrészeket, facsoportokat, valamint odvas, vagy széthasadt fatörzseket kell visszahagyni.
- f) Uhu (*Bubo bubo*):
Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – július 31.

5.2.3. Az „Aggteleki-karszt és peremterületei” (HUAN20001) és a „Bódva-völgy és Sas-patak-völgye” (HUAN 20003) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területeken található erdőkben:

- a) A fakitermelések végrehajtása során az erdőszegélyeket és az erdők cserjeszintjét (különös tekintettel a díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) előfordulási helyein lévő fagyalos cserjeszintre, a gyöngyvessző-cserjésekre, valamint a császármadár (*Bonasa bonasia*) élőhelyein, elsősorban a mogyorós cserjésekre) kímélni kell.
- b) A felújítógátások végrehajtása során lehetőség szerint az egyenlőtlen bontáson alapuló eljárásokat kell alkalmazni.

5.2.4. Az „Aggteleki-karszt és peremterületei” (HUAN20001) és a „Bódva-völgy és Sas-patak-völgye” (HUAN 20003) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területeken előforduló közösségi jelentőségű, jelölő fajok élőhelyeül szolgáló erdőben folytatott erdőgazdálkodás egyedi szempontjai:

- a) A közösségi jelentőségű, jelölő díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) előfordulási helyein biztosítani kell a meglévő magas kőrös egyedek szórványos megőrzését, kőriselegyes állományok és fagyalos állományszegélyek fenntartását.
- b) A közösségi jelentőségű, jelölő magyar tavaszi fésűsbagoly (*Dioszeghyana schmidtii*) előfordulási helyein biztosítani kell a száraz gyepek és száraz tölgyesek mozaikjainak fenntartását és az erdőszegélyek kíméletét.
- c) A közösségi jelentőségű, jelölő sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*) előfordulási helyein biztosítani kell a kökény, galagonya kíméletét az erdei tisztásokon, cserjésekben és az erdőszegélyekben.
- d) A közösségi jelentőségű, jelölő vöröshasú unka (*Bombina bombina*) és sárgahasú unka (*Bombina variegata*) előfordulási helyeit jelentő patakkísérő füzes-égeres erdőkben a fakitermelési és közelítési munkálatokat kíméletes módon kell végrehajtani.
- e) A közösségi jelentőségű, jelölő farkas (*Canis lupus*) és hiúz (*Lynx lynx*) védelme érdekében az erdőgazdálkodási tevékenységek lehetséges koncentrációjával törekedni kell arra, hogy mindig legyenek összefüggő, viszonylag háborítatlan erdőtömbök az elterjedési területen.
- f) A közösségi jelentőségű, jelölő tornai vértő (*Onosma tornense*), janka-tarsóka (*Thlaspi jankae*), osztrák sárkányfű (*Dracocephalum austriacum*), leánykökörcsin (*Pulsatilla grandis*) és piros kígyószisz (*Echium maculatum*) élőhelyeül szolgáló tisztásokon az erdészeti tájidegen fafajok – különösen a bálványfa, az akác és a fenyőfajok – eltávolítása kivételével, erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető. A fajok élőhelyén faanyag készletezése és rakodása tilos.

- g) A közösségi jelentőségű, jelölő zempléni futrinka (*Carabus zawadzskii*) előfordulási helyeit jelentő patak kísérelő füzes-égeres erdők cserjés szegélyeit fenn kell tartani.

5.3. Az erdő rendeltetésétől független, természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

5.3.1. Védett és/vagy közösségi jelentőségű geofiton növények (pl. hóvirág (*Galanthus nivalis*)) jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyeül szolgáló erdőben fakitermelés február 15-től a vegetációs időszak kezdetéig csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

6. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

6.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

6.1.1. A gazdasági rendeltetésű, vágásos és átalakító üzemmódú, valamint természetes, természetszerű, származék vagy átmeneti erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

	A	B	C
1.	Előhasználati mód	m ³ /ha	
		min.	max.
2.	Törzskiválasztó gyérítés	20	35
3.	Növedékfokozó gyérítés	35	60

6.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

6.2.1. Azokban az erdőrészekben ahol az adott erdőnevelési tevékenység tervezését a faállomány kora lehetővé teszi, de annak erélye nem érne el a 6.1.1. táblázatban foglalt alsó határértéket, erdőnevelési tevékenység nem vagy csak részterülettel tervezhető.

6.2.2. Az erdőnevelési tevékenységeket úgy kell tervezni, hogy azok elősegítsék az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fafajok visszaszorítása mellett a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos elegyfajok (például molyhos tölgy, hegyi juhar, mezei juhar, korai juhar, hegyi szil, mezei szil, magas kőris, madárcseresznye, vadalma, vadvörte, kislevelű hárs, mézgas éger, házi berkenye, barkócaberkenye, rezgő nyár és fehér fűz stb.) megőrzését.

6.3. Az erdőtervezés során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

	A	B	C	D	E
1.	Faállománytípus neve	V á g á s é r e t t s é g i s z a k a s z o k (é v)			
		Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
				Természetvédelmi	Egyéb védelmi
		elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
2.	Mageredetű bükkösök	90-130	90-130	90-140	100-150

3.	Sarjeredetű bükkösök	90-120	90-120	90-130	90-140
4.	Mageredetű kocsánytalan tölgyesek	90-130	90-130	90-130	100-140
5.	Sarjeredetű kocsánytalan tölgyesek	80-110	80-120	80-120	90-140
6.	Kocsányos tölgyesek	80-100	80-100	80-110	80-110
7.	Gyertyánosok	70-90	80-100	80-110	80-120
8.	Cseresek	80-90	80-100	80-100	90-120
9.	Akácosok	30-60	30-60	30-60	30-60
10.	Egyéb keménylombosok	80-100	80-100	80-110	80-110
11.	Égeresek	50-70	60-70	60-80	60-70
12.	Erdei- és feketefenyvesek	60-70	60-70	60-70	60-70
13.	Luc- és egyéb fenyvesek	60-80	60-90	60-90	60-90
14.	Hazai nyárasok és fűzesek	50-70	50-70	50-70	50-70

6.3.1. A korábban kialakult nagyobb, egykorú erdőtömbök felújítása esetén, átalakító üzemmód mellett az újabb egykorú erdőtömb kialakulása megakadályozása érdekében, különleges esetben a fenti vágásérettségi szakaszoktól eltérően alacsonyabb vágásérettségi kor is megállapítható, természetvédelmi és Natura 2000 elsődleges rendeltetésű erdők esetén a természetvédelmi kezelésért felelős szervvel egyeztetett módon.

6.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

	A	B
1.	Véghasználat módja	hektár
2.	tarvágással érintett terület	1300
3.	fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás tervezett redukált területe	
4.	Összesen	1300

6.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

6.5.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- természetszerű vagy származék erdőben, amennyiben az termőhelyi okok miatt az idős erdőnek megfelelő főfafajjal, természetes úton, magról igazolhatóan nem újítható fel (például egyes elegyes vagy elegyetlen égeres, kocsányos tölgyes, hazai nyaras illetve hazai fűzes faállománytípusú erdők – védett természeti valamint Natura 2000 területeken kocsányos tölgyesek esetében elsősorban származékerdőben –),
- termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, amennyiben abban a véghasználatához kapcsolódóan erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például elegyes vagy elegyetlen gyertyános, juharos, kőrises illetve hársas faállománytípusú erdők),
- átmeneti erdő, kultúrerdő vagy faültetvény természetességi erdőben.

6.5.2. A fenyőszáradással érintett lucosokban előírt egészségügyi termelések mellett további sürgősséggel a véghasználat is megtervezhető, azzal a megjegyzéssel, hogy az csak az állomány egészségi állapotának függvényében hajtható végre.

6.5.3. A termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen főfafajú erdők felújításának tervezése során az erdőszerkezet-átalakítást alternatív lehetőségként a nem védett természeti területen található erdőkben is meg kell tervezni.

6.5.4. A hozamok hosszú távú kiegyenlítése érdekében, elsősorban bükk és tölgy főfafajú erdők esetében, egészségi állapottól függően, a vágásérettségi kor emelésére kell törekedni.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

7.1. Átalakító üzemmódú erdőben az erdőnevelési tevékenységeket – különösen a növedékfokozó gyérítéseket – részterületenként eltérő eréllyel kell végrehajtani.

8. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

8.1. A természetkímélő erdőgazdálkodás nagy volumenű, szakszerű megvalósíthatósága érdekében a természetvédelmi szempontok figyelembe vétele mellett indokolt az erdők – különösen a szálaló és átalakító üzemmódú erdők – feltártságának bővítése, valamint a meglévő erdészeti feltáró hálózat javítása.

8.2. Az időjárástól függetlenül használható utak kialakításakor, illetve javításakor idegen anyag (pl. kő, zúzalék stb.) felhasználása is indokolt lehet.

9. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

9.1. Új erdei rakodó és készletező hely nyilvántartására ott kerülhet sor, ahol az előző időszakban is gyakran készleteztek, vagy a fakitermelési lehetőségek szerint a következő években is rendszeres használatra kerül.

10. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

10.1. A vegetációs időszak a körzetben:

- a) a 153/2009. (XI. 13.) FVM rendelet 1.§ (1) bekezdés a) és l) pontja szerinti sík- és dombvidéki erdőkben március 15-től augusztus 15-ig,
- b) a 153/2009. (XI. 13.) FVM rendelet 1.§ (1) bekezdés f) pontja szerinti hegyvidéki erdőkben április 1-től augusztus 15-ig tart.

14. melléklet a 47/2014. (IV. 24.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Vajszlói erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

Az erdőtervezési körzet erdősültsége az országos átlagnál alacsonyabb. Az itt található erdők mintegy fele őshonos fajokból álló, természetzerű vagy származék erdő. A jövőben az Ős-Dráva Program keretében megvalósuló termőföld művelési szerkezetváltás és az átalakuló vízkormányzási rendszernek köszönhetően az erdők területe és természetességi állapota várhatóan növekedni fog. A körzet erdeinek meghatározó hányada – több, mint 80%-a – jelenleg faanyagtermelő elsődleges rendeltetésű. Közjóléti elsődleges rendeltetésű erdő csak minimális területen fordul elő. A védelmi elsődleges rendeltetésű erdők kétharmada természetvédelmi, a többi nagyobb részt talajvédelmi célokat szolgál. Az erdők közel 40%-a emellett a Natura 2000 hálózat részeként is kijelölésre került. Az erdők gazdasági funkciói a körzet erdeiben döntően érvényesíthetők, azzal a kitételrel, hogy azok a védelmi, valamint az esetleges közjóléti funkciók egyidejű érvényesülését nem akadályozhatják és az erdők természetességi állapotának megőrzését, vagy növelését eredményezik.

Az érintett területeken a természeti értékekre, illetve azok megőrzésére vonatkozó adatokat és előírásokat tartalmazó természetvédelmi kezelési terv mindössze a védett erdők egynegyedére vonatkozóan áll rendelkezésre, Natura 2000 fenntartási terv pedig még nem készült.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Amennyiben az erdőrészet területének 30 százalékánál, de legalább 1,0 hektárnál nagyobb részterületén eltérő erdőfelújítási előírás megtervezése indokolt, azon külön erdőrészetet kell kialakítani.

4. A védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

4.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

4.1.1. A körzeti erdőtervben – az akácok kivételével – véghasználatra tervezett idegenhonos főfafajú erdők legalább 50 százalékát kizárólag őshonos fajokból álló célállománytípus tervezésével fajokcsere erdőszerkezet-átalakításra kell előírni.

4.1.2. A véghasználatra tervezett akácos faállománytípusú erdők felújítását első változatként „természetes sarjeredetű erdőfelújítás” vagy „természetes sarjeredetű erdőfelújítás, mesterséges kiegészítéssel” erdősítési móddal és a lehető legnagyobb arányú őshonos elegyű akácos célállománytípussal kell előírni. Ez alól kivételt képeznek a túltartott, rossz egészségi állapotú akácok, amelyek felújítását erdőszerkezet-átalakítás megvalósításával kell tervezni.

4.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

4.2.1. Az erdőtervezési körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, jelölő erdei élőhelytípusok:

- a) a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül az enyves éger és magas kőris (magyar kőris) alkotta ligeterdők (91E0), a pannon molyhos tölgyesek (91H0), valamint a lejtők és sziklatörmelékek erdői (9180);
- b) a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül a keményfás ligeterdők (91F0), az illír gyertyános-tölgyesek (91L0), az illír bükkösök (91K0) és a pannon cseres-tölgyesek (91M0).

4.2.2. A nem védett Natura 2000 területen elhelyezkedő erdők esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetésként lehetséges megállapítani, és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőrésztetre vonatkozóan:

- a) amely kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő faj jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyeként szolgál,
- b) amelyben kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdő található, vagy
- c) amelyben közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó, természetes, természet szerű, vagy származék erdő természetességi állapotú erdő található.

4.2.3. Az egészségügyi fakitermelések korlátozására különösen a közösségi jelentőségű, fában fejlődő bogárfajok – például szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*) – állományainak megőrzése érdekében lehet indokolt.

4.3. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

4.3.1. A talajvédelmi szempontok érvényesítése rendeltetéstől függetlenül indokolt a vízmosásokban, az átlagosan 25 fokos vagy annál nagyobb lejtésű területeken, valamint az igen sekély, sekély termőrétegű gyenge termőhelyeken található erdők esetében.

5. A védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

5.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.1.1. A 2,0 hektárnál nagyobb, átmeneti erdő, kultúrerdő vagy faültetvény természetességi állapotú erdőkben előforduló tájhonos fajokból hagyásfákat vagy hagyásfa csoportokat kell visszahagyni.

5.1.2. A beerdősült legelőerdők idős, őshonos hagyásfáit – amennyiben az nem eredményez balesetveszélyt, vagy erdővédelmi kockázatot – kidőlésük vagy kiszáradásuk után sem szabad eltávolítani a területről.

5.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.2.1. A beerdősült legelőerdők idős, őshonos hagyásfáit – amennyiben az nem eredményez balesetveszélyt, vagy erdővédelmi kockázatot – kidőlésük vagy kiszáradásuk után sem szabad eltávolítani a területről.

5.2.2. A cserjeszint védelmére a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyeken, különösen az enyves éger és magas kőris (magyar kőris) alkotta ligeterdők (91E0) esetében kell kiemelt figyelmet fordítani.

5.2.3. A böhöncös faegyedek és a lábon álló és fekvő holt faanyag folyamatos jelenlétének biztosítása különösen a holt faanyaghoz kötődő fajok, például a közösségi jelentőségű szarvasbogár (*Lucanus cervus*) és nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*); továbbá az álló holtfát költő és táplálkozó helyül használó, közösségi jelentőségű madárfajok, így például az örvös légykapó (*Ficedula albicollis*), a hamvas küllő (*Picus canus*), a közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*) és a fekete harkály (*Dryocopus martius*) védelme érdekében fontos.

5.3. Az erdő rendeltetésétől független, természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

5.3.1. A védett mocsári kockásliliom (*Fritillaria meleagris*) élőhelyül szolgáló erdőben március 1-től április 30-ig fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

5.3.2. A jelentősebb védett, illetve fokozottan védett madárfajok szaporodási és utódnevelési időszakai, valamint az egyes madárfajok élőhelyül szolgáló erdőben folytatott erdőgazdálkodás egyedi szempontjai

a) Fekete gólya (*Ciconia nigra*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 1. – augusztus 15.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-400 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

b) Rétisas (*Haliaeetus albicilla*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: január 1. – július 15.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-400 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

c) Barna kánya (*Milvus migrans*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – július 31.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az

erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-300 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 50 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

d) Vörös kánya (Milvus milvus):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 1. – július 31.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés *d)* pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-300 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 50 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a 7. § (7) bekezdésében foglaltak szerint végezhető.

A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

6. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

6.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

6.1.1. A gazdasági rendeltetésű, vágásos és átalakító üzemmódú, valamint természetes, természetszerű, származék vagy átmeneti erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

	A	B	C
1.	Előhasználati mód	m ³ /ha	
		min.	max.
2.	Törzskiválasztó gyérítés	10	35
3.	Növedékfokozó gyérítés	20	60

6.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

6.2.1. Az erdőneveléseket úgy kell tervezni, hogy azok elősegítsék az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fajok – különösen az intenzíven terjedő fajok – visszaszorítása mellett, a termőhelynek megfelelő és az erdészeti tájban őshonos vagy értékes elegyfajok – kiemelten a fekete nyár, vénic-szil, vadgyümölcsök, tatár juhar, hamvas éger és a molyhos tölgy – megőrzését.

6.2.2. Egyéb termelésként kell megtervezni a közepes vagy hosszú vágásfordulójú faállományokban tömbös vagy mozaikos elegyben megtalálható, alacsonyabb vágásérettségi korú fajok eltávolítását, valamint a fenyves faállományok alatt található, az erdészeti tájban őshonos lombos újulat megerősödését célzó, gyenge erélyű fahasználatot (ha nevelővágást

egyébként nem igényel), amennyiben annak végrehajtása során erdőfelújítási kötelezettséget keletkeztető nagyságú üres vágásterület előre láthatóan nem keletkezik.

6.2.3. Készletgondozó fahasználat – erdőgazdálkodói javaslatra – elsősorban azokon a kis magánbirtokokon tervezhető, ahol hagyományos nevelővágás elvégzése szakmailag nem indokolt, de gyakori, kiserélyű beavatkozás lehetséges.

6.3. Az erdőtervezés során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

	A	B	C	D	E
1.	Faállománytípus neve	V á g á s é r e t t s é g i s z a k a s z o k (é v)			
		Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
				Természetvédelmi	Egyéb védelmi
elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan					
2.	Bükkösök	90-115	100-130	100-130	100-130
3.	Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	80-110	90-120	90-120	90-120
4.	Gyertyános-kocsányos tölgyesek	80-110	90-120	90-120	90-120
5.	Kocsánytalan tölgyesek	80-110	90-120	90-120	90-120
6.	Kocsányos tölgyesek	80-110	90-120	90-120	90-120
7.	Cseresek	75-95	85-110	85-110	85-110
8.	Akácosok	25-45	30-50	30-50	30-50
9.	Gyertyánosok	70-90	80-100	80-100	80-100
10.	Juharosok	60-80	70-90	70-90	70-90
11.	Kőrisesek	70-90	80-120	80-120	80-120
12.	Vörös tölgyesek, fekete diósok	60-80	70-90	70-90	70-90
13.	Egyéb kemény lombosok	40-80	40-80	40-80	40-80
14.	Nemes nyárasok	20-40	25-50	25-50	25-50
15.	Nemes fűzesek	30-45	30-50	30-50	30-50
16.	Hazai nyárasok	35-50	45-70	45-70	45-70
17.	Hazai fűzesek	35-50	40-60	40-60	40-60
18.	Égeresek	50-70	55-80	55-80	55-80
19.	Hársasok	60-90	70-110	70-110	70-110
20.	Egyéb lágy lombosok	25-60	25-70	25-70	25-70
21.	Fenyvesek	50-80	50-90	50-90	50-90

6.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

	A	B
1.	Véghasználat módja	hektár
2.	Tarvágással érintett terület	2700
3.	Fokozatos felújítívágás és szálalóvágás tervezett redukált területe	500
4.	Összesen	3200

6.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

6.5.1. A nagy, összefüggő, egykorú erdőtömbök újbóli kialakulásának elkerülése érdekében a véghasználatokat megfelelő térbeli és időbeli ütemezéssel kell megtervezni.

6.5.2. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető illetve engedélyezhető:

- a) természetes, természetszerű vagy származék erdőben, amennyiben az termőhelyi okok miatt az idős erdőnek megfelelő főfafajjal természetes úton magról igazolhatóan nem újítható fel (például. egyes kocsányos tölgyes, mézgás égeres, hazai fűzes illetve hazai nyáras faállománytípusú erdők – védett természeti valamint Natura 2000 területeken kocsányos tölgyesek esetében elsősorban származékerdőben –),
- b) a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőkben, amennyiben abban a véghasználatot követően fajcserés erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (különös tekintettel a kőrises, gyertyános, cseres, hársas illetve juharos faállománytípusú erdőkre),
- c) az átmeneti erdő, kultúrerdő vagy faültetvény természetességi állapotú erdőben, valamint
- d) 0,5 hektárnál kisebb vagy 20 méternél keskenyebb, elsősorban többségében nem őshonos fafajokból álló erdőben.

6.5.3. Kocsányos tölgy és magyar kőris főfafajú erdőkben fokozatos felújítógátást – az erdők fafajösszetétele és termőhelyi viszonyai függvényében – egyszeri, egyenletes, 40–50 százalékos erélyű bontással, majd az újulat megjelenését illetve kiegészítését, vagy alátelepítést követő végvágással, elegendő kocsányos tölgyes erdősítési célállomány előírásával indokolt tervezni.

6.5.4. Hazai nyár főfafajú erdőkben a felső, illetve az alsó szint fafajösszetételétől, valamint az őshonos kemény lombos újulat jelenlététől függően 30-65 százalékos erélyű csoportos jelleggel végrehajtható bontóvágás is tervezhető.

6.5.5. Szálalóvágást – az erdőgazdálkodó egyetértésével – a nagyobb, többé-kevésbé egykorú erdőtömbökben, elsősorban gyertyános-kocsányos vagy kocsánytalan tölgyes, illetve bükkös, valamint átalakító üzemmódú erdőkben javasolt tervezni.

6.5.6. A legfeljebb egy famagasság szélességben végrehajtott ugrósáv, illetve kulisszás tarvágás jellegű véghasználatot fokozatos felújítógátásként kell megtervezni.

6.5.7. A tarvágás tilalom alá eső kocsányos vagy kocsánytalan tölgy, valamint cser főfafajú erdő természetes erdőfelújításaként – amennyiben azt az idős faállomány vagy az újulati szint fafajösszetétele indokolja – elegendő kőrises, elegendő gyertyános, elegendő hársas erdősítési célállománytípusok is tervezhetőek, ha a természetes erdőtársulást alkotó főfafajok (kocsányos vagy kocsánytalan tölgy, illetve cser) tőszáma az erdőfelújítás befejezésekor várhatóan eléri majd a befejezéskor elvárt tőszám 25 százalékát.

6.5.8. Azokban az akác, mézgás éger vagy hazai nyár főfafajú, gazdasági rendeltetésű erdőkben, ahol megfelelő a fedettség és a természetes sarjeredetű felújítás lehetőségei biztosítottak, az erdőfelújítás első változatában a sarjaztatást kell előírni.

6.5.9. A vízzel borított termőhelyeken álló fehér fűz főfafajú, a „homokgöröndökön” megtelepült, az erdészeti tájban őshonos fafajokból álló erdők, valamint a karsztbokor erdők esetében a véghasználatok és az erdőfelújítási kötelezettségek tekintetében a felnyíló erdőkre vonatkozó szabályok alkalmazása indokolt lehet.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

7.1. A hagyásfákat és hagyásfa csoportokat a természetvédelmi szempontokkal összhangban a véghasználatok megkezdése előtt ki kell jelölni.

7.2. A fakitermelés során álló holtfát visszahagyni a kijelölt turista útvonalaktól, közúttól, vasúttól és a közjóléti létesítményektől mért egy fahossznyi távolságon belül tilos.

7.3. Az erdőnevelési munkák során az idegenhonos valamint az erdészeti tájidegen elegyfajok visszaszorítása mellett elő kell segíteni a termőhelynek megfelelő és az erdészeti tájban őshonos vagy értékes elegyfajok további fejlődését.

8. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

8.1. A fenntartható erdőgazdálkodás érdekében – védett természeti valamint Natura 2000 területen a természetvédelmi szempontok figyelembe vétele mellett – az erdők feltártságának a növelése és a meglévő feltáró hálózat állapotának javítása indokolt.

9. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

9.1. Fakitermelések során a faanyag felkészítése és készletezése lehetőség szerint a fakitermeléssel érintett erdőrészlet területén, az azt határoló úton illetve nyiladékon, a rakodóként nyilvántartott, az erdőgazdálkodás célját közvetlenül szolgáló földterületen, vagy a rendkívüli helyzetek (például árvíz, erdőtűz és egyéb erdőkárok) esetén kialakított ideiglenes rakodókon történjen.

9.2. Fakitermelések során a terepi anyagmozgatást és a készletezést úgy kell végezni, hogy a természeti környezet – különösen védett fajok élőhelyein és közjóléti létesítmények környékén – a lehető legkisebb mértékben sérüljön.

10. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

10.1. A vegetációs időszak az erdőtervezési körzet területén április 1-től július 31-ig tart.

11. A kizárólagos állami tulajdonú erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

11.1. Védelmi vagy közjóléti elsődleges rendeltetésű, természetes, természetszerű vagy származék erdőben tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető illetve engedélyezhető:

- a) amennyiben az idős erdőre jellemző főfafajjal az természetes úton magról igazolhatóan nem újítható fel (például egyes kocsányos tölgyes, mézgás égeres, hazai fűzes illetve hazai nyáras faállománytípusú erdők – védett természeti valamint Natura 2000 területeken kocsányos tölgyesek esetében elsősorban származékerdőben –, és az erősen károsodott erdők), valamint
- b) a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, ha abban a véghasználatot követően fafajcserés erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például egyes kőrises, gyertyános, cseres, hársas illetve juharos faállománytípusú erdők).

15. melléklet a 47/2014. (IV. 24.) VM rendelethez

1. Az R. 1. számú mellékletének „10 Heves Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága” címszava alatt a Nagybátonyi erdőtervezési körzethez tartozó

„Nagybátonyi

Bátonyterenye-Kisterenye (5018)
Bátonyterenye-Nagybátony (5004)
Dorogháza (5000)
Jobbágyi (5002)
Mátramindszent (5003)
Nagykeresztúr (5135)
Pásztó (5007)
Rákóczibánya (5136)
Szuha (5008)
Szurdokpüspöki (5009)
Tar (5010)”

szövegrész helyébe a

„Nagybátonyi

Bátonyterenye-Kisterenye (5018)
Bátonyterenye-Nagybátony (5004)
Dorogháza (5000)
Jobbágyi (5002)
Mátramindszent (5003)
Pásztó (5007)
Rákóczibánya (5136)
Szuha (5008)
Szurdokpüspöki (5009)
Tar (5010)
Vizslás (5031)”

szöveg lép.

2. A R. 1. számú mellékletének „10 Heves Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága” címszava alatt a Kelet Cserhádi erdőtervezési körzethez tartozó

„Kelet-Cserhádi

Ecseg (5013)
Egyházasgerge (5041)
Etes (5014)
Ipolytarnóc (5043)
Karancskeszzi (5044)
Karancsság (5045)
Kisbárkány (5016)
Kishartyán (5017)
Kozárd (5019)
Lucfalva (5020)
Márkháza (5021)
Mátraszőlős (5022)
Mátraverebély (5023)

Mihálygerge (5048)
Nagybárkány (5024)
Nógrádmegyer (5065)
Piliny (5050)
Ságújfalu (5026)
Sámsonháza (5027)
Sóshartyán (5028)
Szalmatercs (5051)
Szécsényfelfalu (5052)
Vizslás (5031)”

szövegrész helyébe a

„Kelet-Cserhádi

Ecseg (5013)
Egyházasgerge (5041)
Etes (5014)
Ipolytarnóc (5043)
Karancskeszzi (5044)
Karancsság (5045)
Kisbárkány (5016)
Kishartyán (5017)
Kozárd (5019)
Lucfalva (5020)
Márkháza (5021)
Mátraszőlős (5022)
Mátraverebély (5023)
Mihálygerge (5048)
Nagybárkány (5024)
Nagykeresztúr (5135)
Nógrádmegyer (5065)
Piliny (5050)
Ságújfalu (5026)
Sámsonháza (5027)
Sóshartyán (5028)
Szalmatercs (5051)
Szécsényfelfalu (5052)”

szövegrész lép.

IX. Határozatok Tára

A Kormány 1268/2014. (IV. 24.) Korm. határozata az egyszerűsített honosításhoz kapcsolódó további külügyminisztériumi feladatellátáshoz, valamint az ennek kapcsán jelentős mértékben megnövekedett számú külföldön élő magyar állampolgár konzuli ügyeinek hatékony intézéséhez szükséges személyi feltételek biztosításáról

A Kormány egyetért azzal, hogy az egyszerűsített honosításhoz, valamint az ehhez kapcsolódó, jelentős mértékben megnövekedett egyéb konzuli feladatok ellátásához, a külföldön élő magyar állampolgárok konzuli ügyeinek gyors és hatékony intézéséhez a Kormány korábbi határozataiban e feladat ellátására a Külügyminisztérium részére biztosított személyi feltételeket hosszú távon is biztosítani kell. A Kormány ennek érdekében engedélyezi, hogy 2014. július 1-jei hatállyal a Külügyminisztérium központi igazgatásának engedélyezett létszáma 20, a Külképviseltek igazgatásának engedélyezett létszáma pedig 45 fővel tartósan megemelésre kerüljön, és ennek megfelelő számú ügyintézői, illetve konzuli és konzuli adminisztrátori álláshely létesüljön. A Kormány egyúttal felkéri a közigazgatási és igazságügyi minisztert, hogy ezt a létszámbővítést vezesse át a Miniszterelnökségen, a minisztériumokban, az igazgatási és az igazgatási jellegű tevékenységet ellátó központi költségvetési szerveknél foglalkoztatottak létszámáról szóló 1166/2010. (VIII. 4.) Korm. határozat soron következő módosításakor.

Felelős: közigazgatási és igazságügyi miniszter
külügyminiszter

Határidő: azonnal

*Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök*

A Kormány 1269/2014. (IV. 24.) Korm. határozata egyes közfeladatok ellátásához szükséges fedezet biztosítása érdekében a Miniszterelnökség és az Emberi Erőforrások Minisztériuma fejezetek közötti előirányzat-átcsoportosításról, valamint a rendkívüli kormányzati intézkedésekre szolgáló tartalékból történő előirányzat-átcsoportosításról és egyes kormányhatározatok módosításáról szóló 1123/2014. (III. 13.) Korm. határozat végrehajtása során alkalmazandó eltérő rendelkezésekről

A Kormány

1. az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 33. § (1) bekezdésében biztosított jogkörében eljárva, egyes közfeladatok ellátásához szükséges fedezet biztosítása érdekében a Magyarország 2014. évi központi költségvetéséről szóló 2013. évi CCXXX. törvény (a továbbiakban: Kvtv.) 1. melléklet XI. Miniszterelnökség fejezet,
  - a) 1. Miniszterelnökség cím terhére 16 200 ezer forint,
  - b) 15. Fejezeti kezelésű előirányzatok cím, 1. Célelőirányzatok alcím, 15. A 2015. évi Milánói Világkiállításon való részvételhez kapcsolódó feladatok jogcímcsoport terhére 69 900 ezer forint,
  - c) 15. Fejezeti kezelésű előirányzatok cím, 2. Fejezeti általános tartalék alcím terhére 92 800 ezer forint, a Kvtv. 1. melléklet XX. Emberi Erőforrások Minisztériuma fejezet,
    - a) 1. Emberi Erőforrások Minisztériuma igazgatása cím javára 16 200 ezer forint,
    - b) 11. Közgyűjtemények cím javára 122 200 ezer forint,